

Nova obleka nove težave

Tako: obljube se začenejo uresničevati. V novi, malce večji obleki in obliki je stopil naš dolenski glasnik med svoje naročnike, bralce, sodelavce in prijatelje doma in po svetu. Ta teden ga tiskamo že 31.900 izvodov, še vedno pa prihajajo naročilnice z imeni novih in novih naročnikov. Nekaj je vmes tudi nezadovoljnih: odpovedali so se domačemu časniku, ko se je obrnilo leto. To se dogaja sicer vsako leto, a vedno znova nam je žal za slahernim človekom, ki je že postal naš znanec. Še vedno upamo, da bo nekdo spet naš.

S prvim presrečnejšem smo stopili pred naročnike lani 28. decembra: s slikami v barvah, z malce drugačnim tehničnim pretinom in drugimi novostmi. 7. januarja smo vam predložili 'Dolenjca' spet v barvah in večji obliki, prejšnji teden pa takega, kakršen naj bi poslej izhajal.

Zdaj pričakujemo tudi vaše pripombe: nasvete, pohvalo, ocneno, grajo in morda tudi pohvalo. Nekaj pisem z dobronamernimi mnenji smo od bralcev že dobili, še več jih pričakujemo. Do konca januarja 1971 bi radi zvedeli, kaj mislite o novi notranji in zunanji podobi domačega glasnika Socialistične zveze. Zadržite smo vam predstavili tudi začetek 2. snopiča Dolenjskih razgledov, danes prinašamo prvo številko Skupščinskega Dolenjskega lista v novi obliki. Prihodnja številka bo 'čista', se pravi brez priloge; po njej boste lahko videli, kakšen bo zdaj popravljen obseg 'Dolenjca' v novi obliki tehniki.

In še beseda o neljubi zamudi v minulem tednu: kljub temu, da smo se v uredništvu in upravi lista vsestransko pripravili na prehod v novo tiskarno, je splet nesrečnih okoliščin ponagajal vodstvu tiskarne — in seveda nam, še bolj pa naročnikom, ki so 2. letošnje številke dobili v petek, marsikje pa žal šele v soboto dopoldne. Vsem se opravičujemo zavoljo neljube in grde zamude — a krivi je nismo prav v ničemer. Najprej se je na novem rotacijskem stroju nekaj zlomilo, pa je zamudil Nedeljski dnevnik in za njim seveda tudi mi. Nekaj nevednosti pri montaži posameznih strani oz. lista, pomanjkanje delavcev v tiskarni, nato še zastoj pri odpremi časnika iz Ljubljane!

V tiskarni so nam obljubili, da se kaj takega ne bo več ponovilo. Verjamemo jim in danim besedam, ki se bodo že danes preverjale v praksi. Vsem naročnikom, bralcem in sodelavcem pa se ponovno opravičujemo, saj je bilo nam v uredništvu in upravi lista še huje kot njim: pretekli teden nismo izpolnili zaupanja, ki ga ljudje imajo v svoj domači časnik. Čeprav 'brez krivde krivi', upamo na jasnejša vremena v novi tiskarniški hiši v Ljubljani.

Naročnike in bralce, našo najširšo javno tribuno in 'solastnike lista' pa prosimo, da nam dolgoletno zaupanje kljub neljubemu spodsrljaju tiskarne ohranijo.

TONE GOŠNIK

KROMPIRJEVA TOVARNA POSTAVLJA PRED DEJSTVA ZADRUGO IN KMETA

Priložnost, ki jo daje ponudena roka

Tovarno bodo na Mirni gradili; zdaj razgovori, kako zagotoviti surovino — 50 par je samo na prvi pogled malo — Skrite rezerve so v povečevanju pridelkov krompirja — Pogodba o dolgoročnem sodelovanju

Nekdanje 'kmetijske' želje postajajo resničnost. Predstavniki tovarne Kolinska iz Ljubljane so javno zagotovili: 15. septembra letos bo na Mirni začela obratovati tovarna za predelavo krompirja, ki bo v prvem letu predelala približno 6 milijonov kilogramov krompirja v kosmiče in moko. V naslednjih letih bomo proizvodnjo povečevali in uvajali še nove izdelke, ki se v modernem gospodarstvu naglo uveljavljajo.

15. januarja je novomeško amatersko gledališče uprizorilo 'Krog s kredo', igro nemškega ekspresionističnega pisatelja Klabunda. To je bila prva domača premiera v sezoni 1970/71. Delo je režiral Marijan Kovač, pomagala pa mu je Kristina Piccolli-Barlova. V vlogi Hai Tang je odlično zaigrala Božena Žigante, dijakinja ESS (na levi), ki jo vidimo v tem prizoru s princem in novim cesarjem, ki ga je igral Mirko Nilič, grafični delavec iz Knjigotiska. (Foto: Slavko Dokl)

SEJA MEDOČINSKEGA SVETA ZK NOVO MESTO

Kako naprej v kmetijstvu?

Na nadaljevanju seje, ki je bila prekinjena 7. januarja, je medočinski svet ZK Novo mesto 15. januarja razpravljalo o preostalih dveh točkah dnevnega reda: o programu medočinskega sveta za 1971. leto in o kmetijski politiki skozi stališča I. seje konference ZKJ. Glede programa dela so ugotovili, da ga bo treba v posameznih točkah dopol-

njevati z najnovejšimi ugotovitvami in vodili, ki so jih razni organi sprejeli v zadnjem času. Svet si bo prizadeval predvsem, da bi spremembe v političnem sistemu, ki jih uveljavlja mo zdaj predvsem na ravni zveza-republike, prišle do izraza tudi v občinah in v nižjih samoupravnih oblikah. Zlasti pa med združenimi proizvajalci.

Govorec o kmetijstvu, so na seji ugotovili, da je pri kmetijskih organizacijah veliko prizadevanj v smeri sprejetih stališč, da pa je z zadnjimi stabilizacijskimi ukrepi kmetijstvo tako prizadeto, da bo sprejeta stališča nemogoče uresničevati, če ne bomo za kmetijstvo poiskali posebnih rešitev.

M. J.

Tako torej pravi Kolinska, ki bo ob pomoči svetovne tvrdke Knorr in naše banke vložila v novo tovarno blizu 30 milijonov novih dinarjev. Kakšne pa so naloge Kmetijske zadruge Trebnje in zasebnih kmetov, ki bodo tovarno oskrbovali s surovino, o tem se te dni pogovarjajo na zelo dobro obiskanih sestankih po vaseh.

Zadruga namerava skleniti s Kolinsko tovarno pogodbo o dolgoročnem poslovnem in tehničnem sodelovanju, v okviru pogodbe se bo vsako leto sproti pogodila še o prodajni ceni krompirja, o količini, rokih dobave ipd. Vnaprej morajo kmetje vedeti, koliko bodo dobili za

(Nadaljevanje na 6. str.)

Marsikdo si še ne predstavlja, kakšen je pire krompir, ki ga pripravimo iz krompirjevih kosmičev. Preizkusili smo izdelke tvrdke Pfanni-Werk. 125 gramov krompirjevih lističev, kar zadostuje za pripravo krompirjevega pireja za 4 osebe, stane v Italiji 125 lir. Brez osnovnega znanja o kuhanju smo v petih minutah pripravili tak krompir, da so ga hvalile izkušene gospodinje.

Kot na prejšnjih sejnih so se tekstilci in konfeksionarji našega območja tudi na sejnu MODA 71 postavili z lepo urejenimi paviljoni in prikazali najnovejše materiale in modele. (Foto: M. Vesel)

TRADICIONALNI LJUBLJANSKI SEJEM:

Moderna je »Moda 71«

182 razstavljalcev na Gospodarskem razstavišču

Pretekli petek so na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču slovesno odprli letošnji sejem 'Moda 71'. Kar 182 jugoslovanskih proizvajalcev se bo v naslednjih dneh predstavilo obiskovalcem. Zaradi izrednega zanimanja razstavljalcev so morali pod plastičnimi kupolami poskrbeti še za 350 kv. m dodatnih dvoran za razstavljalce. Prvič v zgodovini sejma so prireditelji za posebne kvalitete podelili nagrado 'Ljubljanski zmaj': od 22 mogočih nagrad so jih razdelili 13; Dolenjcev pa ni med nagrajenimi.

Na letošnjem sejmu so podjetja iz Dolenjske dobro zastopana, s prepričljivimi novostmi pa vzbujajo tudi občudovanje obiskovalcev. Ker je ta sejem najbolj kakovostna prireditev te stroke, lahko Dolenjci pričakujejo še bolj ugodno poslovanje, saj so se kupcem in drugemu občinstvu res dostojno predstavili.

J. S.

Srečna ribiča, Domžalčana

Ribiča — sulčarja, Lado Mecilošek in Vinko Zakovšek iz Domžal, si bosta prav gotovo zapomnila 19. januar, ker sta v Novem mestu pod Seidlovim jezero v Krki oziroma pri novomeški žagi zapela dva velika sulca v presledku ene ure. Najprej je imel uspeh Lado Mecilošek, ki je ujel 10 kg težkega in 1 meter dolgega sulca, njegov prijatelj Vinko pa je uro kasneje pri žagi imel še večjo srečo, saj je ujel 121 cm dolgega in 17,50 kg težkega sulca. Vse kaže, da je ta del Krke med dvema novomeškima jezoma pravi sulčji raj, saj so v slabem mesecu dni ujeli kar pet sulcev velikano.

S. DOKL

OD 1. XI. 1970 DO 19. I. 1971

1906 novih!

13. TEDEN NAŠE AKCIJE nam je dal še 114 novih naročnikov, tako da jih je zdaj že 1906. Po 12 novih naročnikov so poslale pošte iz občine Brežice, Krško in Trebnje, 22 pa iz občine Novo mesto. Stanje novih naročnikov v torko opoldne:

BREŽICE:	138
ČRNOMELJ:	96
KOČEVJE:	68
KRŠKO:	277
METLIKA:	34
NOVO MESTO:	575
RIBNICA:	20
SEVNICA:	294
TREBNJE:	126
Razne pošte:	194
Inozemci:	84

Mladina iz Črešnjic in Cerkelj ob Krki je navezala sodelovanje z mladinci iz gamizije. Za seboj imajo prvi skupni nastop na prireditvi 'Pokazi, kaj znaš', ki je bila lepo obiskana in je doživela med občinstvom veliko priznanja. (Foto: Jaranović)

Do konca tedna bo še južno vreme. Prehodno so možne le manjše padavine.

Ali res »samo jalove besede? — Pomagaj si sam in ... — Zgoraj so uresničili več nalog kot spodaj

„Kmetje ne verjamejo več ne besedam, ne popisanemu papirju.“ Tako je zapisal v lanski zadnji številki Dolenjskega lista v rubriki „To stran ste napisali sami!“ F. M. iz Krupe pri Semiču. Naštel je stvari, s katerimi kmetje niso zadovoljni. Žal pa ni navedel niti enega primera, ali so kmetje kaj storili ali vsaj poizkušali, da bi se obljube spreminjale v dejanja.

Podobno mislečih kmetov je veliko. Mislijo, da bi vse stvari morala urediti družba. Vendar ne občina, a še manj kmetijska organizacija, temveč neka višja in širša družba, v kateri njim ne bi bilo treba sodelovati.

Republika pa je že uresničila ali pripravlja ureditev večine nalog, ki so ji bile dodeljene. Sprejela je zakon o regresiranju obresti pri posojilih kmetom, o ustanovitvi stabilizacijskega sklada za živinorejo in o označevanju kakovosti vina. Zakon o gozdovih je dopolnila tako, da bi lastniki gozdov imeli več samoupravnih pravic. Kmetijstvo je izdatno podprlo tudi z denarjem. Lani mu je dodelila

iz proračuna skoraj za polovico več sredstev kot prejšnje leto, in sicer za regresiranje obresti, premiranje mleka, pospeševalno službo in kot prispevek k anuitetam kmetijskih organizacij za odplačevanje kreditov. Določila je tudi prispevek v stabilizacijski sklad.

Po mnenju mnogih kmetov so med najbolj perečimi še nerešenimi vprašanji carina na uvožene kmetijske stroje, cene kmetijskih pridelkov in živine ter starostno zavarovanje kmetov.

Republiški organi že pripravljajo vse potrebno za uvedbo starostnega zavarovanja. Iz republiškega proračuna bo dobivalo precejšnji prispevek, da kmetje ne bi bili preveč obremenjeni in da ne bi predolgo odlašali. Carine na uvožene stroje ne more določiti republika, a zveznim organom je že predlagala spremembe. O odkupnih cenah kmetijskih pridelkov in živine pa bi se kmetje morali predvsem dogovarjati s svojimi kmetijskimi organizacijami ali še bolje v njih.

— Tovariš Pero se, kot kaže, spet pripravlja, da bo govoril o večni blaženosti po minljivih težavah ...

(Karikatura I. Franica v JEZU)

Bivši nacistični minister Albert Speer — na sliki prvi z desne — ki so ga v Nuerenbergu leta 1947 zaradi vojnih zločinov obsodili na 20 let ječe, je v Hannoveru pričal na procesu proti nekaterim vojnim zločincem. Čeprav je minilo že toliko let po drugi svetovni vojni, se nekateri še vedno izmikajo roki pravice in Speer, ki je bil sam obsojen zaradi vojnih zločinov, pomaga sedaj, da prejmejo zaslužen kazni.

Spodaj, v kmetijskih organizacijah, je bilo uresničenih najmanj priporočil. Marsikje je še vse po starem. Zato tudi take cene, pomanjkljiva kmetijska pospeševalna služba in pogosto načrtna proizvodnja. S presmerjanjem redkih kmetij ni moči zadovoljiti vseh kmetov. Taka organizacija je za zasebno kmetijstvo preozka.

Ko smo ugotovili, da s samo kritiko ni moči stvari spreminiti, se jih je treba lotiti po znanem reku: „Pomagaj si sam in“ — včasih so rekli „bog ti bo pomagal!“, zdaj pa lahko rečemo — „družba ti bo pomagala!“ Družbeni organi so sprejeli dobre resolucije in predpise. Te pa je treba uresničevati. Ne le na vrhu, tudi spodaj! O delu kmetijskih organizacij pa lahko odločajo le njihovi kolektivi in kmetje.

Ali kmetje res že odločajo? Sedanji zadrugniki — kolektivi kmetijskih zadrug — skrbijo le ali predvsem za lastne koristi. Vsakdo je sebi najbližji. Zato tudi kmetje morajo bolj odločno uveljavljati svoje pravice na domačem „terenu“.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Prvi mož svetovne diplomacije, generalni sekretar Združenih narodov U Tantu, je napovedal, da ne kani ostati na svojem položaju, potem ko mu bo konec leta iztek mandata. Z mednarodne politične scene se bo tako umaknila osebnost, ki je nemara bolj kodorkoli drug spoznala, kakor težko je urejevati sporne zadeve v današnjem zapletenem svetu. To še toliko bolj, ker so Združeni narodi ustanova, ki se ne more opirati na silo in ki se mora proti njej boriti zgolj s potrpežljivostjo, modrostjo, kompromisi in prepričevanjem. Nedvomno je U Tantu v svoji mandatni dobi nekajkrat zapleten, kako brez moči je organizacija, ki jo je vodil — čeprav tega javno ni hotel nikoli priznati. In v trenutku, ko odhaja, ali se vsaj pripravlja na odhod, je nemara na mestu vprašanje: koliko so Združeni narodi res to, kar ponazarja njihovo ime in koliko vpliva imajo na reševanje izredno zamotanega problema današnjega sveta? Odgovor ne more biti črno-bel; ni moč reči, da ustanova ni nič drugega kot samo paradna institucija. Toda prav tako ni moč trditi, da je vselej učinkovita in uporabna. Bliže resnici je trditev, da je učinkovita tedaj, kadar se želje in stališča velikih umejajo in neučinkovita skorajda v vseh ostalih primerih ... Zalostna ugotovitev pa je, da je slednjih še vedno vse preveč. Nemara bo U Tantov odhod znova obudil prizadevanja za izboljšanje delovanja Združenih narodov, čeprav ni preveč verjetno, da bi taka prizadevanja kaj kmalu tudi rodila obilne sadove. Kajpak je tudi prezgodaj napovedati, kdo bo njegov naslednik — ne zato, ker bi manjkalo morebitnih kandidatov, marveč zato, ker bo težko najti takega, ki bi ustrezal zahtevam in željam vseh tistih, ki odločajo o njegovem ustoličenju. 62-letni Burmanec U Tantu je prišel na mesto generalnega sekretarja v Združene narode leta 1961 po smrti Daga Hamerskojelda in od tedaj vodil svetovni parlament med njegovimi dobrimi in slabimi časi — pri čemer je bilo slednjih skorajda več.

Združena arabska republika je dočkala svoj veliki trenutek, ko so v Asuanu svedčano odprli velikanski jez, gigantsko stvaritev, ki je terjala deset let izjemnih naporov in veljala okroglo milijardo dolarjev. Jez je odprl predsednik El Sadat, slovesnosti pa se je udeležil tudi ugledni gost iz Sovjetske zveze Nikolaj Podgorni. To je bilo tudi več kot samo simbolično znamenje sovjetske prisotnosti v tem delu sveta — brez nje naposled Egipčani zelo verjetno tudi ne bi mogli uresničiti projekta, ki je bil eden izmed življenjskih ciljev Gamala Abdela Naserja. Naser je vendarle živel toliko časa, da je dočkal uresničitev svojega sna — jez so namreč v grobem dokončali še za njegovega življenja. Asuan ne bo pomenil za Egipt samo ogromnih količin električne energije ter vodo na velikanskih, doslej neplodnih površinah. To bo spomenik moči, ki ga ni več, pa tudi več kot otipljivo znamenje sovjetskih interesov in prizadevanj velikega arabskega pokrovitelja.

Kambodža še vedno izgoreva v plamenu vojne in zadnja poročila govore o ofenzivi vladnih sil, ki jih vodi polkovnik Chan-

U Tantu v slovo

tarangsey, stric nekdanjega šefa države, prince Norodoma Sihanuka. Ni verjetno, da bi sedanja ofenziva strla uporniško moč Sihanuku zvestih gverilcev, čeprav je mogoče domnevati, da bo vsaj začasno oslabil njihov pritisk. Vlada v Phnom Penhu je v težavah in kako velike so, najbolje izpričuje dejstvo, da Američani razmišljajo o zračnem mostu, po katerem naj bi v Kambodžo prihajalo orožje in oprema za vladno vojsko. Če se bo to uresničilo — in ni nobenih izjemnih zadržkov — se bodo Američani, ki se počasi vendarle umikajo iz Vietnamu, še bolj angažirali v Indokini. To bi bila nespametna poteza za Washington, toda ZDA zaradi svojega prepričanja, da morajo biti „varuh“ tistih, ki jim preti „komunistična“ nevarnost, najbrž ne bodo pustile, da bi Sihanukove (ali katerekoli druge) čete zasledile Phnom Penh. To pa ne daje prevelikih obetov za skorajšnji mir v tem delu sveta.

TELEGRAMI

TEHERAN — V Perziji so ustrelili še dva tihotapca mamili. V enem mesecu so jih ustrelili že 71.

CARIGRAD — Eksplozija peklenškega stroja je poškodovala stavbo nizozemske firme Phillips v Carigradu. Policija je aretirala 10 študentov, članov ekstremnega gibanja.

TOKIO — Japonske oblasti so zaprle tokijsko univerzo, da bi preprečile spopade med nasprotujočimi si študentskimi skupinami ob drugi obletnici ogorčenih spopadov japonskih študentov s policijo.

MOSKVA — Sovjetska avtomatska postaja Lunohod-1 je prevozila po Mesecu površini 3593 m, zdaj pa so jo usmerili proti vesoljski postaji Luna-17.

RIM — Na sedež italijanske socialistične stranke v Rimu so vrgli vnetljivo steklenico, v Bariju pa so podtaknili ogenj na sedežu unije italijanskih komunistov. Napadi se ponavljajo že nekaj tednov.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

XVIII. plenum CK ZKS je sicer prestavljen proti koncu meseca, toda v Sloveniji in Jugoslaviji se še dalje bolj zavzeto, zlasti pa strokovno razpravlja o predvidenih spremembah ekonomskega in političnega sistema, o programu stabilizacije in o predlogu resolucije o ekonomski politiki za letošnje leto. Dosedanje razprave so utrdile prepričanje, da je treba najbistvenjša vprašanja današnjega in jutrišnjega dne najprej strokovno ovrednotiti in šele potlej prenesti v takoimenovano politično sfero, če hočemo biti vsaj to pot dovolj učinkoviti. Vse razprave poskušajo odgovoriti zlasti na dve poglavni vprašanji: kako razviti takšno socialistično ideologijo, perspektivo in gibanje, ki bo nenehno oplajalo prakso v najširšem pomenu besede in kako vpeljati takšen zgodovinski voden in učinkovit ekonomski sistem, ki bo sprotno in avtonomno reševal poglavna gospodarska vprašanja. Odgovor na ti dve odločilni vprašanji je pravzaprav tisto, kar danes imenujemo družbena in gospodarska reforma.

Analiza polpretekla dobe namreč kaže, da smo dosegli zadovoljive rezultate v gospodarski rasti, v spremenjeni produkcijski strukturi našega gospodarstva in da smo pričr bistvenim spremembam socialno ekonomske strukture, toda nekatere stvari so postale tako zaskrbljujoče, da bi utegnile zavreti razvoj samoupravnega socializma. Ena od takih stvari je na primer zelo razvita potrošniška miselnost, ki bi bila upravičena v naši državi morda pri 1000 dolarjih narodnega dohodka na prebivalca in s tem v zvezi privatizacija sredstev, ki jih drugje vlagajo za modernizacijo proizvodnje, za gotovost jutrišnjega dne.

MEDSEBOJNA ZADOLŽENOST GOSPODARSTVA. Spor med jeseniško železarno in Združenim železniškim transportnim podjetjem iz Ljubljane zaradi plačila dolgov, je znova boleče opozoril na nelikvidnost slovenskega in jugoslovanskega gospo-

darstva na pojav, ki ga menda poznamo samo mi. V Jugoslaviji poznamo nelikvidnost že deveto leto, medsebojna zadolženost podjetij pa se suče okoli nekaj bilijonov S-dinarjev. Zrcali se tudi v slovenskem gospodarstvu. Po zadnjih podatkih Službe družbenega knjigovodstva je trenutno v Sloveniji položaj takle:

terjatve so konec septembra narasle na 16.554 milijona dinarjev, dolgovi pa na

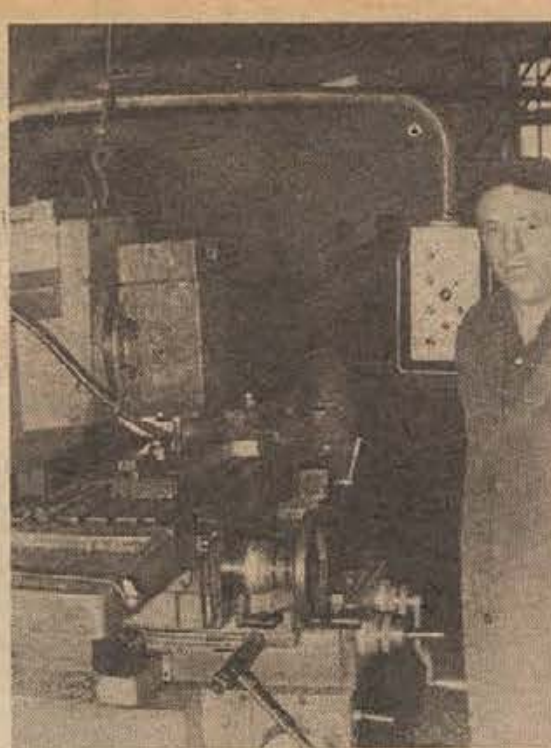
11.521 milijona; v začetku tega meseca je Služba družbenega knjigovodstva morala blokirati ziro račun 101 delovni organizaciji; tekoče izgube slovenskega gospodarstva so se lani povzpelle v devetih mesecih na 45 milijonov, izgube iz prejšnjih let pa lahko zaokrožimo na 200 milijonov; zapadli obroki investicijskih odplačil so konec septembra znašali 71 milijonov, odplačila, ki bodo zapadla naslednje mesece, pa se vrtijo okoli 307 milijonov in torej pomenijo hudo obremenitev dohodka v prihodnjem obdobju.

Se in še bi lahko naštevali, toda že te številke zgovorno pričajo, da nelikvidnosti še reševati nismo začeli, kaj šele, da bi jo uspešno omejili. Za tako stanje je kriv neizdelan gospodarski sistem in neodločnost tistih, ki bi morali pravočasno ukrepati.

14. oktobra 1969. leta je na primer o tem hudem problemu razpravljalo predsedstvo Zveze komunistov Jugoslavije. Zveza skupščina je tedaj razmišljala o nekaterih ukrepih, da bi nelikvidnost, zlasti pa medsebojna zadolženost jugoslovanskega gospodarstva odpravili. Toda takrat sta se oblikovali dve različni stališči. Eni so zahtevali, da je treba takoj presekat gorijski voz jugoslovanske nelikvidnosti, saj bi vsako odlašanje ne pomenilo nič drugega, kot dovoljevati, da nesposobni žive na račun sposobnih, bila bi kazni za vse tiste, ki so se borili in si izborili reformo. Drugi so opozarjali, da samo z likvidacijami ali prisilno upravo ne rešimo niti gospodarske, še manj pa politične in socialne plati problema. Zagotavljali so, da morajo imeti ukrepi tudi socialne in gospodarske vrvine, da ne bi bilo treba kasneje popuščati ali odstopati. In ker ni prišlo do soglasja, smo sicer sprejeli nekaj ukrepov, ki pa zaradi neodločnosti in neizdelanosti niso niti omejili, niti zaustavili nelikvidnosti jugoslovanskega gospodarstva.

NOV SOVJETSKI VELEPOSILNIK. Za novega sovjetskega veleposlanika v Jugoslaviji je Prezidijski Vrhovnega sovjeta ZSSR imenoval člana CK KP SZ Vladimirja Stjepakova. Novi veleposlanik je doktor zgodovinskih znanosti in kandidat ekonomskih ved. Dalj časa je delal v moskovski partijski organizaciji, bil urednik uradnega sovjetskega glasila Izvestija in načelnik oddelka za propagando CK KP SZ. Imenovanje takega človeka kot je Stjepakov za novega ambasadorja kaže, kako pomembna je za sovjetsko državo obremenitev dohodka v prihodnjem obdobju.

Med počitnicami pa v Kostanjevico — se dogovarjata mlada smučarja iz krske osnovne šole. Šolsko vodstvo bo priredilo tečaj, v katerega bodo lahko sprejeli blizu sto smučarjev. Na smučišča ob vlečnici se bodo vozili z avtobusom. (Foto: J. Teppey)

Kakšna bo usoda majhnih podjetij? V črnomaljskem Kovinarju, ki zaposluje 35 delavcev, sodijo, da so taka podjetja prav primerna, če spretno prilagajajo svojo proizvodnjo željam kupcev in njihovim potrebam. Torej — možnosti so. (Foto: J. Splichal)

To je le majhen del živčava, ki ga je fotografski aparat ujel prejšnjo nedeljo popoldne na prepolnem parkirnem prostoru pod smučiščem v Trebnjem. Niti največji optimisti najbrž niso pričakovali, da se bo glas o novi vlečnici tako naglo razširil po Dolenjski in drugod. Smučanje je mogoče tik avtomobilske ceste, škoda je le, da je proga za starejše in manj izkušene smučarje prestrna. Trebanjski smučarski klub čakajo nove naloge: podaljšati vleko, pripraviti bolj položno smučišče in še kaj. (Foto: M. Legan)

Podatke znamo pri nas dostikrat tako znanstveno pripraviti, da zavedajo tudi najbolj spretne strokovnjake. Tako je znan primer ljubljanskega podjetja, ko je direktor novinarjem še tik pred poltomom dal take podatke, kot da podjetje prav dobro posluje. Hip pozneje se je vse skupaj podrla kot hiša iz kart!

Prav gotovo tudi na Dolenjskem nismo brez teh grehov — čeprav moramo na srečo priznati, da v tako hudi obliki doslej še ne poznamo nobenega primera.

Vendar pa poglejmo: zelo radi v statistikah prikazujemo, kako napredujemo, nihče pa nikjer ne zapiše, koliko je tak napredek resničen plod prizadevanj in uspehov posameznih kolektivov, koliko pa se celotni dohodki, finančni uspehi in podobne številke kažejo samo v obliki najrazličnejših podražitev in inflacije. Roko na srce: tudi takih primerov ni malo.

Prav tako so relativne tudi številke o izvozu, ko smo že pri številkah. Za novomeško industrijo motornih vozil, ki se hodi za prvo mesto med izvozniki v slovenski industriji, bo menda kar držalo, da v izvoznih uspehih zajame tudi nekatere artikle, ki jih prodaja za devize — pa ne gredo v izvoz. Konkretno: osebni avtomobili sicer prinašajo devize, a meje se povohali niso — potem, ko so jih v Novem mestu sestavili. Res je, da tako delajo tudi v drugih podjetjih — a to je lahko kvečjemu tolažba.

Takih primerov pa je seveda nešteto. Podatek lahko spreten človek pač vedno tako zasuka, kot je njemu najbolj prav. To velja za vsa področja človeškega dela — in to žal ni prav!

21-227

ČRNE JE ZE ZMANJKALO

V nekaj mesecih je metliška vinska klet razprodala 7 vagonov metliške črne v steklenicah. Čeprav so prodajo zadrževali, naročila še vedno dežujejo, toda strankam ne morejo ustreči. Vsak čas bo črmine v steklenicah povsem zmanjkalo. Do aprila bodo morali kupci počakati, potem bo že letnik 1970 zrel za prodajo.

OGLAŠUJTE V DL!

OBISK PRI MAJHNIH

Majhno podjetje in večne možnosti

Kovinar v Črnolju računa letos na nakup novih strojev in dograditev proizvodne dvorane — Lani so ustvarili 2,4 milijona dinarjev celotnega dohodka — Poprečni osebni dohodek je bil 1.580 dinarjev

Teško je pisati o podjetju s 35 delavci, ki v enem letu ustvari 2,4 milijona din celotnega dohodka, skoraj 200-krat manj kakor industrijski rekorder na Dolenjskem Industrija motornih vozil. Gre za črnomaljskega Kovinarja, podjetje, ki zaposluje izključno kvalificirane delavce, katerih poprečni osebni dohodek je bil lani 1.580 din, razmerje med osebnimi dohodki in skladi pa 820 din.

Podjetje je v petih letih povečalo svojo proizvodnjo za 150 odstotkov, svoje izdelke pa brez težav prodaja in bi jih lahko prodalo še več, če bi jih le naredilo. Kljub tako ugodnim delovnim pogojem pa jim težave ne prizanašajo. Ker so majhni, so mnogokrat odvisni od večjih podjetij, težave imajo tudi pri nabavi materiala. Letos želijo dograditi na pol zgrajeno

delovno dvorano in nakupiti nekatere nove stroje, predvsem strojne škarje in stiskalnico za različne profile železa. Vsega tega sami ne bodo zmogli, pač pa si bodo morali pomagati z bančnimi krediti.

Svoje izdelke prodaja Kovinar slovenskim grosistom, v glavnem Metalki. Nekaj imajo tudi stalne kooperacije za ko-

čevski Itas ter Litostroj in Indos iz Ljubljane.

Majhnost podjetja predstavlja še drugo težavo. Nimajo dovolj obratnega kapitala, da bi lahko nabavljali material za vse leto, ker se rado zgodi, da ga grosisti nimajo vedno na zalogi, še posebej, ker kupujejo manjše količine. Zlasti težko dobijo ulitke sive litine. Čeprav jim običajno priskoči na pomoč bližnji Belt, velja tudi v tem primeru pregovor, da je kovačeva kobila rada bosa. Lani so se v podjetju ubadali tudi z nelikvidnostjo, ker so velika podjetja dostikrat slabi plačniki, terjatev pa imajo za pol več od obveznosti. Prav zaradi tega so imeli nekajkrat blokiran tudi ziro račun.

Prav zato bi pričakovali, da podjetje išče možnosti za združitve z večjim kolektivom. Direktor Marjan Dagarin pa pravi: „Prepričan sem, da tudi manjše podjetje lahko dobro uspeva: s primerno ceno je sposobno prevzemati manjša dela, ki niso zanimiva za velike tovarne, so pa prevelika za zasebnike. Res pa je, da mora tako podjetje biti elastično, da se lahko hitro in spretno prilagaja potrebam trga. V takih primerih mu dela ne bo zmanjkalo.“

JOŽE SPLICHAL

KJE JE IZVIR INFLACIJE

Mar je potrošnik res kriv?

Promet v trgovini je manjši, najbolj je zmanjšana prodaja avtomobilov

Stabilizacijski ukrepi, ki smo jih sprejeli konec lanskega leta, so bili neprijetni. To je razumljivo, saj se je bilo treba v želji po ustalitvi gospodarstva odreči nekaterim dobrotam, po katerih smo preveč posegali, odrekanje pa ni nikoli prijetno. Potarnali smo, nato pa obmolknili in se živeli v nove pogoje.

Potrošnika sprejeti ukrepi niso prizadeli neposredno, nekateri so mu bili celo v prid. Edina izjema je omejitev potrošniških kreditov. Ta je povzročila precej hudovanja, ki se še do zdaj ni poleglo. Tako zelo

smo vajeni kupovati na kredit, da se je res težko pri tem kar na hitro omejiti. V trgovini zdaj že ugotavljajo, da se je promet zmanjšal, še najbolj pa se je ustavila prodaja avtomobilov. Slišati je, da je bilo treba potrošniške kredite omejiti zato, ker smo npr. v Sloveniji od vseh nakupov opravljali 20 odst. na kredit in ker so tudi potrošniški krediti povzročali inflacijo.

V ekonomiki velja načelo, da morajo biti potrošniški krediti uravnovešeni s hranilnimi vlogami tako, da predstavlja 5 odst. hranilnih vlog rezervno. To

načelo velja v svetu. Po naših predpisih mora biti rezerva v hranilnih vlogah še precej večja. Banke so ta predpis gotovo upoštevale, saj so ga morale. Če je tako, potrošniški krediti torej niso vir inflacije. Slišati pa je, da so ponekod del denarja iz hranilnih vlog banke namenjale za gospodarske naložbe in tu je prišlo do proboja, tu pa je tudi treba iskati vzrok za inflacijo.

Ob tem se seveda poraja vprašanje: zakaj smo torej omejili potrošniške kredite? To je bil prav gotovo najlažji ukrep. Po krivici smo prizadeli potrošnika, pri tem pa smo uporabili palico z dvema koncema. Omejitev se bo prej ali slej poznala v trgovini: blago bo ležalo. Naša kupna moč je še premajhna, da bi zmogli večje nakupe za gotov denar. Udarec ni zadel pravega cilja.

M. JAKOPEC

42-URNI DELOVNI TEDNIK

Kako po osmem aprilu

Ali bodo občinske skupščine uvajale prisilne uprave? — Različni vzroki za odstopanja

Pri nas je 42-urni delovni teden uzakonjen: od 31. marca lani bi morali tako delati v vseh delovnih organizacijah. Zaradi različnih težav so potem ta rok premaknili na 8. april letos — zdaj manjka torej še dva meseca in pol. Po tem roku bodo občinske skupščine skladno z določili zakona lahko v tistih delovnih organizacijah ki nimajo 42-urnega delovnega tedna, uvedle prisilno upravo.

Republiški podatki kažejo, da ob uvedbi 42-urnega tednika še 23,6 odstotka gospodarskih podjetij ni imelo takega tednika: 22,7 odstotka vseh delavcev v gospodarstvu je delalo drugače, kot določa zakon. V negospodarstvu je bilo takih organizacij 1,3 odstotka, zapo-

slujejo pa 1,6 odstotka delavcev.

Najmanj so se zakona držali v gostinstvu, obrti in industriji. Glavne težave, ki so jih navajali: ekonomska nerazvitost, sezonska narava dela, posebni obratovalni čas, zaostren položaj pri vključevanju v izvoz, nelikvidnost in podobno. Takih delovnih organizacij tudi na Dolenjskem ni malo!

Kako torej po 8. aprilu? Delo, ki je daljše od 42 ur na teden, se smatra kot delo v podaljšanem delovnem času: zato naj delovne organizacije storijo vse, da bodo uvedle 42-urni delovni teden.

Vsi v tem ne bodo uspeli, to je zanesljivo. Prisilnih uprav pa, po dosedanjih izkušnjah, tudi ne bodo uvajali. Ali pa?

Sejmišča

Precej prodanega

V soboto, 16. januarja, so pripeljali kmetovalci na brežiški sejem 562 pujskov, prodali pa so jih 467. Kupci so plačevali mlade pujske po 11 din kg, večje pa po 8 do 8,20 din kilogram žive teže.

Dražji prašički

V ponedeljek, 18. januarja, novomeški sejem ni bil posebno dobro obiskan. Kupcem je bilo na voljo samo 466 pujskov, kupili pa so jih 448. Sejmarji iz bližnje okolice so sklenili največ kupčij. Za mlajše pujske so zahtevali 170 do 230 din, za večje pa 240 do 530 din.

Novo v zadnjih dneh

Vlečnic je na Dolenjskem vse več, njihov obstoj pa običajno že po nekaj dneh utemeljen. Tako je v Trebnjem nočni slalom privabil 200 gledalcev: to je bila prva nočna smučarska tekma na Dolenjskem in tudi udeležba je bila nesporno kvalitetna, saj so smučali tudi taki, ki se borijo za mesto v državni reprezentanci. Smučarska vlečnica dela odslej tudi v Kostanjevici.

Letošnja zima je smučarjem tudi drugače dovolj naklonjena: snega je dovolj, in če bo šlo po sreči, bodo lahko spravili pod streho vsa predvidena tekmovalna, mimo tega pa bodo lahko organizirali še več tečajev.

Za tiste pa, ki niso ljubitelji smučanja, je dovolj prostora v bazenih: na prostem v Čateških Toplicah in pod streho v vseh treh Toplicah na Dolenjskem. Odprti bazen v Čateških Toplicah dela vse dni razen ponedeljka. Menda je odveč zapisati, da ob ukrepih, ki so v veljavi, cen niso nikjer spreminjali.

Stanovanjsko zadrugišvo

Združnje stanovanjskih zadrug Jugoslavije je konec lanskega leta začelo izdajati svoj časopis „Stanovanjsko zadrugišvo“. Cilj izdajanja tega časopisa je obveščati vse, ki jih zanima stanovanjsko gospodarstvo ali pa se ukvarjajo z njim.

Kmetijski nasveti

Zimska pozeba

Pozebe naredijo kmetijstvu zelo veliko škodo, saj so poljedelci, sadjarji in vrtnarji kljub mnogim poskusom in znanim načinom varstva marsikdaj še brez prave moči. Izmed treh vrst pozebe: zimske, zgodnje in pozne, je ob normalnih zimah prva še najmanj nevarna, vendar še vedno dovolj, da se je treba zavarovati, kolikor se pač da, tudi proti njej.

Proti koncu zime so hudi mrazi lahko zelo nevarni sadnemu drevju. Podnevi je sonce že toplo, sokovi se na južni strani začno že pretakati, ponoči pa pritise mraz, da zmrzuje. Priporočajo, da debla premazemo z apnenim beležem ali pa ovijemo s slamo ali koruznico.

Huda zima brez snega lahko močno prizadene zita, ker mlade rastline ne morejo zdržati nizke temperature. Tu se da pomagati le z gosto jesensko setvijo, ki lahko pripomore do boljše letine. Drugače je, če mraz dvigne mlade rastline ob večkratnem odtajanju in zmrzovanju. V takih primerih je nujno potrebno zita povaljati, da pridejo rastline spet v stik z vlago, preden jih izsušijo spomladanski vetrovi.

Mraz je lahko hud sovražnik krompirju, če kleti niso dovolj varne. Če traja toplota dalj časa med 0 in 6 stopinjami Celzija, krompir ne diha več tako močno, da bi se porabil ves sladkor, ki ga v gomoljih fermenti delajo iz škroba. Sladkor preostaja, gomolji pa dobijo zato značilen sladokokus. Ta krompir je še dober za seme, ni pa za človeško prehrano, razen če ga damo za nekaj časa v topel prostor, brž ko opazimo, da je postal sladak. Če pa je krompir dalj časa pod zmrziščem, so posledice mnogo hujše. Treba ga je čimprej pokrmiti, sicer bo začel gniti.

Bolj kot zimski mraz so nevarni pozni spomladanski mrazi — slane. Pri tem je zanimivo, da je mogoče slano zanesljivo vnaprej napovedati s posebno napravo, sestavljeno iz suhega in mokrega toplomera, delno pa jo lahko napovemo že po vremenu dan poprej. Za boj proti slani, pa naj gre za pokrivanje rastlin, za kurjenje s pečicami ali za enakomerno polivanje z vodo, je čas izredno dragocen.

inž. M. L.

AMERIKA, KJE JE TVOJA ČAST? U.S. WHERE IS YOUR HONOUR?

(Nadaljevanje)

VPRAŠANJE: Ranjencev, ki so bili ubiti?

DOW: O, da, ranjencev in civilistov, ki so bili ubiti brez pravega vzroka. Može, ženske, otroke, vse.

VPRAŠANJE: Ali ste bili priča pri zasliševanjih?

DOW: Da, pri nekaterih zasliševanjih ujetnikov, ki sem jih sam ujel ali pripeljal. Bil sem priča morda pri 25 do 35 zasliševanjih.

VPRAŠANJE: Ali bi lahko katero opisali?

DOW: Prav. Ujel sem nekega fanta, starega morda 17 let. Ustrelil sem ga v nogo. Padel je na tla. Bil je oborožen. Razorožil sem ga, potem sem mu nudil prvo pomoč, poklical helikopter in odpeljal fanta v postojanko naše čete. Tam je zanj poskrbel zdravnik, potem pa so ga zasliševali.

VPRAŠANJE: Ste bili sami pri zasliševanju?

DOW: Da, bil sem zraven. Vietnamski zasliševalni specialist je začel spraševati. Fant je bil ranjen v gornjo golenico; zašli so mu rano in mu dali transfuzijo krvi. Med zasliševanjem sem videl, kako je Vietnamec strgal s fantove noge povoj in udaril po nogi s puško, da je rana začela spet krvaveti. Fant je izgubil precej krvi. Rekli so mu, naj nogo spet zaveže, če bo ujetnik govoril. Fant pa je molčal. Nato je Vietnamec potegnil svoj bajonet in rano še bolj razširil. Tudi to ni pomagalo; mučili so ga naprej in ga ubili.

Odrezali so mu prst za prstom

VPRAŠANJE: Kako?

DOW: Z mučenjem.

Napalm zažigalna bomba mu je izkazala obraz, z rokami ne bo nikoli več mogel delati – prokletstvo vojne in zlo ameriškega nasilja je mlademu Vietnamcu uničilo življenje

VPRAŠANJE: Kako so ga mučili?

DOW: Odrezali so mu prst za prstom, členek za členkom. Zbadali so ga z nožem, ravno toliko globoko, da je začel krvaveti.

VPRAŠANJE: Kako dolgo je trajalo vse to?

DOW: Približno tri ure. Končno je fant izgubil zavest. Niso ga mogli več spraviti k zavesti. Zasliševalec je potegnil pištolo in ga ustrelil v glavo. Ko je bil ujetnik mrtev, so mu odrezali moda, kastrirali so ga, in mu jih prišli na usta. Potem so položili fanta na sredo vasi, za opomin in svarilo – kdor bi se ga dotaknil, temu bi se zgodilo isto. Nihče se ga ni dotaknil. Z ženskami so ravnali na enak način.

VPRAŠANJE: Ste tudi kaj takega doživeli?

DOW: Da. Šli smo na pivo v Saigon. Eden izmed naših fantov je bil v sobi za barom pri neki prostitutki. Čuli smo ga, kako je vpil. Dekle se ga je lotilo z britvijo. Poklicali smo vojaško policijo, ki ga je odpeljala v bolnišnico. Dekle smo odpeljali do bližnje vojašnice. Zvezali so jo in jo razklali od nožnice do grla. Bila je na mestu mrtva.

VPRAŠANJE: Ste to videli?

DOW: Da.

VPRAŠANJE: Ste videli še druge primere mučenja žensk?

DOW: Videl sem ujetjo mlado Vietnamko. Rekli so, da simpatizira z Vietkongom. Ujeli so jo bili Korejci. Med zaslišanjem ni hotela nič govoriti. Slekli so jo do golega in trdno zvezali. Potem so jo posilili vsi vojaki tiste enote. Nato je rekla, da ne more več in da bo govorila. Potem so ji z navadno žico zašli spolovilo. Skozi usta so ji porinili medeninasto palico in jo obesili. Poveljnik enote, neki poročnik, ji je potem z dolgo sabljo odsekal glavo. Videl sem tudi, kako je bila neka ujetnica mučena z vročim bajonetom, katerega so ji zabadali v nožnico.

VPRAŠANJE: Kdo je delal take stvari?

DOW: Mi.

VPRAŠANJE: Ameriški vojaki?

DOW: Da.

VPRAŠANJE: Koliko ameriških vojakov je pri tem sodelovalo?

DOW: Sedem.

VPRAŠANJE: Kdo je bilo dekle?

DOW: Hčerka nekega vietnamskega vaškega starešine, ki je podpiral Vietkong. Slekli smo jo, trdno zvezali in razgreti nad ognjem bajonet. Najprej smo ji z njim vlekli čez prsi in ji ga zabadali v nožnico.

VPRAŠANJE: Ali je umrla?

DOW: Ne takoj. Eden izmed naših fantov je iz svojih škornjev potegnil usnjene vezalke, jih zmočil, nato pa zavezal okoli njenega vratu in jo pustil na soncu viseti. Usnje se krči, ko se suši. Tako se je dekle polagoma zadušilo...

VPRAŠANJE: Ali ste dobili za svoje bojevanje v Vietnamu kakšna odlikovanja ali priznanja?

DOW: „Bronasto zvezdo“... vojaško odlikovanje, medaljo za hrabrost od vietnamske vlade, predsednikovo pohvalno pismo, ki je bilo priznanje vsej moji enoti, več vietnamskih odlikovanj, vojaških značk in par „škrlatnih src“

Jimmy Roberson iz Washingtona seka glave

ROBERSON: Mitchell je bil visok fant, čez 1,83, dober vojak, bil pa je docela prsmuknjen. Ves čas je nosil s sabo sekuro, ki jo je naostril kot britev in s katero se je vedno pripravil do ljudi, ki so prihajali iz goščave. Namesto, da bi jih ujel žive, jim je odsekal glave, jih spravljal v torbo in prinašal s seboj. Spadal je k prvi diviziji. Ko so tam ubili določeno število sovražnikov, so dobili tri-dni dopusta – morali pa so prnesti ušesa ujetnikov s seboj. On je prinašal glave...

VPRAŠANJE: Ali ste ga v resnici videli s torbo, polno odrezanih glav?

ROBERSON: Bil sem v svojem šotoru, v vojaškem taboru. Videl sem ga, ko je pravkar vstopil. Kar naprej se je čudno smejal in govoril nekaj takega kot: „Spet sem nekoga ujel. Spet sem si sklatil malega škleza.“ Imel je torbo iz vročevine, sedel je poleg mene na postelj in torbo odprl: tri ali štiri glave so se skotalile po moji postelji. Začel sem vpiti, on pa se je smejal, medtem ko je razmeščal glave po postelji...

VPRAŠANJE: Ali ste... kdaj videli, kako so požgali kakšno vas?

ROBERSON: Da. Včasih, posebno pa še takrat, ko so kakšnega izmed naših fantov ranili ali ubili, so nam naredniki dejali: „Prav nič nas ne briga, kaj počenjate. Delajte, kar hočete, mi se za to ne bomo brigali. Lahko pošiljate ženske ali pa počnete karkoli hočete.“

VPRAŠANJE: Ali ste pošiljevali ženske?

ROBERSON: Včasih. Če smo bili v patroli in dalj časa brez žensk. Nekateri so bili potem kakor podivjani in če smo prišli v kakšno vas, kjer je bilo kaj mladih deklet, smo rekli: „Radi bi videli nekaj čebelic.“

Strahotna so pustošenja, ki jih povzročajo Amerikanci v Vietnamu, ko zažigajo vasi in naselja z napalm bombami: otročiček v naročju matere ne bo nikoli več zdrav, fosfor mu je ožgal obraz in telo...

Smo prijazni fantje, če pa ne bo šlo drugače, smo lahko tudi nesramni.“ Če je dejal vaški starešina ne, smo segnali nekaj ljudi z brcami skupaj in malo „pospravili naokoli.“ Nato je starešina rekel: „Okay, lahko si vzamete vsako dekle, ki jo hočete.“ Potem smo si vzeli nekaj deklet. Navadno so bile v kočah in zunaj smo postavili stražo. Nato je šlo nekaj fantov v kočjo in se posladkalo z deklicami. To je bila ponavadi skupina ali dve, morda 15 mož. Dekleta so bila stara 15, 16, 17 ali 18 let. Če smo videli kakšno punco, ki se je zdelo mlada, smo enostavno rekli: „Ti zdaj! Sicer...“

VPRAŠANJE: Ali ste dekleta tudi ubili?

ROBERSON: Bila je neka vas, v katero so nam prepovedali vstop. Nekdo izmed naših pa je šel vseeno tja, ker je bil enostavno zelo divji. Nikoli se ni vrnil, kasneje so ga našli s prerezanim grlom. Nekaj naših fantov se je zato odločilo, da so šli na lastno pest v to vas na obisk. Našli so neko malo, o kateri so domnevali, da je to dejanje storila. Ubili so jo. Drugič so vzeli svetlobno pištolo, jo vtaknili v dekle in sprožili. Dekle je povsem raztrgalo. Zgodilo se je še veliko prsmojenih reči... Nekaj mož je zgrabilo neko dekle, za katero so sumili, da je eden izmed njih staknil pri njej spolno bolezen. Da bi se ji maščevali, so ji nalili v nožnico terpentina.

Alan Camden iz Indiane: »Pohabljali smo truplak

VPRAŠANJE: Kaj ste vi doživeli?

CAMDEN: Doživel sem, da so častniki in narednik ukazali vojakom, naj pohablajo trupla sovražnikov. Rekli so nam, da naj jih sesekljamo.

VPRAŠANJE: Kako so trupla pohablili?

CAMDEN: Mnogi izmed nas so zbirali vietnamska ušesa. Rezali so s telesa tudi druge dele in jih razmetavali po okolici. Tudi oči so iztikali truplom. Videl sem, kako so ameriški vojaki nekega Vietnamca mučili do smrti. Pretepali so ga, ga breali in mu nazadnje iztaknili oči. Pri tem je umrl.

VPRAŠANJE: Koliko je bil star?

CAMDEN: Kakšnih 16 let...

VPRAŠANJE: Kdo ga je mučil?

CAMDEN: To so bili vojaki mojega voda, predvsem navadni vojaki. Neki poročnik je bil tudi zraven. On

je tudi začel... V moji enoti je bila neke vrste moda, da so sovražnikova ušesa vlagali v neki kozarec. Z nožem so šli k mrtvemu sovražniku, odrezali ušesa, jih vložili v steklenico z alkoholom in jo v vojaškem prebivališču shranili. Kdor je imel največ sovražnikovih ušes, je bil najbolj cenjen. V moji kočji je bilo 20 vojakov, od teh pa jih je 15 imelo posode, v katerih so shranjevali ušesa. Tudi zbiranje prstov je bilo zelo priljubljeno...

Še enkrat govori Ed Treratola iz New Yorka

TRERATOLA: V okolici kraja Quang Tri smo metali zaboje z mašo „železno rezervo hrane“ na stare ženske na cesti. To jih je pometalo po tleh. Najbrž so bile nekatere tudi mrtve. Če bi nas vprašali – to pa se ni nikoli zgodilo! – bi odgovorili takole: razdeljevali smo živila. Za male otroke smo imeli tiste modre tablete, s katerimi se pogreje obrok vojakove železne rezerve. Bile so podobne sladkarijam. Če jih prižgemo, ne gorijo s plamenom, pač pa postanejo grozno vroče. Prižgali smo jih in metali malim otrokom. Če so jih z rokami pobrali, so si zažgali dlani in opekli roke.

VPRAŠANJE: So to mnogi počenjali?

TRERATOLA: To smo delali vsi; ko smo se vrnili iz Khe Sanha (postojanka je bila 11 tednov oblegana), so bili mnogi naši prijatelji mrtvi. Bilo je pač tako – Vietnamec enostavno nisem mogel več prenašati.

VPRAŠANJE: Dejali ste, da ste metali železne rezerve hrane na ljudi. Kaj to pomeni? Je bila to hrana v skatlah ali kaj drugega?

TRERATOLA: Ne, metali smo mod ljudi cele zaboje.

VPRAŠANJE: Kako, cele zaboje?

TRERATOLA: Da...

VPRAŠANJE: In če je bil kdo zadet, je padel na tla?

TRERATOLA: Da. Bili so že tako stari ljudje, da bi jih s takim zabojem lahko ubili. Drveli pa smo z brzino kakih 50 ali 70 skozi vas in se nismo nikoli ozirali. Samo po cesti je treskalo, mi pa smo sedeli in se smejali, kajti železne obroke hrane smo sneli metati Vietnamcem, ker smo bili tam, da bi vzpostavili mir in da bi ljudem v vaseh pomagali.

Se vedno izvajajo Amerikanci v Južnem Vietnamu tudi svoj krvavi načrt: „Pridi, pogledaj, uniči in zažgi!“ – S takimi fotografijami pa se, prav tako kot med zadnjo vojno nemški in italijanski okupatorji, seveda prav radi postavljajo. Nasilje je postalo ameriškim vojakom v Vietnamu nekaj vsakdanjega.

Marija Papa Ivan Žagar Matija Vlašič Martina Jakša Jože Madronič Nikolaj Rožman Anica Peteh Anton Grahek Veronika Zalta Vinko Babič Anton Starasinič Mila Kobetič

V ČRNOMALJSKI OBČINI SE ODLOČAJO ZA SAMOPRISPEVEK

ŠLO BO, ČE BOMO POPRIJELI VSI!

Vprašanje je le eno: ali hočemo na vas asfaltne ceste, vodovode in v mestu urejena naselja in ali zmoremo še pet let pomagati v občini riniti voz napredka? Temelj vsemu je samoprispevek!

»Če so vsi, tudi jaz«

MARIJA PAPA, gospodinja iz Učakovcev: „Slišala sem, da mislijo na Vinico napeljati vodo. Pravim, da jo pametno. Če s cesto je Vinica veliko pridobila. Če bo še vodovod... Ljudje zdaj bolje živimo, kot smo včasih. Pri nas doma smo ostali samo starejši. Otroci so veliki, šli so po svetu. Naša hiša ni toliko seznanjena s tem, kaj mislijo na občini, pa vendar, za napredek se zanima vsak. Jaz pravi, da bomo dali prispevek ali kakor se tistemu reče. Če bodo vsi, bomo tudi mi.“

Pri nas smo cesto dobili, zato znamo ceniti asfalt. Tudi drugim krajem je tak napredek potreben. Važna je po mojem zlasti gradnja asfaltne ceste do Adlešič, da bi turizem prodrli ob Kolpo in zaradi ljudi, ki bi se še lahko zaposlili. Za naše semiško območje pa je najpomembnejši vodovod. Naša tovarna brez vode ne more delati. Če samo en dan stojimo, je škoda ogromna. Jaz sem za samoprispevek. Več bomo dali, prej bomo imeli, kar želimo.“

Prav gotovo sem pripravljena plačevati samoprispevek. Saj ne bom nič na slabšem, kot sem zdaj. Plačevanje bo samo podaljšano.“

Moj kraj se mora razvijati

JANEZ STEGNE, trgovski pomočnik, Črnomelj: „Doma sem z Vinice, živim pa v Črnomlju. Ne vem dosti o načrtu javnih del, slišal pa sem, da ga brez pomoči prebivalstva ne bo možno uresničiti. Pri nas doma, se pravi na Vinici, je menda predviden vodovod. To bo velika pridobitev, saj se kraj mora razvijati. Dal bom, kolikor bo predpisano, seveda pa bi morali biti vsi, za.“

»Zmagala bo večina«

JOŽE MADRONIČ, kmet iz Drage pri Sinjem vrhu: „Vsak košček novega asfalta je napredek. Za vso občino pa je trenutno najbolj potrebna gradnja ceste proti Adlešičem. Na našem koncu bomo po 5-letnem programu dobili popravljeno cesto pri Razvajah. Gre samo za en kilometer slabe ceste, kjer strm klanec in hud ovinek pozimi onemogočata promet. S tem bo omogočen reden potniški promet, pa tudi odkup mleka bi lahko spet vpejali. Zdjaj so samo zaradi slabe ceste nekatere vasi hudo prizadete. Ljudje ne vedo kam z mlekom. Dajejo ga prašičem, medtem ko v mestih mleka manjka. Kakor vem iz pogovorov s sovaščani, je večina za samoprispevek. Povsod se najde kakšen proti, toda večina bo zmagala.“

Tudi pri naših plačah

DUŠAN KOŠUTA, predmetni učitelj, Črnomelj: „Samoprispevek pri nas ni tuja stvar, navadili smo se ga že. Potreben bo tudi za izvedbo javnih del v prihodnjem petletnem obdobju, o čemer pa smo že tako in tako veliko govorili, med seboj in na sestankih. Predvideni samoprispevek ni tako velik in ga bodo tudi učiteljske plače prenesle.“

Vsi moramo pomagati

FRANČIŠKA BAHOR, kuharica v osnovni šoli, Loka: „Občina ima premalo denarja, da bi zmogla vse, kar je pri nas potrebno urediti. Zato se mi zdi edino prav, da računaj na pomoč prebivalstva, na naš samoprispevek. Moja plača ni velika, pa bom kljub temu dala del za vodovode, ceste in druga javna dela. V Črnomlju se od vsehposlovni vozi veliko delavcev, pa jim gotovo ni vseeno, po kakšnih cestah. Zato mora biti naša skupna dolžnost pomagati pri teh delih, da bodo čimprej končana.“

Ne mimo zdomarjev

DRAGAN KOSOVIC, predmetni učitelj, Črnomelj: „Prav je, da občani pomagamo, saj res ni mogoče vsega pričakovati od občine. Mislim pa, da bi morala za to nerazvito območje republika kaj primakniti. Predlagam, naj bi samoprispevek plačevali tudi tisti naši delavci, ki so zaposleni v tujini. Mnogi se bodo slej ko prej vrnili in prav tako uživali te skupne sadove kot mi.“

Napredek prihaja...

„Podpiram samoprispevek!“ je odločna **OLGA LOVŠIN**, tehničarka

risarka iz Beča, „kor gre za gradnjo cest, vodovodov...“ Torej se odločamo za stvari, ki prinašajo napredek vsej občini in tudi vsakemu kraju posebej. Mislim, da je uvedba samoprispevka pravilna, najbolj pa so modernizacije potrebne ceste. Zdjaj je makadam preozek, pa tudi asfaltne prevleke bi potrebovali!“

Komunala — ubožica

„Komunala je res uboga, samoprispevek pa nujno potreben: za ceste, za vodovod, sploh za komunalno opremljanje. Zato je prav, da občani tudi prispevajo, ker gre za splošen napredek kraja in občine. Se najbolj mi je pri srcu modernizacija ceste v Adlešiče, ker sem od tam doma. Samoprispevek je dobra odločitev, v občini so s to odločitvijo zabili žebelj na glavo.“ pravi **ANICA PETEH**, trgovska pomočnica v mlekarni v Črnomlju.

Ljudje razumejo!

„Ljudje razumejo pomen samoprispevka.“ pravi vratar v Belsadu **ANTON GRAHEK**. „Nikjer še nisem slišal, da bi bil kdo proti. Samoprispevek pomeni napredek za našo občino. Tudi jaz sem odločno za. V časopisih smo lahko prebrali, kaj vse bomo tako pridobili. Občina bo s tem denarjem lahko hitreje napredovala. Zdi se mi prav, da prispevamo, ko gre za skupno korist — tako mislijo tudi drugi, s katerimi sem se pogovarjal o tej stvari.“

Napredku prosto pot

VERONIKA ZALTA, Obrh: „Ničesar nimam niti premoženja niti pokojnine, zato si skupnost z mojim prispevkom ne bo kaj prida opomogla. Če bi imela, bi dala, za vodovod, asfalt, za vse. To mora biti, zlasti vodovod. Brez vode ni nič. Zdrava pitna voda, ki priteče iz pipe, pa je napredek in napredku je treba dati prosto pot.“

Pomoči od drugod ni

„Samoprispevek je nujen!“ trdi rudarski telnik v rudniku Kanizarica **VINKO BABIČ**. „Koliko komunalnega opremljanja še manjka v črnomeljski občini! Denarja od drugod ne moremo pričakovati, to kaže zgodovina. Z obema rokama sem za samoprispevek, čeprav se mi ne zdi prav, da mora tisti, ki je bolj reven, pa ni za to nič kriv, prispevati še iz svojega žepa. Tudi na obljube, dane v hudi dneh osvobodilnega boja, ko smo bili zibelka partizanstva, vse

posojili od drugod. Toda če temelja ne bo, tudi gradili ne bodo.“

Pripomb zoper samoprispevek ni

ANTON STARASINIČ, mizar v tovarni opreme v Črnomlju: „V Beli krajini, še posebej okrog Črnomlja, so ceste zanič. Prav zato sem za uvedbo samoprispevka. V podjetju, kakor mi je znano, so tudi vsi za to. Na sindikalnem občnem zboru tudi ni bilo pripomb o tem, kako naj bi denar razdelili. Program je torej dober, samo uresničiti ga bo treba. Samoprispevek je potreben, da bo občina hitreje napredovala, da bomo hitreje gradili!“

Pipa je vse kaj drugega

IVE FRANKOVIČ, kmet, Dolnji Suhor: „Pravijo, da za napredek ni škoda denarja. Se kako se strinjam! Slišal sem, da je veliko napisanega o tistem, kar naj bi dobili tukajšnji kraji. Vem, da samo od sebe nič ne pride, zato bom primaknil iz svojega žepa, čeprav težko. Sam sem na posestvu in sedemdeset let star. Če bomo dobili vodovod, bo to velika stvar. Pipa v kuhinji ali hlevu je vse kaj drugega, kot nositi težka vedra, pa naj bo voda še tako zdrava in čista.“

Pri nas ni vprašanja

VLADKA SUŠTAR, upravnica pošte, Dragatuš: „Pri prejšnjem samoprispevku ni bilo vprašanja, ali bo sprejet ali ne. Prepričana sem, da bomo tudi tokrat vsi za.“ To se mi zdi pravično in pošteno. Vem, da naš kraj ne more veliko pričakovati. Svoje smo dobili, zdaj pa moramo pomagati še drugim. Upravičeni so do enakega deleža kot mi tu.“

Nujnost, ne potreba

Sekretar črnomeljske kmetijske zadruge **FRANC KURE**: „Samoprispevek je nujnost, ne samo potreba. Če hočemo kraj, v katerem živimo, zgraditi tako, kot bi radi, potem pač moramo žrtvovati tudi nekaj lastnega denarja. Iz pogovorov z občani vidim, da so pravzaprav vsi za uvedbo samoprispevka. Na drugo pomoč ne moremo čakati. Kar bomo sami naredili, to bomo imeli. Če bi samoprispevek imeli že prej, ne le v zadnjih petih letih, bi nam bilo gotovo že bolje, kot nam je zdaj. Zato je samoprispevek potreben!“

Kdo — če ne sami?

MATIJA IVANIČ, upokojenec, Črnomelj: „Vsak bo moral nekaj primakniti, pa bo šlo. Večina mora pokazati voljo in drugi ji bodo sledili. Ali je to, kar je v načrtu, potrebno, je odveč govoriti. Smo pač v območju, ki ga je že sama narava udarila z nerazvitostjo. Če hočemo napredovati, si moramo složno pomagati. Zavedati se moramo tudi, da živimo v času, ko je naš kraj čedalje bolj odvisen od nas, ki v njem živimo.“

Cisterne so drage

ANICA BALKOVEC, gostilničarka, Mali Nerajec: „Petnajst do dvajset starih tisočakov odštejem za cisterne vode, ki jo imam za dva meseca. Saj veste, gostilna mora čimti vodo, ampak cisterne so predrage. Vodovod je v teh krajih potreben kot zemlja dežja, zato se mi zdi prav, da je prišla občina na dan s tistim načrtom. Vodovod bo cenejši od cisterne in bo trajen. Naj stane, kolikor hoče, imeti ga moramo. Pripraviti pa bomo morali vsi. Prepričana sem, da tudi drugi tako mislijo.“

»Strinjam se!«

MILA KOBETIČ, računovodkinja v gostinskem podjetju Črnomelj: „Strinjam se. Samoprispevek je potreben: da bi ga le smotno uporabili. Občina sama gotovo ne zmore vsega bremena, ko gre pa za skupne koristi, je prav da vsi pomagamo. Za ceste, za vodovode, za komunalno opremljanje nasploh bo šel denar. Program je narejen tako, da bodo povsod, po vseh krajevni skupnosti čutili, da res pomagamo sami sebi.“

V dveh letih, ne v petih!

Direktor Kovinarja v Črnomlju **MARJAN DAGARIN**: „Samoprispevek je nujen. Tisto, kar občina računa narediti v petih letih, bi pravzaprav morali postoriti že v dveh, da bi kmalu ujeli druge, bolj razvite. To bi bilo zagotovilo, da bi sčasoma spravili občino na višjo raven. Samo tole cesto, po kateri ste se pripeljali, pogledajte: takoj vam je jasno, da je samoprispevek nujen. Takih cest pa je v naši občini še ogromno. Tudi v podjetju smo že govorili o tem: čim hitreje, čim več narediti — tako je bilo geslo na občnem zboru našega sindikata!“

»Pri nas znamo ceniti!«

MARTINA JAKŠA, tajnica tovarne Iskra v Semiču: „Upam, da ni dosti ljudi, ki jim modernizacija cest in gradnja vodovodov ne bi bila mar.“

»Ne bomo na slabšem«

DRAGICA SEVER, delavka iz Iskre v Semiču: „Čim več asfalta in vodovodov je isto kot čim več napredka. Cesta do Adlešič bo prinesla v vse kraje na obeh straneh asfalta novo življenje. Mi, Semičani, imamo svoje želje. Ker veliko družbi dajemo, tudi več predlagamo. Radi bi imeli enkrat za vselej urejen vodovod, cesto do Strekljčeva in urejeno pot po naseljih nad tovarno, od koder hodi veliko ljudi v Iskro delat.“

Vladka Suštar Franc Kure Matija Ivanič Anica Balkovec Ive Frankovič Marjan Dagarin Dragica Sever Janez Stegne Dušan Košuta Frančiška Bahor Dragan Kosović Olga Lovšin

Priložnost, ki jo daje ponudena roka

(Nadaljevanje s 1. str.)

krompir, skleniti je treba pogodbe s pridelovalci, da tovarna ne bi ostala brez surovine.

Po dolgotrajnih pogajanjih je Kolinska pristala na to, da bo letos jeseni kmetu plačevala kilogram zdravega, neobjednega, nezelenega, nad 40 milimetrov debelega krompirja po 50 par. V poštev pridejo sorte, primerne za industrijsko predelavo: dobrin, igor in desire, ki so se izkazale v poizkusih.

MNENJA STROKOVNJAKOV

50 par je na prvi pogled malo, na to so opozarjali kmetje takorekoč na vseh shodih. Toda kdor pozna pomen zagotovljene cene in zagotovljenega odkupa, mora priznati, da je ob sedanjih sorazmerjih cen toliko plačilo sprejemljivo in da se pogodbenega sodelovanja kaže oprijeti.

Malokatera poljščina ima tolikšno „notranje rezerve“, kot jih ima prav krompir. Če je pridelek majhen, je cena visoka, saj je dela skorajda prav toliko, le gnojenja je manj, če pa se pridelek povečuje, se do neke mere sorazmerno zmanjšujejo pridelovalni stroški. To je znano, od tod tudi sorazmerno majhni pridelovalni stroški v kmetijski razvitih deželah.

Inž. Viktor Repanšek, naš znani vzgojitelj novih sort, ki dobro pozna razmere, sodi, da je samo z redno menjavo semena mogoče povečati pridelek za 50 in več centov na hektar. 150 centov pridelka na hektar, kolikor dosega kmetje, je sorazmerno malo v primerjavi z možnostmi, ki se niso izkoriščene. Pridelke je mogoče še zelo povečati z boljšo obdelavo in z rednejšim škropljenjem proti boleznim in škodljivcem ter seveda — z gnojenjem.

Direktor zadruga inž. Slavko Nemanic meni, da površin krompirja skorajda ni treba povečevati (v občini sadijo 1.700 hektarjev), saj lahko z večjim intenziviranjem pridelovanja občina zadosti potrebam tovarne. Zadruga bo svoja prizadevanja usmerila v pridelovanje krompirja v sodelovanje s kmeti. Pomagala bo s posojili za nakup semena, gnojil in zaščitnih sredstev ter strojev. Za to bo, kot je predvideno, denar prispevala tudi tovarna. Pomagal bo tudi občinski kmetijski sklad, ki naj bi regresiral nakup semena itd.

Izkušnje iz drugih dežel so pokazale, kako pomembno je kmetijstvo povezovati s predelavo in trgovino, zato je tovarna za predelavo krompirja priložnost za kmetje in kmetijstvo, za občino kot celoto. Hudo napak bi ravnali, če ne bi sprejeli ponudene roke.

Inž. M. LEGAN

Božo Kuzmički še nepremagljiv!

Povejte naprej: kdor si naroči Dolenjski list zdaj ali do 31. marca 1971, ga bo dobival 2 meseca brezplačno!

Tudi v 13. tednu naše akcije se vrstni red najboljših pismo- noš ni kaj bistveno spremenil. Sevnica se ne da in ne da: njen Božo Kuzmički pridobiva naročnike „po tekočem traku“. Novomešan Mustafa in šentjer- njski Radešček se mu sicer pogumno približujeta, naskok

pa ostaja v dobro dosežanega nosilca naše rumene majice ...

Seveda — rumena barva je tudi barva PTT in nič čudnega ni, da se Kuzmički tako pogumno „upira pritisku od spodaj“ in nikakor nikomur ne da do sebe ... Upamo, da bo nova

ugodnost spodbudila vse naše sodelavce pismošo:

za vse nove naročnike, ki si bodo naročili Dolenjski list v času od 14. januarja 1971 do 31. marca 1971, velja najnovejši popust: dva meseca bodo dobivali naš list brezplačno!

Pismošo prosimo, da z naj- novejšo ugodnostjo seznanijo predvsem vse tiste svoje prijatelje, znance in občane, ki jih doslej še niso mogli prepričati, da je najbolje, če dobivaš Dolenjski list na svoj domači naslov!

VRSTNI RED NAJBOLJŠIH PISMOŠO: Božo Kuzmički iz Sevnice — 230 novih naročnikov. Sledijo: Mustafa Suljagić iz Novega mesta — 211 naročnikov, Jože Radešček iz Šentjer- neja — 146, Martin Stopar iz Podbočja — 79, Franc Žnidar- šič iz Novega mesta — 57, Ivan Voljčanšek iz Sromelj — 44, Jože Erjavec iz Brusnic — 25, Franc Glogovšek Brežic — 21, Jože Jankovič s Senovega — 20, Peter Gabrič s Senovega — 19, Anton Bregar iz Velike Loke — 19 itd. Ivanka Zemljak iz sev- niške LISCE je pridobila že 33 novih naročnikov, Cveto Križ iz Kočevja 19 itd.

TOVARISE PISMOŠE IN DRUGE SODELAVCE v delov- nih organizacijah prosimo, da nam naročilnice novih naročni- kov odpošljejo vsako soboto!

UPRAVA LISTA

Leta 1920 dvakrat več ljudi

V 50 letih se je viniško območje zelo spremenilo: manj ljudi in petkrat manj rojstev

Območje današnjega krajevne- ga urada Vinica je pred petdesetimi leti štelo okoli 6.000 prebivalcev, kar je razvidno iz knjig takratne viniške, preloške in sinjevske župnije. V teh krajih je bilo leta 1920 skupno 93 rojstev, 50 porok in 104 smrti.

Leta 1970 je bilo na tem območ- ju samo še 2.446 ljudi, od teh jih začasno dela v tujini okoli 300. Rojenih je bilo samo 17 otrok, porok je bilo 16, umrlo pa je 27 občanov. Med današnjimi prebivalci viniškega

konca jih je bilo 163 rojenih še v prejšnjem stoletju, ostalo prebiva- stvo predstavljajo zvečine otroci in občani v starosti od 50 do 60 let. Starejši ljudi je danes na viniškem območju veliko. Z nad 85 leti sta- rosti se ponaša 16 občanov, prav toliko jih je že praznovalo osem- desetletnico, kar 131 ljudi pa je sta- rejših od 70 let.

V vrstah stariostnikov je živih še 14 zakonskih parov, najstarejša pa sta Franc in Magdalena Grdun iz Balkovcev, ki sta se poročila že pred 64. leti. V 26 naseljih krajevne- ga urada Vinica so trenutno najstarejši: Barbara Ivanušič s Preloke z nad 90 leti, sledita ji Peter Panjan s Hrasta in Marija Zalec iz Damlja, ki sta v 90. letu. Franc Grdun iz Balkovcev je dopolnil 88 let, Ani Barič s Sitje- ga vrha pa letos teče 88. leto.

FRANC PAVLAKOVIČ

Dva nasprotna primera

Pred kratkim so uslužbenci davčne uprave iz Črnomilja opravili rubež v gostilni Školnik na Vinici. Gostilničar Malič je bil dolžan 530.000 din, od tega je precej dolga za tri leta nazaj. Gostilničar se izgovarja, da je okoli 800.000 din investiral v lokal, razen tega plačeval dol- gove predhodnikov, vendar davčna uprava ni bila voljna še čakati. Gostilničar je nekaj dni prej tudi odjavil obrt.

Primer zgledega plačevanja gostinskih davkov pa v občini Črnomelj predstavlja Alojz Bukovec v Kotu pri Semiču. Je približno enako obremenjen z družbenimi dajatvami kot Malič, a je doslej vse sproti plačal in ni dolžan dinarja.

OBVESTILO DOPISNIKOM!

Športno uredništvo obvešča svoje dopisnike, da morajo zaradi spre- membe urnika v tiskarni biti vsi športni prispevki v Novem mestu vsak po- nedeljek najkasneje do 9. ure.

NOVI STROJI — NOVO ZNANJE! — Tudi dolenjske kmetije se vedno bolj opremljajo s sodobnimi kmetijskimi stroji. Novi stroji pa zahtevajo vedno več znanja. Kmetijski izobraževalni center Grm-Novo mesto bo priredil dvomesečni traktorski tečaj za vse tiste, ki bi si radi pridobili znanje o traktorju in traktorskih priključkih ter o osnovah obdelave zemlje. Tečaj se bo pričel 3. februarja. Kmetije, ki bi želeli tečaj obiskovati, naj se prijavijo na Grmu do 1. februarja, kjer dobijo tudi vsa potrebna pojasnila.

OBVESTILO

Oddelek za upravnopravne zadeve občinske skupščine Novo mesto kot pristojni organ za notranje zadeve

obvešča

vse lastnike oziroma upravitelje in najemnike nepremičnin ob javnih poteh, da so dolžni upoštevati določila 7. člena odloka o redu in miru občine Novo mesto (Uradni vestnik Dolenjske št. 5.65).

Lastniki oziroma upravitelji in najemniki nepremičnin ob javnih poteh morajo ob svoji ali v najem vzeti nepremičnini:

1. očistiti pločnik oziroma hodnik,
2. odstranjevati s pločnikov oziroma hodnikov sneg in led,
3. posipati poledene pločnike oziroma hodnike redno do 5.30 zjutraj, podnevi pa po potrebi tudi večkrat s peskom

Vsakega, ki ne bo upošteval teh določil, bomo predlagali v kaznovanje sodniku za prekrške.

ODDELEK ZA UPRAVNOPRAVNE ZADEVE

Cenjene stranke, obveščamo, da imamo na zalogi

iz Nemčije uvožene trajno žareče peči »Küppersbusche in peči domače izdelave »Kreka Wesco«

Na zalogi imamo tudi gradbeni material, stavbno pohištvo, premog in drva. Zaradi hitrejšee dobave premoga in drv prosimo interese, da si kurjavo za prihodnjo zimo nabavijo že v pomladanskih mesecih 1971, ker je v jesenskih in zimskih mesecih dobava zaradi pomanjkanja vagonov in premoga zelo otežena.

—KURIVO—, LJUBLJANA Poslovalnica NOVO MESTO

Na podlagi 43. člena temeljnega zakona o splošnih sodiščih (Uradni list SFRJ, št. 7-82/65) in 13. in 14. člena zakona o sodiščih splošne pristojnosti (Uradni list SRS, št. 20-220/65)

razpisuje komisija za volitve in imenovanja

OBČINSKE SKUPŠČINE KRŠKO

PROSTO MESTO SODNIKA OBČINSKEGA SODIŠČA V KRŠKEM

Kandidati, ki izpolnjujejo z zakonom predpisane pogoje, naj se prijavijo v 30 dneh po objavi razpisa komisiji za volitve in imenovanja občinske skupščine Krško.

Komisija za volitve in imenovanja **OBČINSKE SKUPŠČINE KRŠKO**

Komisija za kadre in delovna razmerja tovarne perila **LABOD Novo mesto**

vabi k sodelovanju

TEKSTILNE TEHNIKE

za delo v proizvodnih obratih v Novem mestu in Krškem

Interesenti, pošljite svoje prijave na naslov: Tovarna perila LABOD, Novo mesto, komisija za kadre in delovna razmerja. Informacije o bodoči zaposlitvi lahko dobite vsak čas v splošnem sektorju podjetja.

NOVOTEHNA Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

BLAGAJNICARKE

v prodajalni železniško-tehnične stroje v Novem mestu

Pogoj: popolna ali nepopolna srednja šola ali kvalif. KV trg. delavca. — Prednost imajo kandidati s prakso

Pismene ponudbe sprejema splošni sektor 15 dni po objavi.

V delovno razmerje sprejememo:

- kvalificirane ali priučene peke
- delavce, ki bi imeli veselje delati v pekarni

Za vse je obvezna 2-mesečna poizkusna doba, nesebni dohodki po pravilniku. Interesenti morajo imeti odslužen vojaški rok. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene prošnje pošljite na naslov:

»ŽITO«, DE Pekarna in slaščičarna Novo mesto, Ločna

AVTOPROMET IN TUZEMSKA ŠPEDIICIJA

»GORJANCI«, Novo mesto — Straža

objavlja naslednji

RAZPIS

za vpis v tečaj za voznike motornih vozil C in E kategorije

Šolski center za kovinsko stroko v Novem mestu bo za potrebe podjetja Avtopromet »Gorjanci« Novo mesto organiziral poseben tečaj za usposobitev v poklicu voznik motornih vozil C in E kategorije. V navedeni tečaj bo sprejetih od 25 do 30 kandidatov pod pogoji:

1. da imajo dokončano osnovno šolo ali poklicno (obrtno) šolo
2. da niso v delovnem razmerju
3. da so telesno in duševno zdravi in za opravljanje poklica voznik motornih vozil in
4. da bodo s podjetjem sklenili ustrezno pogodbo

Izbranim kandidatom bo podjetje nudilo: — brezplačno stanovanje in hrano v času tečaja — mesečno nagrado 300 din — kritje stroškov strokovnega pouka s tem, da bo kandidat v enem letu povrnil le 40 % teh stroškov — po uspešno končanem tečaju takojšnjo zaposlitev na delovnem mestu voznika tovarnega avtomobila na špediciji

Prednost imajo kandidati s področja Dolenjske. Tečaj bo trajal 3 do 4 mesece in bo organiziran po internatskem sistemu. Prijave za vpis v tečaj z dokazili o šolski izobrazbi je treba dostaviti najpozneje do 29. januarja 1971 na naslov: Šolski center za kovinsko stroko, 68000 Novo mesto, Ulica Talev 3. Vse ostale informacije o tem tečaju pa interesenti lahko dobijo vsak dan pri navedenem centru ali v upravi podjetja Avtopromet »Gorjanci« v Vavti vasi.

KRAJEVNA SKUPNOST ŽUZEMBERK

objavlja

3 razglasila prostih delovnih mest, ki so bila objavljena v Dolenjskem listu št. 2 z dne 14. 1. 1971, še razširjene pogoje, ki jih mora izpolnjevati kandidat za prosto delovno mesto

FINANČNEGA KNJIGOVODJE,

ki se prijavi na razglas:

1. srednja šolska izobrazba s 3-letno prakso v finančnem knjigovodstvu;
2. nepopolna srednja šola s 6-letno prakso v finančnem knjigovodstvu;
3. osnovnošolska izobrazba z 18-letno prakso v finančnem knjigovodstvu.

Prednost imajo kandidati, ki so v svojem dosežanem delu pokazali delovne uspehe.

Poskusna doba za obe delovni mesti je 2 meseca.

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA

razpisuje prosta delovna mesta za:

1. trgovskega poslovodje poslovalnice št. 4 v Sevnici
2. ekonomskega tehnika za delo v računovodstvu

Za delovno mesto poslovodje zahtevamo razen z zakonom določenih pogojev še naslednje:

visoko kvalificiran trgovski delavec ali pa kvalificiran trgovski delavec s 5-letno prakso in odsluženo vojaščino.

Zahteve pod 2: zaželena praksa.

Stanovanj ni na razpolago. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Dober »Krog s kredo«

Prva premiera v Novem mestu v sezoni 1970/71

Prva gledališka premiera v Novem mestu je mimo. 15. januarja zvečer smo v Domu kulture videli »Krog s kredo«, igro nemškega ekspresionističnega dramatika Klabunda. Uprizoritve je bila gladka, če izvajamo začetni spodrsrlaj.

»Krog s kredo« je igra, napisana po stari kitajski prav-

»Novo mesto v davnikih«

Tone Knez, kustos pri Dolenjskem muzeju v Novem mestu, je strnil svoje ugotovitve ob izkopavanjih na območju Novega mesta v daljši tekst in v njem poljudno spregovoril o tem, kakšno je bilo po vsej verjetnosti videti prastaro »Novo mesto« in kako so ljudje v njem živeli. Knjiga z naslovom »Novo mesto v davnikih« bo izšla letos pri Dolenjski založbi oziroma založbi Obzorja v Mariboru. To je prvo delo novomeškega arheologa Kneza v samostojni knjižni izdaji.

500 let Kočevja

18. januarja je bila prva seja odbora za proslavo 500-letnice mesta Kočevje, ki ga vodi predsednik občinske skupščine Miro Hegler. Na seji so imenovali več pododborov oziroma komisij za posamezna delovna področja. Te komisije so poverjene, da v 14 dneh pripravijo svoje programe, predvidijo stroške svojega dela, razen tega pa tudi čimprej predlagajo datume posameznih prireditev. Prihodnjič bomo poročali več o pripravah na to proslavo.

ljici. Kot vse pravljice je tudi ta prežeta z moralnimi nauki. Klabundu pa je okvir dogajanja služil za to, da je izpovedal svoj odnos do nasilja nad človekom. Igra se konča srečno, pravica zmaga nad krivico.

Igralci in režiser Marijan Kovač so v delo vložili velik napor. Navidezno preprosta igra zahteva nekaj več kot kakšna »Vdova Rošinka«. Vsaka oseba ima svoj značaj, svojo vlogo v dogajanju. Vse se dogaja na Kitajskem, toda tamkajšnje razmere, življenje, odnosi, vedenje, in če hočete, načini izražanja so našemu prečnemu gledalcu tuji. Režiser in sodelavci so se poleg igralcev potrudili, da dajo igri kitajski slog.

Občinstvo je zadovoljno zapustilo dvorano po končani uprizoritvi. Bolj kot vse drugo je treba poudariti, da je bila to igra z domačimi ljudmi: režiserjem, igralci in drugimi sodelavci. Skratka, videli smo dobro amatersko predstavo. Kajpak bi bila igra potrebna še močne pile, saj je razlika med igralci le preočitna. To je predstava tudi motilo. Z večjim številom vaj se bo dalo to odpraviti. Prav bi bilo tudi, da bi novomeško amatersko gledališče igro ponovilo in z njo gostovalo.

Dolenjski oktet je zrasel ob pevskem zboru DPD Dušan Jereb pred letom in pol in je do zdaj že nekajkrat nastopil s sporedom narodnih in umetnih zborovskih pesmi. Pel je v delovnih organizacijah. Dolenjski galeriji in nazadnje v Karlovcu na proslavi slovenskega društva Triglav. Oktet vodi Peter Cigler (Foto: Mirko Vesel)

LEPO SPREJETA POBUDA NOVOMEŠKEGA SINDIKATA

Februarja zbor kulturnih delavcev

Prvi zbor kulturnih delavcev novomeške občine bo sklical sindikat za družbene dejavnosti — Zbor bo predvidoma že 6. februarja v Šmarjeških Toplicah, vabila pa bodo poslali več kot 150 kulturnikom

V spomin na velikega Prešerna smo Slovenci proglasili 8. februar za kulturni praznik. Letos bi moral biti ta dan še posebej slovesen: praznovali ga bomo v letu, ko bo naposled začel veljati tako težko pričakovani zakon o kulturnih skupnostih. Postal naj bi priložnost, da bi začeli kulturo in ljudi, ki jo ustvarjajo ali organizirajo, vrednotiti z novimi, iz samoupravnosti izviraajočimi merili.

Na Dolenjskem bodo Prešernov spomin počastili s številnimi kulturnimi prireditvami: z recitali, gledališkimi predstavami, glasbenimi nastopi, likovnimi in knjižnimi razstavami. Prireditve bodo pred praznikom in po njem. V praznovanje se bodo s svojimi prireditvami vključile tudi šole. Vse bo kot druga leta, pa vendarle v povsem drugem ozračju: v pričakovanju, da bodo že skoraj zavezave kulturne skupnosti.

V Novem mestu so se poleg tega odločili, da bodo v počastitev kulturnega praznika — prvič na Dolenjskem — priredili zbor kulturnih delavcev iz novomeške občine. Poobudo zanj je dal, podobno kot pred leti za zbor prosvetnih delavcev, sindikat družbenih dejavnosti, ki bo tudi sklicatelj. Zbor kulturnih delavcev bo predvidoma 6. februarja, vsakakor pa v prvi polovici februar-

ja, in sicer v Šmarjeških Toplicah. To so sklenili 13. januarja na posvetu, ki ga je sklical občinski odbor sindikata družbenih dejavnosti, udeležili pa so se ga poleg družbeno-političnih in drugih javnih delavcev tudi predstavniki kulturnih zavodov iz Novega mesta. Zamišljal o zboru kulturnih delavcev je bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Predstavniki sindikata družbenih dejavnosti so poudarili, da je skille prvega zbor kulturnih delavcev narokoval predvsem dejstvo, da pomeni leto 1971 prelomno obdobje za vrednotenje vsega, kar lahko v skupnem imenovalcu pojmuemo kot kulturno delo, kot kulturno poslanstvo, vendar pa ne glede na to, ali izhaja to poslanstvo iz poklicne kulturne ustanove ali iz kroga amaterskih kulturnih delavcev. Zato bodo na ta zbor povabili prvi in

druge, skupaj več kot 150 ljudi, zlasti vse tiste, ki bodo nosilci dejavnosti tudi v kulturni skupnosti.

Zbor kulturnih delavcev bo hkrati mesto, kjer bodo lahko dali priznanje velikemu številu ljudi za njihovo delo na kulturnem področju. Prvo priznanje bo že vabilo na ta zbor: bo tudi dokaz, da tudi na kulturne delavce nekdo misli. Prav zato je zamišljal novomeškega sindikata družbenih dejavnosti toliko več vredna, ohrabrujoča pa je tudi za druge občine, kjer še niso iznašli oblike za tako množično manifestacijo kulturnih delavcev.

I. Z.

POSAVJE V SLIKI

Novi turistični prospekt, ki bo na pomlad izšel na pobudo medobčinskega odbora za turizem, bo prikazal najzanimivejše značilnosti spodnjeposavske pokrajine v sliki in besedi. V vsaki občini nameravajo razen tega izdati še občinski prospekt. Zanj jim bo medobčinski odbor odstopil ključne, s katerimi bodo občine zastopane v skupnem pokrajinskem turističnem prospektu.

AKADEMIJA, RAZSTAVA, ZBORNIK ZA 225-LETNICO

Visok jubilej novomeške gimnazije

Pokrovitelj proslave bo podpredsednik republiškega izvršnega sveta dr. France Hočevar, nekdanji dijak in maturant novomeške gimnazije

Novembra letos se bo izteklo 225 let, odkar so v Novem mestu ustanovili gimnazijo, ki je zdaj ena najstarejših v Sloveniji. Jubilej nameravajo proslaviti navdse slovesno. Osrednja proslava bo v dneh pred občinskim praznikom. Podpredsednik republiškega izvršnega sveta dr. France Hočevar, nekdanji novomeški maturant, je že prevzel pokroviteljstvo.

Pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo redni in zunanji sodelavci gimnazije, je že naredil načrt proslavljanja visokega jubileja. V počastitev 225-letnice bo slavnostna akademija, ki bo prikazala razvoj in delovanje tega, na Dolenjskem nedvomno najstarejšega zavoda, v kulturnem delu pa bodo sodelovali nekateri nekdanji maturanti, vodilne osebnosti umetniškega življenja. Na tej slavnosti naj bi objavili tudi preimenovalje gimnazije: dobila bo ime po enem znanih kulturnih delavcev, ki so delovali na gimnaziji.

Poleg tega bodo, predvidoma že septembra, na gimnazijskih hodnikih uredili slikovno-fotografsko razstavo o razvoju gimnazije ter delu in življenju na njej. Razstavili bodo tudi likovna in knjižna dela nekdanjih in sedanjih gimnazijskih dijakov

in profesorjev. Zelo pomemben dogodek bo izid obsežnejšega zbornika, ki ga namerava gimnazija izdati ob jubileju. Zbornik bo prinesel številne sestavke, ki bodo obravnavali razvoj in vlogo gimnazije od ustanovitve dalje in še posebej delovanje tega zavoda med NOB. Poseben sestavek bo prikazal gimnazijo kot kulturno žarišče skozi desetletja. Pri tem je izrednega pomena literarna tvornost ljudi, ki so bili na gimnaziji ali kot dijaki ali kot profesorji. Ta tvornost je izpričana v vrsti šolskih oziroma dijaških listov in kulturnih krožkov, ki so se pogosteje pojavljali in delovali zlasti od konca 19. stoletja. Casten primer takega delovanja pomeni Kettejeva »Zadruga«, če omenimo samo to. Zbornik bo nadalje pisal o vseh pomembnejših ljudeh, ki so bili na

gimnaziji; dodan bo seznam imen vseh maturantov, profesorjev in drugega osebja, ki je delovalo na gimnaziji od ustanovitve dalje. Gradivo za zbornik bo uredil odbor, ki ga vodi prof. Jože Sever.

Na jubilej se bo gimnazija vsestransko pripravila. Med drugim bo dobila do proslave centralno kurjavo, uredili bodo stavbo in okolico.

I. Z.

NAŠI ROJAKI ONSTRAN KOLPE NEKOČ IN DANES

»Triglav« kot trdnjava slovenstva

Nekaj sto Slovencev, združenih v KPD Slovenski dom »Triglav«, je danes majhen otok v življenju hrvaškega mesta Karlovca — Ob bežnem pogledu v mestno zgodovino pa spoznamo, da ni bilo vselej tako

Leta 1579 je avstrijski nadvojvoda Karel ukazal v Vojni krajini zgraditi novo trdnjavo, ki naj bi zavarovala hrvaško ozemlje pred pogostimi turškimi vpadi. Na močvirnem območju med rekama Dobro in Mrežnico ter v sotočju Kolpe in Korane je začela še istega leta rasti močna trdnjava, ki je po svoji obliki (šesterokraka zvezda) takoj zaslovela kot edinstvena v Evropi. Na tem ozemlju se razprostira mesto, ki je dobilo ime po ustanovitelju (Karel, Karlovac).

Na prva dela v tej zvezdasti trdnjavi je vezan tudi prihod prvih Slovencev k sotočju Kolpe in Korane. Delavci so bili sploh pretežno Slovenci. V Karlovcu so najprej prišli delavci in obrtniki z družinami. Ko pa so se v tem kraju začeli zbirati vojaki, da bi branili meje Vojne krajine, so se vanj iz cvetočega sosednjega Novega mesta preselili tudi civilni in vojaški uradniki, pa tudi vojaška skladišča z osebjem, stalni spremljevalci, gostilničarji in trgovci. Tako sta rasla trdnjava in samo mesto, slovenskega življa je bilo vedno več, Karlovac je začel cveteti. Novo mesto pa zaradi tega zamirati.

Po dograditvi Karlovca so se turški napadi in obleganja izmenjavali z naravnimi nesrečami. Požari, poplave in kuga so zdesetkali slovensko prebivalstvo in v mesto so se začeli naseljevati okoljanci. Z rastjo mesta so se slovenske družine sicer še nadalje doseljevale v Karlovac, vendar so ostali Slovenci za vselej v manjšini. Ostala pa je trdna več dovenskega s hrvaškimi prebivalstvom, ostala je slovenska kultura, slovenski občičaji, slovenska pesem in slovenska beseda.

Slovenci so od nekaj želeli, da bi se združili v društvo, kjer bi načrtno gojili slovensko besedo in lepoto svoje pesmi pokazali bratom Hrvatom. Tako so leta 1930 res ustanovili tako društvo in mu nadeli sim-

bolično ime »Triglav«. Dramska, pevska in godbena sekcija so uspešno delovale do druge svetovne vojne, ko so društvo razpustili. Znova so ga obnovili 1951. leta. V kratkem času je zbralo okrog sebe več kot 500 članov, med njimi tudi nekaj Hrvatov in Srbov. Zdej je najbolj znana sekcija mladih harmonikarjev, ki je na koncertih doma, v Sloveniji pa tudi zunaj meja — pri goriskih, tržaških in korških Slovenceh — dosegla velike uspehe. Društvo prireja v Karlovcu številne in najrazličnejše nastope in čisto povabi na gostovanje ansamble iz Slovenije. S tem opravlja izredno pomembno poslanstvo v kulturnem zblizevanju ter bratstvu in enotnosti med jugoslovanskimi narodi.

Tudi minula proslava 40-letnice ustanovitve društva »Triglav« je zavnela v tem duhu, zlasti pa v željo, da bi bila dejavnost društvenih sekcij v naslednjem obdobju še bolj plodna in razvejana v kar največ novih kulturnih področjih. Ne nazadnje je proslava spodbudila slehernega udeleženca k razmišljanju, ali ne bi kazalo prijateljskih vezi med Slovenci, ki kulturno delujejo na obeh bregovih Kolpe, ne le ohraniti, ampak jih okrepiti. Naj to spoznanje Slovencev tu in Slovencev tam narakuje načrt, kako vse to tudi doseči.

I. Z.

Pravir ljudske duše

Ob koncu minulega leta je zavod Borec izdal knjigo s preprostim naslovom »Partizanska ljudska pesem«. V njej je 129 pesmi, ki so se izrgale iz človekove notranjosti v stiski in hrepenenju med zadnjo svetovno uničevalno vihar. To, lahko bi rekli dokumentarno, zbirko je uredil in zanj pesmi izbral Crtomir Sinkovec, oprenil pa jo je in likovne priloge dodal Ivan Seljak-Copić.

Zelo lepo je urednik zbirke Sinkovec napisal v uvodu, da ima partizanska ljudska pesem nedvomno dvojno vrednost: da je dragoceno zgodovinsko gradivo in hkrati prepričljiv izraz ljudske tvornosti. V njej zasledimo prabiteno in prvobitno izraz človekovega čustvovanja, ki se porodilo v izjemnih razmerah in prihajalo na dan kot tenkočuten pravir ljudske duše.

Največ pesmi, ki jih upošteva ta zbirka, je nastalo med partizani. Pisane so z okorno, peresa navajeno roko, izrazi so večasih nerodni in besede nepravne, toda napisane so iskreno. Izražajo občutke ob smrti tovarišev in

opevajo velik pogum ter neskončno vdanost boju na življenje in smrt.

Med ponizanimi in razaljenimi zaporniki je nastala uporniška pesem, ki je v knjigi tudi zastopana. Zapisovala se je v koncentracijskih taboriščih in pogosto napovedovala boljše in srečnejše prihodnje dni. Pretresljivo lirično sporočilo kosu papirja je bilo dostikrat tudi edino pismo iz uničevalnih taborišč mračne dobe pred več celimi tremi desetletji. Tem izgnancem je bila pesem tolažnica in vez z bojujočimi se ljudstvom.

Ko človek prebira to knjigo, se začudi, da se je ohranilo toliko neprecenljivega blaga, staknega med vrstice in nečiste rime in prepojenega s solzami in krivjo. Pesniki in pesnice, kot je npr. z našega območja Anka Salnič, so vznikali malone v sleherni slovenski vasi. Za imena nekaterih vemo, drugi so zapustili samo pesmi. Crtomir Sinkovec se je lotil hvaležne, a težke naloge, ko je zbral partizanske ljudske pesmi. Bržkone pa prva knjiga ni tudi zadnja.

I. Z.

Mali kulturni barometer

RAZSTAVA DEL UMRLIH — V novomeški študijski knjižnici so te dni odprli razstavo del v letu 1970 umrlih javnih delavcev, pomembnih za slovensko znanost, umetnost in kulturo. Med imeni je vsakakor na prvem mestu ime pisatelja in velikega rodoljuba Franceta Bevka. S takimi tradicionalnimi razstavami se knjižnica Mirana Jarca vsako leto oddolži spominu umrlih kulturnih in drugih delavcev, za katerimi je zavezala široka vrzel.

KONCERT V KOSTANJEVICI — Dolenjski kulturni festival in revija »Stop« sta priredila 16. januarja v kostanjeviškem kulturnem domu koncert zabavne glasbe. Nastopili so: Alenka Pinterič, Eida Viler, Bianca Telban, Nino Rožič in ansambel Unioni. S-to prireditelji je Dolenjski kulturni festival znatno popostril sponzor kulturnih prireditev.

JAVNI NASTOP MLADIH — V torek, 19. januarja zvečer, je priredila novomeška glasbena šola tradicionalni javni nastop svojih gojencev. Javnosti so se predstavili solisti, harmonikarski zbor in zabavni orkester z vokalnimi solisti. Na prireditvi so sodelovali poleg gojencev matične šole tudi najboljši učenci iz podružnic.

PONOVITEV »KROGA S KREDO« — Novomeško amatersko gledališče je v ponedeljek zvečer ponovilo Klabundov »Krog s kredo«, ki ga je režiral Marijan Kovač. Pred-

SKRIVNOST, KI NI SKRIVNOST

Ze zelo majhni otroci se zanimajo za vprašanje, od kod in kako otroci. Komaj tri ali štiri leta imajo pobič ali majhno punčo, ko se prvokrat postavi pred mamo, češ: „Ti, mama, kje pa ste me pravzaprav dobili? Kje pa sem bila, ko me še ni bilo pri vas?“

Starši odgovore tem malim razvednežem, kakor vedo in znajo, kakor pač menijo, da jih otrok lahko razume. Tako nekateri rečejo, da jih je prinesla škorklja, drugi pravijo, da so priplavali po vodi, tretje so kupili v trgovini, četrte spet je prinesla teta v cekarju.

Čeprav nobeden od teh odgovorov ne ustreza resnici, pa starši z vsakim hočejo povedati otroku, da so ga radi in z veseljem sprejeli za svojega, naj so ga že uoblihi tako ali drugače.

morda drugače povedali sošolci in sošolke. Brez zadrege pogledj mamini in očetu v oči, v njih boš našel razumevanje, toplino in ljubezen, ljubezen, ki je nastajala in rasla hkrati, ko je v materi raslo tvoje mlado življenje.

ON IN ONA

Prišla si k meni kakor v temo luč.
Prišel si k meni kakor k skrini ključ.

(Aljoz Gradnik)

Da bi laže razumeli, kako poteka čudež učlovečenja, se nekoliko pomudimo še ob nekem vprašanju.

Ko pride otrok na svet — najprej se skozi rodni kanal privrta njegova glavica — pogleda babica, ki vsaki mami pomaga pri porodu, otroku med nogici in takoj reče: „Punčko ste dobili“, ali pa: „Fant je!“ Kako more to reči, zakaj je pogledala otroku prav med nožici, kaj neki je tam videla, po čem je vedela, da je otrok fantek oziroma deklica?

Odgovor je preprost: pogledala je otrokov spolni organ. Ta je namreč tisti del našega telesa, po katerem najprej ločimo moške in ženske. Pozneje se ločimo tudi po postavi, po prsih, ki jih imajo ženske, in po bradi in brkih, ki jih nosijo moški, pa tudi po glasu, po vedenju in še po mnogih drugih posebnostih.

Dokler je otrok v plenicah, lahko določimo spol samo po spolnem organu. Zato pravimo, da so spolni organi prvotna ali primarna znamenja spola, za postavijo, prsi in še druga pa, da so drugotna ali sekundarna znamenja.

Pomembnejše od tega pa je, da prav spolni organi omogočajo, da imamo sploh lahko otroke. V spolnih organih namreč nastajajo jajčeca in semenčice, tiste žive kroglice, iz katerih se razvije otrok. V ženskih spolnih organih pa se zraven tega odvija in dokonča tudi čudež učlovečenja.

Zato najprej nekaj besed o spolnih organih.

Pri spolnih organih ločimo zunanja spolovila in notranje spolne organe, ki jih pri ženskah imenujemo tudi rodila. Zunanja spolovila so samo pripomoček, da se semenčice lahko srečajo z jajčecem, notranji spolni organi pa so spolne žleze, v katerih nastajajo spolne celice, ki smo jih imenovali jajčeca ali semenčice.

Oglejmo si po vrsti spolne organe pri dečku in deklici.

Vsak deček ima spolne organe izoblikovane že ob rojstvu. Med nožicama mu visi majhna kožnata vrečica, nad njo pa mlahavo leži za droben prst majcen spolni ud. To je pravzaprav drobna cevka, po kateri odteka voda iz telesa, po njej pa se bodo pozneje izločale tudi semenčice.

V kožni vrečki sta spravljeni dve spolni žlezi, še najbolj podobni drobnima golobjina jajčkoma, v katerih bodo nekega dne začele nastajati semenčice. Novorojenčkove spolne žleze namreč še ne izdelujejo semenčic, deček bo moral poprej dozoreti, kar se zgodi šele, ko mu bo 12 do 15 let.

Se tole: spolnima žlezama bomo za naprej rekli semenčičnik ali testisa, kožni vrečki skrotum, spolnemu udu pa penis. To so latinske besede, ki gredo laže iz ust kot pa, da testi-soma rečemo moda, skrotumu možnja, penisu pa spolni ud.

Navadno visi penis mlahavo in mehko na skrotumu. Od časa do časa pa se napolni s krvjo in nabrekne, nakar kmalu spet splahni. To nabrekanje opazimo že pri dojenčkih, dečki v osnovni šoli pa ta pojav poznajo iz svojih izkušenj.

Tudi deklice se rodijo z že oblikovanimi spolnimi organi, ki pa prav tako kot pri dečkih niso še do kraja dorasli. V nasprotju z moškimi spolnimi organi so ženski nameščeni v notranjosti telesa, v spodnjem delu trebuha. Od vsega lahko vidimo samo zunanji vhod, ustje rodnega kanala ali vrata v vežo življenja. Skozi ta vhod pridejo semenčice v ženska rodila, skozenj pa se rodi tudi otrok.

Po vsem tem lahko presodijo, da je nastanek človeka zares čudovita stvar, tako čudovita, da je treba o njej vedeti resnico, začutiti vso njeno lepoto in veličino, govoriti o njej z vso spoštljivostjo.

Zato pozabi vse tisto, kar so ti

Kako živi črnomaljski gimnazijec?

Stanko Štrajn: »Ne manjka nam zrelosti, temveč odločnosti.« — Stanislav Bahor: »V Plamenu iščemo nov izraz. Objavljamo le najboljše!«

Okrog 130 črnomaljskih gimnazijcev ne živi nič bistveno drugače od dijakov v drugih mestih. Zavedajo se, da bodo po končani gimnaziji odšli študirat v Ljubljano ali kam drugam in da so del bodoče belokranjske inteligence, na katero družba računa.

Predsednik mladinskega aktivna na gimnaziji Stanko Štrajn je povedal: »Če trdim, da vem, kako živijo moji sošolci, potem lahko rečem, da poteka poprečen gimnazijec dan tako: zjutraj hitimo v šolo, po končanem pouku pa nimamo velike izbire. Šola zahteva precej učenja, zato ni malo dijakov, ki ob šolskih knjigah preživijo vse popoldneve in še večere. Nekateri si privoščijo počitek ali branje lahkega čtiva, večere pa večina preživi pred televizorji, ne glede na to, kakšen je program. Naslednji dan se v šoli tudi največ pogovarjamo o tem.

Nedelja je navadno dan počitka in dopoldne le malokateriga gimnazijca srečate zunaj, posebno pozimi: Ob nedeljah popoldne se srečujemo v kinu, ker smemo le k popoldanskim predstavam (razen IV. letnika), in včasih na plesih v gimnaziji, kadar jih organiziramo sami.

Seveda ima tudi skoraj vsak gimnazijec svojega izvenšolskega konjička, ki mu posveča večji del prostega časa. Ne morem reči, da smo ravnodušni do življenja okrog sebe, vendar pa ne pridemo dlje od razmišljanja. Velikokrat si niti ne upamo glasno povedati svojega mnenja

o določenem vprašanju in vsak mesto prvega prepušča drugemu.

Stanislav Bahor, dijak III. b. predsednik dijaške skupnosti in urednik gimnazijskega literarnega glasila „Plamen“: „Naša Ahilova peta je v tem, da v Plamenu sodeluje le peščica dijakov, ki znajo prenesti tudi kritiko, kajti trudimo se, da bi objavljali čim boljše prispevke. Veliko dijakov pa užaljeno odneha že po prvem poskusu, če njihov sestavek ni objavljen.

Zelimo si, da bi Plamen postal pravo gimnazijsko glasilo, to pa bo šele takrat, ko ga bo pomagala krojiti večina dijakov. O kvaliteti te številke pa naj presodijo dijaki sami.“

A. VITKOVIČ

OGLE* DALO MLA* DIH

KRŠKO

Zaradi velikega zanimanja za padalstvo med dijaki srednje tehnične šole v Krškem bodo v kratkem pričeli v Cerkljah z začetnim in nadaljevalnim padalskim tečajem, ki ga bo organiziral padalski klub iz Cerklj. Tečajji bodo obsegali teoretični in praktični del, ki ga bodo organizirali v poletnih mesecih na Bledu.

ROŽNO

Rekreativno popoldne na snegu so imenovali mladinci na Rožnem svoje smučarsko tekmovalje, ki so ga za člane aktivna in druge ljubitelje športa organiziral 10. januarja na pobočju v bližini Kožnega. Pokazalo se je, da je v tem kraju in okolici veliko zanimanja za ta zimski šport in da bi bilo potrebno organizirati več podobnih prireditev, kar naj bi bila naloga mladine.

BRESTANICA

27. januarja bodo v Brestanici pridelili občinsko mladinsko šahovsko prvenstvo. Tekmovanje bo v dvorani sindikalnega doma. Občinska konferenca Zveze mladine Krško želi, da bi se tekmovalnja udeležilo čimveč mladincev in da bi tekmovalje pripomoglo k razvoju igranja šaha med mladino v občini.

SENOVO

Mladi na Senovem sami skrbijo za sobotno zabavo. Ker nimajo denarja za ansamble niti primernih prostorov, organizirajo vsako soboto mladinske plesne kar v mladinskem klubu. Mladi so kljub temu zadovoljni, saj imajo veliko izbiro dobrih plošč.

SEVNICA

Novi predsednik sevniske mladine je po telefonu povedal, da ima hude težave, ker mu manjkajo časa. Se vedno namreč nima administrativke, ki bi mu pomagala pri pisarniškem delu, in komaj sprosti odgovarja na dopise, ki dežujejo z vseh strani. Upa, da mu bodo pri organizacijskem delu priskočili na pomoč tudi drugi mladinci.

Delo in zabava

Mladinci aktiv v Beti, ki je vključen v „Akcijo 75“, je organiziral že več predavanj, ki se jih je udeležila večina mladink. Veliko zanimanja je bilo za predavanja o delitvi dohodka in o osebnih dohodkih v podjetju, o samoupravljanju v delovni organizaciji ter o vlogi Zveze mladine in mladinskega aktivna v delovni organizaciji. Mladinke so se tudi dogovorile, da bodo v zimskih mesecih v prostorih jedilnice organizirale vsako soboto ples, na katerega bodo povabile tudi drugo metliško mladino. Igrali bodo „Abadoni“.

Iskre v »Plamenu«

Kdor hodi v šolo, ne pije veliko, a če hodi v I. a, pije metliško črnino.

Za soncem greje najtopleje gimnazijska centralna kurjava.

Med člani literarnega glasila gimnazije se je vnel spor med liberalci in konzervativci. Vprašanje pa je, kdo so liberalci in kdo konzervativci.

Vprašanje: Kakšna je razlika med gimnazijsko centralno kurjavo in drugošolskimi?

Odgovor: Razlike ni. Pri obojem nikoli ne zveš, ali boš na mrzlem ali na toplem.

Ehoton v petnajstih barvnih odtenkih — gimnazijsko tekmovalje mladih matematikov:

enačba s tremi neznankami, naloga 3. a: 4 V + 5 P + 6 R = 15 NM

Nagrada: 5 opravičil od zobozdravnika

Gostinci so plesali

V soboto je bil v zdravilišču Čateške Toplice tradicionalni gostinski ples, ki so ga pripravili mladi gostinci v zdravilišču. Obiskovalci, med katerimi je bila večina mladih, so se zabavali ob zvokih zabavnoglasbenega ansambla Plave zvezde iz Zagreba in raznih družabnih igrar. Ples je lepo uspel, mladim iz Čateških Toplic gre vse priznanje. Pokrovitelj je bilo podjetje Dana z Mirne.

Urednik gimnazijskega literarnega glasila Stanislav Bahor in predsednik gimnazijske mladine Stanko Štrajn imata veliko skupnih pogovorov, ki zadevajo vse dijake

Kritika naj bo ustvarjalna

Na čem sloni ideološka vzgoja mladih? — Od nos mladih do stvarnosti — Kaj je namen te vzgoje?

Povod za razgovor s predsednikom novomeške mladine Janezom Slapnikom je bil sestavek Zdravka Slaka v zadnji številki literarnopolemičnega glasila „Filter 58“. V njem pisec med drugim piše: „Smo edini šolski center v Sloveniji, ki je odbil ustanovitev organa, ki bi skrbel za idejnopolično izobraževanje srednješolcev! Pa vendar pri tem šolskih vodstev neposredno ne zadene nobena krivda. — Rezultat poslanstva v občinski hiši je bil porazen ...“

Vprašanje Janezu Slapniku: Kaj meniš na to?

J.S.: „Kritika mora biti ustvarjalna, torej usmerjena v reševanje problemov. Način, kako tovariš Slak obravnava posamezna vprašanja, kaže, da njegova kritika ni usmerjena v reševanje problemov, ampak išče v obravnavanju vprašanj zgolj vzroke za napadanje organizacije, za čemer se skrivajo nepoštenne politične ambicije.“

Rezultat naših razgovorov ni bil uspešen, ker nismo sprejeli ustanovitve koordinacijskega centra marksističnih krožkov kot organizacijske oblike. Po mojem mnenju to nima nobene zveze z idejnopoličnim delom. Obisk tovariša Slaka ni imel namena pomagati reševati idejnopolično izobraževanje, ampak le ustanovitev koordinacijskega centra, ki ga pa mi z ozirom na trenutno stanje ne potrebujemo.“

— Ali to pomeni, da med mladimi ni zanimanja za marksistično misel?

J.S.: „Zal si nekateri predstavljajo marksizem kot suhoparno predavateljstvo in branje marksistične literature, vse drugo pa ocenjujejo kot nemarksistično in apolitično, pozabljajo na okolje, ki jih obkroža, in na to, da mnogi posamezniki s svojim delom prispevajo k oblikovanju boljših, naprednejših socialističnih odnosov. Tudi to delo je ideološko politično in marksistično. Mladi so, veliko bolj kot za branje literature in zapiranje v marksistične krožke dojemljivi za tako ideološko vzgojo, ki sloni na aktivnem odnosu do stvarnosti in odgovornosti pri reševanju protislovij. Marksizma se ni mogoče naučiti, ampak ga je potrebno osvajati, kar terja od nas mladih, da razmišljamo in samostojno razrešujemo današnja družbena vprašanja. Zato marksist ne pomeni biti član koordinacijskega centra marksističnega krožka, ampak pomeni biti vključen v reševanje družbenih protislovij, ki se porajajo. Občinska konferenca ZM ima svoj program dela ideološke vzgoje. Izhajamo iz tega, naj bo popolna ideološka vzgoja rezultat prizadevanj mladinske organizacije vključno s

šolo, delovno organizacijo in okoljem. Ideološkega izobraževanja ne morejo zajemati le marksistični krožki, ampak vse oblike mladinske dejavnosti.“

(Nadaljevanje prihodnjik)

Priljubljeni Kičo Slabinac

65 bralcev je glasovalo:

1. »Više nečeš biti moja«, Kičo Slabinac — 22 glasov
2. »Marijana«, Dubrovniški trubadurji — 13 glasov
3. »Visoko nad oblaki«, Slaki — 9 glasov
4. »Titanik«, Slaki — 8 glasov

Prvi zmagovalac naše lestvice najbolj poslušanih plošč v letošnjem letu je postal z 22 glasovi izmed (tokrat samo!) 65 in z veliko pripombami in željami Krunoslav Slabinac-Kičo s priljubljeno popevko „Više nečeš biti moja“. Veliko bralcev želi dobiti njegov naslov in nas prosijo, naj ga objavimo v tej rubriki. Sporočamo vsem, da ga bomo objavili takoj, ko ga bomo izvedeli, dotlej pa ga boste morda zasledili v drugih časopisih in revijah, ki objavljajo naslove pevcev in pevke ter druge zanimivosti iz naše zabavne glasbe.

Letošnjo lestvico „Najpoplot“ smo, kot ste videli, pričeli spet pri številki 1. Tokrat je pripelo le 65 izpolnjenih kuponov, kar je doslej najmanj, vendar ste pripisali veliko lepih besed in želja, za kar se vam najlepše zahvaljujemo.

Današnji zreb je s ploščami nagradil naslednje bralce:

1. Antona Kotarja, 68344 Vinica pri Črnomlju 54,

NAJPOPLOT

Ta teden sem najraje poslušal(a) melodijo:

Ime in priimek .....

Ulica .....

Kraj .....

Rok: 25. januar 71

Kupon št. 2

»Zakaj pa ne?« sta rekla in vstopila

Med zabavo v družbi mladoletnic sta bila A. M. in M. J. okradena — Zoper mladoletno M. je sodišče izreklo ukrep strožjega nadzorstva, zoper njeno mlajšo sestro A. pa nič, ker je še premlada

Nekega marčevega popoldneva 1970 sta A. M. in M. J. odšla na sprehod iz Novega mesta. Pot ju je vodila v Cegelnico in morda bi odšla še kam, da ju ni pri baraki J. B. ogovorila starejša ženska in povabila noter. Glas je bil prijazen, povabilo še bolj, pa sta rekla: Zakaj pa ne?

Minuto, dve zatem sta se znašla v polmračnem prostoru, obdanem z lesenimi stenami. Toda notri je bilo toplo in še zabava se je napovedala. Nista bila dolgo sama. Družbo sta jima prišli delat dve mladi dekleti, sestri, Ciganiki. Starejši M. je bilo petnajst let, mlajša A. še ni dopolnila dvajseti.

M. je šla sedet k A. M., A. pa se je pridružila M. J. Prizgali so radio, poslušali glasbo in celo plesali ob romantičnih zvokih. Ker so bili sami v vsej baraki, so sklenili, da gresta A. in M. J. v sosednji prostor. Zabava se je nadaljevala v parih... Ob določenem času je M. vstala in odšla ven, češ da gre po vodo in da se bo takoj vrnila. Enako je naredila tudi A. Nazaj ju ni bilo.

M. J. je ves razburjen prikorakal k A. M. „Vraga, uro mi je odnesla.“ „Meni uro in prstan,“ je pripil A. M. „Kje sta?“ sta A. M. in M. J. spraševala Cigane, ki so se medtem že vrnili. Vzeli so se kot iz megle. „Jaz nisem njuna mati,“ je odvrnila ženska, ki ju je povabila noter. „Odnesti sta najini uri,“ sta fanta vrtala dalje. „Odtod!“ je ukazal starejši Cigan in pokazal nož.

A. M. in M. J. sta ugotovila, da z lepimi besedami ne bosta nič dosegla. Šla sta na novomeško postajo milice in povedala, kako je bilo.

Milicniki so jo mahnil v cigansko naselje Zabjek, poiskali M. in A. ter fantoma uro in prstan vrnili. Zadeva pa s tem še ni bila končana. Epilog je bil na sodišču.

M. je bila obtožena za kaznivo dejanje po čl. 254/1 KZ. Razsodba sodišča se je glasila med drugim:

„Glede na ugotovitve in upoštevaje okolnost, da mladoletna M. do zdaj še ni bila obravnavana na sodišču, senat meni, da je treba tej mladoletnici izreči vzgojni ukrep: strožje nadzorstvo skrbstvenega organa — Centra za socialno delo v Novem mestu.“

Zoper sestro A. sodišče ni moglo uvesti kazenske mladoletniškega postopka, ker A. v času dejanja še ni dopolnila 14 let.

Tudi na cesti smo ljudje...

Na zamrznjeno področje je treba stopiti zelo previdno, če ne, se zelo hitro zgodi, da vam spodnese noge in padete, kolikor ste dolgi in široki.

Najbrž ste že sami uganili, da ne mislimo govoriti o zamrznjenih cenah, ampak o poledenelih cestah, ulicah, pločnikih, celo predpražnikih. Prejšnji teden je rahli otopletvi sledil mráz in marsikatero jutro je tega spodneslo tu in onega tam. Minuli četrtek, denimo, sem samo od avtobusne postaje do Glavnega trga v Novem mestu naštel sedem padcev. Med „padlimi“ sem bil tudi jaz; pred arkanim prehodom za pešce pri Astri sem stopil na ledeni graben. Na srečo ti padci niso zahtevali zlomljenih nog ali rok. Samo neka žena, ki se je prestregla z levico, je potožila, da si je najbrž zvila prst.

So pa padci povzročili obilo smeha pri tistih, ki jim ni bilo treba preizkušati trdote tal. Ko sem se pobiral, mi je neki dolgolasji sedemnajstletnik zabrusil: „Prav ti je, pa si nabavi cvekarice!“ Ugotovil sem, da je najbrž mislil čevlje z dolgimi žebli na podplatih. Sreča njegova, da z gladkimi podplati nisem mogel za njim!

Sam sem pomagal na noge solarju, ki mu je spodletelo na pločniku pri tovarni zdravil v mestu. Aktivka mu je zletela na cesto, in ko sem mu jo prinesel, je s solzami v očeh dejal: „Najbrž se je črnilo razbilo.“ Pogledala sva, vendar je bila steklenička še cela.

Se eden od teh „padlih“ je doživel, da so mu pomagali na noge. Otepel je s sebe umazano, se zahvalil in šel svojo pot. Vsi drugi so se sami pobirali od tal, kakor so vedeli in znali. Na srečo so se lahko, kaj pa, če bi si kdo zlomil nogo, roko ali si kaj drugega poškodoval? Bi neprizadeti mimoidoči še raztegovali usta?

Na ledu rado spodsrsne, mar zaradi tega ne bomo več ljudje? I. Z.

HUMOR IZ SPISOV

Soočenje

Sodnik: Priča, dobro poglejte! Je tole možak, ki vas je sunil v zadnjo plat?

Priča: Ne vem. Tam namreč nimam oči. Ko pa sem bežal, se tudi nisem obračal.

Antialkoholik

Sodnik: Stefan, že spet ste pijani kot čep!

Obdolženec: Točno. Stopil sem v boj proti alkoholizmu in zdaj ga uničujem na vsakem koraku.

Razumljivo

Milicnik: Tovariš, vaš alkoskop je vendar v celoti pozelenel!

Voznik: Seveda. Pri kosilu sem pojedel nekoliko več špinacea.

Motil ga je

Sodnik: Obdolženec, zakaj ste se spravili nad milicnika?

Obdolženec: Motil me je sredi sladkega spanja. Pridrli je nadme in me začel buditi.

Sodnik: Saj ste ležali sredi ceste...

HUMORESKA

Grenke smeti

Spicnikov Hugo je bil pošten človek in dobricinja. Vse življenje je pridno delal, dokaj dobro zaslužil in skrbel za srečno družinico. Pa je nanoslo, nekateri so že take sreče, da se je zbralo nekaj več denarja, da je zraven prišlo še posojilo tovarne, kjer je Hugo delal, da je nekaj primaknila še banka, povrh pa nekaj dala še tašča. Potlej pa pota sem in pota tja, letanje po uradnih in organizacijskih, zbiranje papirjev in dokumentacije in, končno, pri Spicnikovih so začeli graditi, zidati. Lastni domek, topel in prijeten, kakršnega si pač vsak normalen človek želi.

Hiška je rasla in rasla in nekaj let je že, kar so se vanjo vselili zadovoljni Hugo Spicnik in njegovi. Živeli so v slogi in miru, se veselili in hvallili našo stvarnost, da jim je omogočila dobiti to, kar so imeli.

Ker pa na tem svetu skoraj nič ne gre tako, kot si človek želi, je tudi v Spicnikovo zadovoljstvo kanila grenka kaplja. Lepega dne,

KRONIKA NESREČ

POTOK: TRČENJE MED SREČANJEM — 17. januarja popoldne sta se na Potoku med srečanjem zaletele Branko Deiganec iz Loke s fičkom in Ciril Plut iz Lašč pri Dvoru s tovornjakom. Škodo so ocenili na 2.000 din.

IZIAKE: OŠKODOVANI UJEL POBEGLEGA — Ljubljancem Vinko Kožar je z osebnim avtom 16. januarja pri Izakah med prehitvanjem zadela avtomobil Muka Žiga z Raba in odpejal dalje. Žig je Kožarja ujel, nakar sta šla skupaj prijaviti nesrečo na trebanjsko milico. Škode je bilo za 1.500 din.

PRAPROČE: S TOVORNJAKOM ZADEL HIŠO — Ciril Maver, zasebni avto prevoznik iz Velike Reberce pri Zagradcu, je v Prapročah skozi osebni avtomobil, se mu umaknil v sneg, od tam pa ga je odneslo v hišo št. 14. Gmotne škode je bilo za okoli 1.500 din.

PODHOSTA: NI PRICAKOVAL VOZILA — 17. januarja se je Stane Lapuh iz Kočevja s fičkom peljal skozi Podhosto. Izpred neke hiše se je na cesto nenadoma pripeljal z osebnim avtomobilom Jože Nedog. Vozil sta trčili. Na srečo ni bilo voznikoma nič, pa tudi gmotna škoda je majhna.

BRŠLIN: FIČKA ZANESLO NA SNEGU — Med srečanjem na zasneženi cesti v Bršlinu je 15. januarja Janeza Šobarja iz Laz, ki je vozil fička, zaneslo v fička, ki ga je vozil Tone Verček iz Potočnice vasi. Gmotne škode je bilo za 400 din.

STRAZA: S PRINCEM SE JE PREVRNIL — Ludvik Starč iz Straže se je peljal 14. januarja s princem

proti Soteski. Pri silosu je srečal tovornjak in se mu umaknil v sneg, nakar je princa zasukalo in se je prevrnil na streho. Škode je bilo za približno 3.500 din.

RATEZ: S VOLKSWAGNOM ZADEL SANI — Alojz Brulc iz Gabrja se je 13. januarja zvečer peljal s volkswagenom nemške registracije proti Ratežu. Na cesti je ležala gosta megla, zato Brulc ni videl sani, ki jih je vodil Franc Šuštaršič iz Smolenje vasi, ne da bi imel s seboj predpisano luč, ampak je svetil le z žepno baterijo. Brulc je sani zadela tako močno, da jih je uničil. Deska od sani je prebila vetrobransko steklo volkswagna in ranila Brulčovo sopotnico Milko Zibert iz Novga mesta. Poškodovan je bil tudi Angel Lazar z Malega Slatnika, ki se je peljal na saneh. Gmotne škode je bilo za več kot 5.000 din.

TREBNJE: TAUNUS IN ZASTAVA 1300 TRČILA — Adolf Gričar iz Dolnjeje Podboštarije pri Trebnjem je 13. januarja s taunusom zavil proti bencinski črpalki v Trebnjem, ko se je naproti pripeljal z zastavo 1300 Stelan Javševc iz Mokronoga. Vozila sta trčili, gmotne škode pa je bilo za 3.000 din.

NOVO MESTO: ZADEL JO JE PRED GOSTILNJO — 13. januarja je Marjan Sinkovec s Potoka z osebnim avtomobilom zadela osebni avtomobil Marije Potočar iz Bučne vasi, ko se je peljala po Cesti komandanta Staneta v Novem mestu in se ustavila pred zoženim delom ceste pri Perovi gostilni. Škoda je majhna.

BROD: POLTOVORNJAK V AVTOBUSU — Na ovinku poledenele ceste na Brodu pri Novem mestu sta se 13. januarja zaletele poltovornjak ljubljanske Elektrotelne, ki ga je vozil Alojz Franko iz Vrbovec pri Sentjerneju, in „Sapov“ avtomobil, ki ga je naproti pripeljal Stane M. r. Škoda je za okoli 1.500 din.

KARTELJEVO: NA PRIKLJUČKU ZADEL TOVORNJAK — Na poledenelem priključku za avtomobilsko cesto pri Karteljevem je Vlado Ribič iz Podhrastja pri Ljubljani z osebnim avtomobilom trčil v tovornjak, ki ga je naproti vozil Franc Slovenec, voznik pri novomeškem podjetju Hmeljnik. Škodo so ocenili na 3.000 din.

POTOK: NESREČNO SREČANJE — Med srečanjem na Potoku je 12. januarja zaneslo osebni avtomobil Jožeta Gosence, da je udaril v fička, s katerim se je peljal Primož Bobnar s Suhorja pri Dolenjskih Toplicah. Škodo so ocenili na 2.000 din.

SOTELSKO: HUDA NESREČA, A BREZ TRTEV — 17. januarja sta se na tretjerazredni cesti v Sotelškem zaletele Franc Dular iz Avz pri Brestancih z osebnim avtom in Stanko Ozim iz Srebovelj, ki je vozil tovornjak. Škode je bilo za 8000 din, na srečo pa trčenje ni zahtevalo človeških življenj niti poškodb.

POJASNILO

Prejšnji teden smo v vesti „Se je zadušil?“ v našem listu poročali o nesreči, ki je zadela 31-letnega Mihaela Udovca, soferja v Novotoksu. Naknadno smo zvedeli, da se nesreča ni zgodila v Novotoksu, ampak v pokojnikovi garaži. Ko so Udovca našli mrtvega, vrata garaže niso bila zaklenjena, ampak le zaprta.

2

„Morda bi bilo bolje, če povem najprej jaz nekaj besed,“ je rekel vikar, „nato pa boste lahko sami presodili, ali hočete slišati potankosti iz ust gospoda Tregennis ali pa boste mnenja, da je bolje, če takoj pohitim na teorizorščice te skrivnostne zadeve. Naj vam torej povem, da je tale naš prijatelj preživel sinočnji večer v družbi svojih dveh bratov, Owena in Georgesa, in svoje sestre Brende na njih domu v Tredannick Warthi, ki stoji blizu starega kamnitega križa na barju. Odšel je od njih kmalu po deseti in jih pustil izvrstno razpoložene čn popolnoma zdrave v jedilnici. Igrali so karte. Davi pa je še pred zajtrkom — vstaja namreč vedno zgodaj — krenil spet v tisto smer, pa ga je prehitel dr. Richards ter mu povedal, da so ga pravkar poklicali na Tredannick Wartho, češ da je stvar izredno nujna. Gospod Mortimer Tregennis se mu je seveda pridružil. Ko je prispel na cilj, ga je tam čakalo skrajno presenečenje. Oba njegova brata in sestra so sedeli za mizo natančno tako kakor takrat, ko je odšel, karte so še vedno ležale na mizi pred njimi, sveče pa so že pogorele prav do konca.

Sestra je ležala v svojem stolu mrtva, sredi obeh bratov, ki sta sedela poleg nje ter se smejala, kričala in pela in bila očitno ob pamet. Vsi trije, mrtva ženska in oba blazna možka, pa so imeli na obrazu še vedno izraz skrajne groze — krč strahu, ki ga je bilo strašno gledati. Nič ni kazalo, da bi bil še kdo drug v hiši razen gospe Porterjeve, sterc kuharice in gospodinje, ki je izjavila, da je trdno spala in da ponoči ni ničesar slišala. Ukradenega ali razmetanega ni bilo nič ter ni prav z ničimer mogoče razložiti, kakšna je bila strahota, ki je zaradi nje ženska umrla od strahu, dva krepka možka pa

zblaznela. Takšna je v kratkem ta stvar, gospod Holmes, in če nama lahko pomagate, da jo razjasnimo, boste storili zelo zaslužno delo.“

Upal sem, da bom svojega tovariša lahko spet zvalil nazaj v tisti mir, zaradi katerega sva šla na pot: a en sam pogled na njegov napeti obraz in stisnjene obrvi mi je povedal, kako jalovo je to pričakovanje. Nekaj časa je tiho sedel, čudna drama, ki je porušila najin mir, ga je vsega prevzela.

„Pogledal bom, kako je s to zadevo,“ je končno rekel. „Na prvi pogled se zdi, da je ta primer nekaj prav izrednega. Ali ste bili sami tam, gospod Roundhay?“

„Ne, gospod Holmes. Gospod Tregennis mi je sporočil to vest in sva takoj nato pohitela k vam.“

„Koliko daleč pa je do hiše, kjer se je pripetila ta nenavadna tragedija?“

„Kako miho daleč od morja je?“

„Potem bomo šli skupaj tja. A še preden krenemo na pot, vam moram zastaviti nekaj vprašanj, gospod Mortimer Tregennis.“

Nagovorjeni je ves ta čas molčal, opazil pa sem, da je bilo njegovo razburjenje — čeprav ga je bolje krotilo — celo večje od vse preočitne razvnetosti duhovnika. Sedel je bled in prepreden in upiral zaskrbljene oči v Holmesa, njegove suhe roke pa so se krčevito stiskale. Njegove blede ustnice so drhtele, ko je poslušal strahoviti dogodek, ki se je pripetil njegovim domačim, in podoba je bila, ko da njegove temne oči odsevajo nekaj tiste strahote, ki jo je vzbujalo prizorišče dogodka.

„Vprašajte me, kar hočete,“ je rekel vneto. „Hudo je govoriti o tem, a odgovarjal vam bom po pravici.“

„Povejte mi, kako je bilo sinoči?“

„Večerjal sem tam, gospod Holmes, kakor je rekel vikar, in moj starejši brat Geor-

ge je nato predlagal, da bi odigrali partijo whista. Okoli devetih zvečer smo sedli h kartam. Okoli četrta na enajst sem pa krenil domov. Ko sem odšel, so še vsi veselili in dobre volje sedeli za mizo.“

„Kdo vam je odprl vrata?“

„Gospa Porterjeva je šla že spat, zato sem sam odprl vrata. Vežna vrata sem zaprl za seboj. Okno sobe, v kateri so sedeli, je

„Ni s tega sveta. Nekaj je prišlo v tisto sobo, zaradi česar jim je ugasnila luč razuma. Kakšna človeška iznajdba bi to lahko bila?“

„Človeška morda res ni,“ je rekel Holmes, „vsekakor pa bržčas presega moje moči. Vendar moramo izčrpati vse naravne razlage, preden se oklenemo takšnega pojasnila. Domnevam, da ste bili vi, gospod Tregennis, nekako ločen od vaše družine, saj so drugi njeni člani živeli skupaj, vi pa ste stanovali posebej.“

„Tako je, gospod Holmes, čeprav je ta stvar že mimo in smo opravili z njo. Naša družina je pridobivala kositer v Redruthu, a smo prodali to podjetje neki trgovski družbi in dobili zanj dovolj, da smo se lahko umaknili v zasebno življenje in od tega živeli. Nič ne tajim, da smo se pri delitvi denarja nekoliko razburili in da je nekaj časa trajala zamera, a kasneje se je vse to pozabilo in odpuščilo in smo bili spet najboljši prijatelji.“

„Ali se spomnite, če zdaj pomislite na večer, ki ste ga preživeli skupaj, česa, kar bi lahko osvetlilo to tragedijo? Dobro pomislite, gospod Tregennis, morda se boste spomnili na kak migljaj, ki bi mi lahko pomagal.“

„Prav ničesar takšnega ni, gospod.“

„Vaša brata in sestra so bili razpoloženi kakor ponavadi?“

„Bolje niso bili nikoli.“

„Ali so bili živčni? So pokazali kak strah pred grozoco nevarnostjo?“

„Nič takšnega.“

„Torej ne morete dodati ničesar svojih pripovedi, kar bi mi lahko pomagalo?“

Mortimer Tregennis se je za hip pogledil vase.

„Nečesa sem se spomnil,“ je končno rekel. „Ko smo igrali karte, sem sedel s hrb-

tom proti oknu, moj brat George, s katerim sva igrala skupaj, pa je gledal tja. Videl sem, da se je enkrat ostro obrnil čez moja ramena, zato sem se obrnil in še sam pogledal. Oknice niso bile spuščene in okno je bilo zaprto, a vendar sem se razločil grme na trati, in za hip se mi je zazdelo, da sem videl, kako se nekaj giblje med njimi. Ne bi mogel reči niti tega, ali je bil človek ali žival, zazdelo pa se mi je, da je nekaj tam. Ko sem ga vprašal, kaj gleda, je rekel, da ima on isti občutek. To je vse, kar lahko rečem.“

„Pa niste dognali, kaj je bilo?“

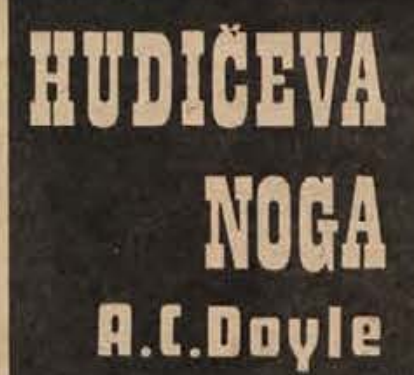
„Ne, stvar se nama ni zdela važna.“

„Ko ste zapustili svoje domače, torej niste imeli nobene zle slutnje?“

„Prav nobene.“

„Ni mi jasno, kako da ste že tako rano davi izvedeli za ta dogodek?“

„Vstajam zgodaj in grem navadno pred zajtrkom na sprehod. Davi sem komaj krenil na pot, ko me je že dohitela zdravnikova kočija. Zdravnik mi je povedal, da je stara gospa Porter poslala k njemu nekega dečka z nujnim sporočilom. Skočil sem v voz, sedel poleg njega in odpeljala sva se. Ko sva prispela na cilj, sva pogledala v tisto strašno sobo. Sveče in ogenj so gotovo pogoreli do konca že več ur prej, in so sedeli vsi trije v temi do zore. Zdravnik je rekel, da je morala biti Brenda mrtva vsaj že šest ur. Znakov nastila ni bilo videti. Ležala je prek naslonila stola s tistim izrazom na obrazu. George in Owen sta prepevala odlomke pesmi in se spakovala kot dve opici. Oh, grozen pogled je bil to! Jaz ga nisem mogel prenesti in celo zdravnik je bil bled kakor zid. Sedel se je v stol, kakor da bi omedlel, in toliko da nismo imeli še z njim dela.“

bilo zaprto, in tudi drugače ni bilo nobenega razloga za domnevo, da je prišel v hišo kak tujec. A vendar sta brata sedela za mizo, čisto blazna od strahu. Brenda pa je ležala mrtva, tako se je prestrašila, glava ji je visela čez naslonjalo stola. Do konca življenja bom imel tisto sobo pred očmi.“

„Dejstva, kakor jih navajate, so zares nadvse zanimiva,“ je rekel Holmes. „Saj vi si jih sami menda nikakor ne morete razložiti, kaj?“

„To je satanska stvar, gospod Holmes, satanska,“ je kričnil Mortimer Tregennis.

PREPREČUJMO zobno gnilobo!

2

Osebe, ki se ne nagibajo preveč k zobni gnilobi, se lahko hranijo normalno, pač pa naj si po vsakem večjem obroku očistijo zobe. Kdor pa ima zobe, ki so zelo nagnjeni k zobni gnilobi, lahko nekaj časa uživa dietno hrano. Dietna hrana proti zobni gnilobi naj tri tedne ne vsebuje nobenih ogljikovih hidratov. Po treh tednih se lahko ponovno uživa mešana hrana, nato pa se dieta še enkrat ponovi. Taka dieta sama po sebi zelo zmanjša možnost za nastanek zobne gnilobe. Prednost preprečevanja zobne gnilobe z dieto je v tem, da to lahko storimo sami, brez sodelovanja zobozdravnika. Seveda pa je dietna hrana brez ogljikovih hidratov draga, ker moramo uživati pač več beljakovin.

Razen regulacije ogljikovih hidratov v hrani je zelo priporočljivo sredstvo za preprečevanje zobne gnilobe redno čiščenje zob.

Naše ankete so pokazale, da si 80 odst. otrok ne čisti redno zob. Pod pojmom redno čiščenje zob razumemo vsaj dvakrat dnevno čiščenje. Če upoštevamo dejstvo, da je čiščenje zob za njihovo zdravje izrednega pomena in da samo po sebi zmanjšuje zobno gnilobo ali karies, kakor to bolezen še imenujemo, kar za 18 odst., je čiščenje zelo pomembno.

Čistiti moramo zobe vsaj dvakrat na dan, še bolje pa po vsakem večjem obroku hrane in posebno, kadar smo uživali lepljive ogljikove hidrate (kokosove kekse, karamelle itd.). Posebno važno je čistiti zobe zvečer pred spanjem. Očistiti jih je treba tudi zjutraj, kajti čez noč se v ustih nabere dokaj kislin, ki bi lahko ogrozile zobe. Čistiti moramo predvsem z zobno ščetko. To je glavno čistilno sredstvo, zobna pasta ima le postransko vlogo. Ščetka ne sme imeti najlonskih, ampak mora imeti svinjske ščetine. Čistimo tako, da vedno potegnemo s ščetko od dlesni na zob in ne narobe. Zobe je treba čistiti temeljito in tako, da res očistimo tudi najbolj odročne kotičke. Zobne paste topijo sluz, olajšajo drsenje zobne ščetke in izboljšujejo okus. Zapomnimo si, da je ščetka glavna in pa še to, da čiščenje zob zmanjšuje zobno gnilobo ali karies samo po sebi in brez dodatnih sredstev kar za celih 18 odst.

Zato vztrajajmo, da si otroci čistijo zobe vsak dan, posebno pa zvečer in zjutraj. Ta metoda preprečevanja zobne gnilobe je najcenejša in dostopna vsakomur!

Za zdravje zob je zelo važna njihova zgradba oziroma čvrstost. Čvrstost je odvisna od dobre mineralizacije. Rečeno je bilo, da je ta čisto mimo drugih faktorjev odvisna tudi od dednosti. Kljub temu lahko vplivamo na mineralizacijo in čvrstost ter karakter mineralizacije na medikamentozen način.

Ze daj časa poznamo kot odlično sredstvo za preprečevanje zobne gnilobe FLUOR in ga naši mladini priporočamo v obliki tablet fluorkalcija. Fluorkalcij preprečuje zobno gnilobo tako, da se v času razvoja zob vgrajuje v zobno sklenino, ta pa zato postane odpornija proti zobni gnilobi. Poleg tega pa tudi preprečuje v ustih delovanje tistih čimteljev, ki povzročajo sicer zobno gnilobo (bakterije, encimi).

Fluorkalcijeve tablete naj začno uživati že noseče žene, in sicer 4 tablete na dan. Ko se otrok rodi, naj se naprej uživajo matere po 4 tablete na dan, vse dokler otroka dojijo. Ko prenehajo dojiti, naj začno tablete fluorkalcija uživati otroci, in sicer do 2. leta starosti po 1 tableto na dan, od 2.-7. leta po 2 tableti in od 7.-14. leta 3-4 tablete, odvisno od telesne teže (če je otrok bolj težak, lahko uživa 4 tablete na dan, sicer le tri). Fluorkalcij sam po sebi ne bo povsem preprečil zobne gnilobe, je pa odlično sredstvo, »za zraven«.

To pomeni: če uživamo primerno hrano, čistimo zobe, poleg tega pa uživamo še fluorkalcij, je uspeh kar največji. To, kar smo opisali, lahko stori vsak roditelj. Možnosti za preprečevanje zobne gnilobe so velike tako pri otrocih kot pri odraslih.

Samo po sebi umevno pa je, da so pregledi vsakih šest mesecev pri zobozdravniku in seveda takojšnje popravilo vsake manjmanjše luknjice v zobu tudi odlični protitaktični ukrep, ki ga moramo izvajati vsaj pri mladini. Zobozdravniki tuširajo zobe tudi s fluorovimi raztopinami. To odlično preprečuje zobno gnilobo.

Danes smo se omejili le na tiste možnosti preprečevanja zobne gnilobe, ki jih vsak lahko izvrši oziroma izvaja sam, druge načine borbe proti zobni gnilobi pa bomo opisali prihodnjič.

Malo prej smo razpravljali na splošno o zobni gnilobi in kaj proti temu zlu lahko storimo, da ga čim bolj zavezimo. Naj kratko ponovimo, da je zobna gniloba zamotan kemično zajedalski proces. Danes vemo, da so različni mikroorganizmi neposredni povzročitelji te bolezni, ki jih imenujemo tudi direktne dejavnike. Bakterije same pa zobne gnilobe le ne morejo povzročiti kar tako, ampak morajo biti prej izpolnjeni še drugi pogoji, da se lahko uspešno uveljavijo kot direktni povzročitelji. Najpomembnejši v tem pogledu je *Lactobacillus acidophilus*. Ta bacil razkroja ogljikove hidrate in tvori iz njih kisline, te pa so najbolj škodljive za trdno zobno tkivo, ker jih topijo.

KRMELJ - Smučarski tečaj v organizaciji Društva prijateljev mladine obiskuje 32 mladih tečajnikov. Vodita jih Anton Zgonc in Rozi Vidmar. (B. D.)

DOLENJSKI LETALSKI CENTER
v Novem mestu
proda rabljen
KOMBI SUPER B

Kombi je registriran in v voznom stanju. Interesenti si ga lahko ogledajo na letališču v Prečni.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža, ata in starega ata

JOZETA MARKLIJA
iz Sentjurja pri Mirni peči

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in prekrili njegov grob z vencmi. Posebna zahvala dobrim vaščanom, ki so nam v težkih urah stali ob strani, PGD Hmeljčič, častitemu gospodu župniku in vsem, ki so kakorkoli počastili njegov spomin

Zalujoči: žena Marija, sin Jože, hčerke Miel, Stefka in Anica z družinami in drugo sorodstvo

Na nočnem slalomu v Trebnjem je največ pokazal državni reprezentant Marko Kavčič iz Ljubljane (na sliki). (Foto: S. Dold)

PRVI NOČNI SLALOM NA DOLENJSKEM

V Trebnjem smučanje pod zvezdami

Trebanjski smučarski delavci so na nočnem slalomu opravili izpit - Nastopilo 47 smučarjev iz sedmih slovenskih klubov

V organizaciji smučarskih društev Olimpije iz Ljubljane in Trebnjega je bil 13. januarja prvi nočni slalom na Dolenjskem. Na progi, dolgi nekaj več kot 300 metrov, s 34 vrzati se je po strmini dvakrat spustilo 47 smučarjev iz Ljubljane, Novega mesta, Trbovelj, Jesenic, Dobropolj in Trebnjega. Največje zanimanje je vladalo

za vožnjo Ljubljancina Marka Kavčiča, ki sodi med najboljše jugoslovanske smučarje.

Organizatorji so se potrudili. Res, da jim je v drugem teku nagajala megla, vendar glede organizacije prireditve ne bi imeli nobenih pripomb. Prirediteljem kot gledalcem, ki se jih je ob progi nabralo blizu

200, gre priznanje, da so zdržali do konca kljub precejšnemu mrazu.

Najboljši čas dneva je dosegel Kavčič, ki je brzel po strmini, da je bilo veselje. Od domačih smučarjev je bil najuspešnejši Rudi Kušer (Rog); med člani se je uvrstil na solidno osmo mesto. Sledijo mu Novinec, Henčič, Šonc ml. in drugi.

Rezultati: pionirji - 1. Šonc (Rog) 98,06, 2. I. Ogrin 127,01, 3. R. Ogrin (oba Trebnje) 127,10; mlajši mladinci - 1. Magušar (Olm.) 78,09, 3. Jan (Trebnje) 100,14; mlajše mladinke - 1. Škulj (Ol.) 89,04; starejši mladinci - 1. Bukovec (Trebnje) 103,03; starejše mladinke - 1. Adamič (Ol.) 91,01; članice - 1. Bizjak (Ol.) 83,12; člani - 1. Kavčič (Ol.) 69,01, 8. Kušer 85,85,07, 12. Novinec 94,00, 13. Henčič 95,04, 14. Polko 100,07 (vsi Rog), 15. Miklič (Dobropolje) 105,09, 16. Avsec (Rog) 142,03.

S. DOKL

NAJBOLJŠA ŠPORTNIKA DOLENJSKE

Spet: Jenkoletova in Čargo

Naši bralci in športni delavci so izbrali za najboljša športnika na Dolenjskem Nevenko Jenkolet in Franca Čarga iz Krškega

Tudi letos sta naslov najboljših športnikov na Dolenjskem osvojila Krčana: plavalca Nevenko Jenkolet in Franca Čarga. Lanska najboljša športnika sta imela resna kandidata v Tatjana Gazvoda oziroma Ivanu Molanu. Športni delavci kot naši bralci so obakrat odločili, da naslov najboljših športnikov gre spet v Krško.

Rezultat bralcev: moški - 1. Franc Čargo (plavanje) 1373, 2. Ivan Molan (speedway) 1279, 3. Marjan Špiler (atletika) 716, 4. Veljko Kolenc (smučanje) 691, 5. Igor Turk (plavanje) 510, 6. Vojko Dragaš (atletika) 405, 7. Jože Silc (rokomet) 205, 8. Igor Penko (šah in atletika) 204, 9. Rudi Osterman (šah) 150, 10. Krnc (namizni tenis) 127.

Ženske: 1. Nevenka Jenkolet (plavanje) 1288, 2. Tatjana Gazvoda (atletika) 1179, 3. Anita Gajič (gimnastika) 866, 4. Tea Preskar (plavanje) 860, 5. Marina Fila (odbojka) 600, 6. Marjeta Pučko (atletika) 580, 7. Vladka Bužančič (rokomet) 471, 9. Ivica Jakše (atletika) 470, 10. Nada Rački (namizni tenis) 396. Sodelovalo je 493 bralcev.

Športni delavci pa so določili naslednji vrstni red: moški - 1. Franc Čargo 90, 2. Ivan Molan 80, 3. Marjan Špiler 25, 4. Igor Turk 14, 5. in 6. Veljko Kolenc in Vojko Dragaš 13, 7. Jože Splichal 11, 8. in 9. Jože Silc in Franc Ponikvar 10 točk in 10. Rudi Osterman 8 točk itd.

Ženske: 1. Nevenka Jenkolet 75, 2. Tatjana Gazvoda 68, 3. Anita Gajič 34, 4. Tea Preskar 25, 5. Marina Fila 12, 6. Stanka Molan 12, 7., 8. in 9. Marjeta Pučko, Ivica Jakše in Vladka Bužančič 8, 10. Lučka Serini 7 točk itd.

Knjižne nagrade pa bodo prejeli naslednji sodelavci v anketi: Milena Šobar, Birčna vas 10, Emil Troha, Krško, Cesta 4. julija 50, Lojze Ra-

tajc, Kamna gorica 20, Trebnje, Franc Kopic, Novo mesto, Trdnova 5/a, Zivko Poljšak, Radna 6, Boštanj, Franc Mali, VP 2286/4, Vardišče, Jože Salihar, Kočevje, Roška 70, Hermina Simončič, Na Dobravo, Sevnica, Breda Plemenik, Ljubljana, Rimska 25/a, Metka Slana gimnazija Brežice.

Franca Čarga: naslov najboljšega športnika Dolenjske je ponovno osvojil za svoje velike uspehe, ki jih je požel v lanskem letu. Med drugimi je sodeloval tudi v državni plavalni reprezentanci v najtežji disciplini, plavalnem maratonu.

Ivan Molan: po težki poškodbi leta 1969 je presenetil z odlično uvrstitvijo na državnem prvenstvu. Z veliko premočjo je osvojil naslov državnega prvaka in se tako spustil v tekmo s popularnim Francem Babičem, ki je naslov osvojil kar štirikrat.

Marjan Špiler: najboljši metalec kopja v Sloveniji je še vedno v vrhu slovenskih atletov. Še zmeraj je tudi kandidat za državno reprezentanco.

Nevenka Jenkolet: kljub nemogočim pogojem za delo, zlasti čez zimo, je Nevenka z vrsto republiških rekordov opozorila nase. Zato je zaslužila naslov najboljših športnice na Dolenjskem.

Tatjana Gazvoda - se je po dolgih letih poštivalnega dela uvrstila v žensko republiško atletsko reprezentanco, obenem pa je porušila vrsto dolenjskih rekordov, ki so bili stari 10 in več let.

Anita Gajič, republiška pionirska prvakinja v gimnastiki, je malce presenetljivo, vendar zaslužno osvojila tretje mesto v naši anketi. Simpatična Anita obeta, da se bo tudi drugo leto potegovala za visoko mesto med dekleti.

Svečana podelitev pokalov in priznanj športnikom bo v februarju v Brežicah kjer bo poleg telovadcev sodeloval še harmonikar Henček Burkat s svojimi fanti. S. DOKL

ŽIZO SERINI NAJBOLJŠI GOZDAR

Letošnje prvenstvo gozdarjev v novomeški občini je osvojil Žizo Serini, ki je premagal svojega najhujšega konkurenta Janeza Rustjo. Vrstni red: 1. Serini 41,6, 2. Rustje 42,6, 3. Pirč 43,5, 4. Legan 45,8, 5. Žunič 45,9.

Ekipo: 1. obrat za gozdarsko načrtovanje (Serini-Zunič) 87,4, 2. GO Straža I (Pirč, Legan) 89,4, 3. direkcija (Rustje, Kure) 94,1, 4. GO Straža II, 5. GO Trebnje, 6. GO Crnomelj itd. Vsi udeleženci tekmovanja so prejeli darila.

GOLTE VABIJO

● celodnevna karta za sistem žičnic med tednom 25 din

● popoldanska karta 15 din

● v soboto in nedeljo 40 din

● Nižje cene, obsejnejša smučišča, obilo snega!

IZLETNIK Celje

Šport

METLIKA - Pred kratkim so imeli učenci na osnovni šoli športni dan. Zbrali so se na Štuparjevem travniku, kjer so se pomerili v smuku, sankanju in skokih. Najboljši so bili: sankanje - 1. Petric, 2. Ivce, 3. Kerč, slalom - 1. Orlič, 2. Vidic, 3. Gerbec; skoki - 1. Orlič, 2. Ve got in 3. Tomc. (B. F.)

SEVNICA - Na prvakih končanih prvih sindikalnih športnih igrah v občini Sevnica za preteklo leto zaslužita največjo pohvalo LISCA in METALNA iz Krmelja. Člani teh dveh kolektivov so sodelovali z največjim številom tekmovalcev v različnih športnih panogah. Končni rezultati so bili naslednji: odbojka - 1. Lisca, 2. Jutrjanjka; vlečenje vrvi - 1. Elektro (Sevnica); rokomet - 1. Metalna, 2. Lisca; mali nogomet - 1. Metalna, 2. Koptarna; kegljanje - 1. Jutrjanjka, 2. Koptarna; šah - 1. Koptarna, 2. Metalna. (J. B.)

NOVO MESTO - Na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju za januar je med 16 udeleženci prepričljivo zmagal Ivica Milič, ki je samo eno partijo remiziral, vse ostale pa dobil. Vrstni red: 1. Milič 14,5, 2. Penko 13,5, 3. M. Pisek 12, 4. Istenič 11,5, 5. M. Jerančič 10,5, 6. Šcap 10 itd. (J. U.)

METLIKA - Košarkarji KK BETI iz Metlike že dve leti tekmujejo v II. republiški ligi - center. Po reorganizaciji tekmovalnega sistema so klub slabi lanksi uvrstili še vedno ostali člani te lige. Metliški košarkarji se letos bolje pripravljajo na tekmovalne priprave, da bodo pridobili v svoje vrste še nekaj dobrih košarkarjev. (M. P.)

MOKRONOG - Hitropotezni dvoboj med Mokronogom in Svobodo iz Krmelja se je končal neodločeno 9:9. Istočasno pa je bil tudi troboj ob sodelovanju še druge ekipe Mokronoga. Zmagal je Mokronog I 27 točk, sledijo: Svoboda 24,5 in Mokronog II 2,5. (B. D.)

CRMOŠNJICE - Sindikalno športno društvo Gozdar, ki dela pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto, je te dni privedlo 4-dnevni tečaj za gozdarje, na katerem je sodelovalo 25 smučarjev. Tečaj sta vodila Janez Rustja in Žizo Serini. Namen tečaja je bil, da bi se gozdarji čim bolj izpopolnjevali v smučanju. (L. K.)

MOKRONOG - Lanski delovni program je bil skorajda v celoti uresničen, so ugotovljali mokronoški strelci na nedavnem letnem občnem zboru. V strelstvu se udeležuje nad 30 ljudi, predvsem mladih. Člani družine so sodelovali lani na 10 tekmovaljih, na katerih so dosegali dobre uvrstitve. Tako je Mišo Horvat na medobčinskem dolenjskem tekmovanju zasledil celo prvo mesto, odklikujejo pa se še Franci Lavrinšek, Mirko Horvat in drugi. Družina pa se ubada tudi s težavami, zlasti ker nima stalnega in registriranega strelišča. Upajmo, da bo pod vodstvom novega predsednika Iva Ostrelčiča družina najmanj tako uspešno delovala, kot je doslej. (M. L.)

LOKVE - Pred dnevi so v zimskem športnem središču na Lokvah pri Novi Gorici smučarji novomeškega Roga sodelovali na občinskem prvenstvu Nove Gorice v slalomu in veleslalomu. Na tekmovanju je nastopilo 12 Rogovcev, ki so se odlično odrezali. Rezultati: veleslalom - ciberniki: 1. Sebenik, 54,3; ciberni - 1. Serini 43,4, 3. Waehner 47,0, 6. Peric 50,4; mlajši pionirji - 4. V. Turk 40,8, 8. Marolt 45,6; starejše pionirke - 4. Serini 1:28,0; starejši pionirji - 2. Šonc 58,4, 15. Zupane 1:13,5, 22. Modic 1:26,0; slalom - mlajši pionirji - 4. V. Turk 82,1, 11. Marolt 114,4; starejše pionirke - 5. Serini 1:03,0, 6. Adamič 1:07,4; starejši pionirji - 4. Šonc 78,4, 11. Zupane 98,1 in 12. Modic 101,4. (Z. S.)

METLIKA - Po lanskeletnem tekmovanju v namiznem tenisu so nekateri športniki izrazili željo, da ustanovijo namiznoteniški klub. Do uresničitve te zamisli bo v kratkem tudi prišlo. V Metliki je že nekaj dobrih igralcev, veliko zanimanje pa je zlasti pri pionirjih in mladincih. (M. P.)

MOKRONOG - Na hitropoteznem šahovskem turnirju posameznikov je med 11 igralci zmagal Hočevar z 8 točkami, sledijo: Šribar, Šibilja, Markovič in Jurčič s 7 točkami itd. (B. D.)

LJUBLJANA - Nadaljevalo se je zimsko rokometno prvenstvo Slovenije. V A skupini igrajo tudi rokometarji Brežice, ki so eno srečanje izgubili, v drugem pa so remizirali. Premagal jih je Tržič s 14:13, remizirali pa so s trboveljskim Rudarjem, srečanje se je končalo 15:15. (M. H.)

CRMOŠNJICE - To nedeljo bo v dolenjskem zimsko-smučarskem središču Crmošnjic večja smučarska prireditve - občinsko prvenstvo šol prve in druge stopnje. (S. K.)

AB Agraria BREŽICE
Ste v zadregi za darilo?
Šopek nageljkov ali vrtnice je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Catež!

ATENTAT NA HITLERJA

POS LANSTVO GROFA VON STAUFFENBERGA

Bil je to nenavadno nadarjen pehotni častnik. Rodil se je leta 1907 v stari, odlični južnonemški družini. Po materi, grofici von Uskull-Gyllenbrand, je bil prapravnuk Gneisenaua, enega junaških bojevnikov iz osvobodilne vojne proti Napoleonu in skupaj s Scharnhorstom soustanovitelja pruskega generalnega štaba, prav tako po njej pa je bil tudi potomec Yoroka von Wartenburga, še enega slavnega generala iz Bonapartevih časov. Klausov oče je bil državni komornik z nadzornim uradom v vrtovih berlinskega kralja. Vsa njegova družina je bila izredno nadarjena, zelo nimbokratska in nenasadno izobražena.

V taknem okolju in ob takni tradiciji je odrasel Klaus von Stauffenberg. Telesno je bil zelo krepak in po besedah osebnih znancev izredno čeden. V njem se je razkril bleščajoč, zvedav, sijajno uravnotežen duh. Navdušen je bil za konje in šport, a tudi za likovno umetnost in književnost. Mnogo je bral. Že v mladih letih je najpogosteje vplival romantični mysticism z genialnega pesnika Stefana Georgea. Mladenič se je nekaj časa nameraval posvetiti glasbi, pozneje arhitekturi, a pri devetnajstih letih se je kot častnik kadet vpisal v 17. bamberški konjeniški polk — med slavite Bamberger Reiter.

Leta 1936 so ga poslali na vojno akademijo v Berlin. Tam je z vsestransko odličnostjo vzbudil pozornost pri učiteljih in pri glavnem poveljstvu. Dve leti pozneje je prišel iz vojaške akademije v generalni štab. Kot večina pripadnikov njegovega razreda je bil tudi sam s srcu monarhist, vendar pa tedaj ni nasprotoval nacionalnemu socializmu. Očitno se je vzbudil v njem pravo dvonošo. V Hitlerju protidržavski pogromi 1934. Ti dvomi so se okrepili 1939, ko je videl, kako fuhrer vodi Nemčijo v vojno. Ki utegne dolgo trajati, stali grozljivo mnogo človeških življenj in se napovedi izteče v poraz.

Navzile vsemu se je potem, ko je vojna izbruhnila, poganal vanjo z značilno energijo in zaloskel kot štabni častnik šeste tankovske divizije generala Hoepnerja. Odlikoval se je med boji na Poljskem in v Franciji. Kaže, da so se Stauffenberg razbujale zadnje utvare o tretjem rajhu v Rusiji. V prvi polovici junija 1940 so ga prenesli k glavnemu poveljstvu kopenskih sil (OKH). To se je zgodilo tik pred Dunckerqueom. Prvih osemajst mesecev, ko so divjali boji v Rusiji, je preživel povečini na sovjetskem ozemlju, kjer je med drugim pomagal sestavljati ruske „protosovijske enote“ iz vojnih ujetnikov. Stauffenbergovi prijatelji so trdili, da je takrat upal, da bi mogel potem, ko se bodo Nemci znebili Hitlerjevega trinoštva, se čete uporabiti za strmoglavljenje Stalinovega trinoštva v Rusiji. Morda je bil to zgled za vpliv moglehni kletj Stefana Georgea.

Stauffenberg je spoznal, kakšnemu gospodarju služi, ob esesovskih grozodejstvih v Rusiji, da ne omenjamo Hitlerjevega oklada u sretnih boljševiških komisarjev. Po naključju je v Rusiji spoznal dva glavna zornika, ki sta bila sklenila tega gospodarja pokončiti: generala von Tresckowa in Schlabrendorffa. Slednji pravi, da je bilo treba nekega srečanja, pa je že ugotovil, da je Stauffenberg njihov.

Toda bil je še vedno le mlajši častnik in je kmalu sprevlel, da so Hitlerja preveč zmeceni — ali strahopetni — da bi odstranili Hitlerja ali presekali strahni pokol Zlatov, Rusov in vojnih ujetnikov za bojnih črtami. Hudo mu je bilo tudi ob nepotrebnih katastrofi pri Stalingradu. Takoj ko je bilo tamkajšnje bitke konec, je zaprosil, naj ga pošljejo na fronto. Kot operacijskega častnika so ga poslali v deseto tankovsko divizijo v Tunizijo. Priziduje se ji je v zadnjih dneh bitke pri prelazu Kasserine, v kateri je njegova enota pognala Američane iz prodora.

7. aprila je z avtom zapeljal na mimno — nekateri pravijo, da ga je napadlo mizko letenje zvezniško letalo — in Stauffenberg je bil hudo ranjen. Izgubil je levo oko, desno roko in dva prsta na levi. Ranjen je bil tudi v levo uho in koleno. Nekaj tednov je bilo videti, da bo ostal popolnoma slep, če bo sploh ubežal smrti. Toda v mučenškimi bolnišnicah ga je strokovnjak zdravil profesor Sauerbruch in tako se vrnil v življenje. V taknem obdobju ni se skoraj vsakemu odpravedal vojaški službi in tudi zaradi. On pa je že sredi poletja pisal generalu Olbrichtu — pred se je dolgo uril držati prvo s preostalimi tremi prsti leve — da pričakuje, da se bo čez kak tri mesece lahko vrnil v službo. Med dolgim okrevanjem je premišljeval in razglabljal, potem pa sklenil, da je telesno sicer prizadet, a da ga čaka sveta naloga.

„Čutim, da moram za rešitev Nemčije nekaj storiti.“ je rekel ženi, grofici Insi, materi njenih štirih otrok, ko ga je nekoga dne obiskala v bolnišnici. „Mi, generalštabni častniki, moramo prevzeti svoj dežel odgovornosti.“

Konec septembra 1943 je bil spet v Berlinu. Kot podpolkovnik je postal načelnik štaba pri generalu Olbrichtu v splošnem odesku kopenskih sil. Kmalu je vadil, kako s tremi prsti ene roke in s pinco sprožiti angleško bombo iz zaloga Abwehra.

A ne le to. Njegova razbuzana osebnost, jasnost njegovih misli, katoliško navdihnjene ideje in nakarjenost za organizacijo so zornikom vzbujali nov življenjski sok. Pa tudi nekaj novih nespornostov, saj se Stauffenberg ni zadovoljeval s postanim, konservativnim, brezbarvnim režimom, kakršnega so hoteli postaviti na noge stari, zarjaveli voditelji zarote Beck, Goerdeler in Hassel po padcu nacionalnega socializma. Bil je veliko bolj stvaren kot njegovi prijatelji iz kreisuskega kroga. Uresničiti je hotel novo, dinamično socialno demokracijo. Vztrajno je zahteval, da bi v novo vladno vključili njegovega novega prijatelja Juliusa Leberja, sijajnega socialista, in Wilhelma Leuschnerja, nekdanjega sindikalnega voditelja, ki sta bila člana zorniške organizacije. Stari zorniški voditelji so temu ostro ugovarjali, a Stauffenberg je prav kmalu uveljavil svoje.

Enako uspešno je obdelal večino vojaških voditeljev. Kot voditelj le-teh je priznaval generala Becka. Prejšnjega načelnika generalnega štaba je iskreno občudoval, toda po vrnitvi v Berlin je ugotovil, da je Beck, ki je okrelval po preseči hudih operacij raka, je še senca samega sebe, za je utrujen in nekako malošen ter da namen vsakega tega nima nikakršnih trdnih zamisli in docela slabi Goerdelerju. Odlično Beckovo ime bodo pri pridobivanju vojaških krogov za udar in potem svedo potrebovali. Toda pri pridobivanju čet in pri povlejanju nad njimi bo treba mlajših, aktivnih častnikov. Stauffenberg je kmalu zbral večino ljudi na odtočnih položajih, ki jih je potreboval.

Razen Olbrichta, njegovega nadrejenega, so to bili: general Stieff, načelnik organizacijskega oddelka OKH; general Eduard Wagner, prvi intendant kopenskih sil; general Erich Fellgiebel, načelnik OKW za zvezo; general Fritz Lindemann, načelnik urada za vojaške dobave; general Paul von Hase, načelnik berlinske komandanture (ki bi poskrbel za vojsko, s katero bi prevzel Berlin); ter polkovnik Frecher von Roone, načelnik oddelka za tuje vojske, z načelnikom štaba, kapetanom grofom von Matuschko.

Bilo je še nekaj pomembnih generalov, med njimi dejanski poveljnik nadomestne vojske Fritz Fromm. Toda ti so se podobno kot Kluge zdaj navduševali v zdaj bali, pa nanje ni bilo mogoče trdno računati.

Razen tega zorniški niso imeli na svoji strani nobenega aktivnega Feldmarsala. Feldmarsal von Witzleben, enega prvih zornikov, so hoteli postaviti za vrhovnega poveljnika oboroženih sil, a ni bil aktiven in ni imel pod seboj nobenih čet. Priljubljen so se Feldmarsali von Rundstedt, ki je zadal poveljavl vsem četam na zahodu, toda ta ni maral prelomiti sitnega fuhrerju — tako je vsaj pojsoval. Podobno se je postavil prijatelj, toda koristilostni Feldmarsal von Manstein.

Krpanov kotiček

Divji lovec

Zima je in debel sneg leži krog in krog. Od vasi do vasi držijo samo ozke gazi, ker v dandanašnjih časih radi, seveda nalušč, kaj pokurijo, da jim ni treba snega orati. I, kdo neki bo pa oral vsako pot do zelnikov in vasi, ki štejejo komaj toliko hiš, kolikor je pristov na eni roki, aloravno so kmečki ljudje ravno toliko vredni kot oni v mestu.

Ravno večer me je zanesla pot skozi Mišji dot in Brezje, kjer sem v davnih časih s kobilico tovoril sol. Stopal sem po rebri med leskovimi grmadami in smrekami, kar vidim fanta, ki je nekaj onegavl.

„Kdo pa si ti?“ ga vprašam. „France mi pravijo. Doma sem pa iz onele hiše.“ „Kaj pa nosiš v tovoru?“ ga dalje vprašam in pokazem pod zasneženo smreko. „I, kaj? Malo slame in korenja sem prinesel za zajčke, gospod.“

Na to se začudim in pravim: „Ako je slama, počkaj jo pa nosiš v vreči?“ France ne umišlja dolgo, ampak umo odgovori kakor vsak človek, ki ve, kaj pravi: „Beži, beži, Krpan, saj te poznam! Zajčka sem ujel v zanko, pa sem ga v slamo za-

vil in v vrečo potisnil. Ves kaj, oče je hudo bolan, pa bi rad malo divjega mesa, preden se poslovim tega sveta. Bos prigriznil?“

Kavno sem hotel usta odpreti, da bi ga zavrnil, pa mi besedo prekine: „Zato ne bodi v skrbeh; vzemi, kar ti dajem!“

„No, ako tako prosiš, domov te spremin in svojega starega pogledam. Ze dolgo ga nisem srečal.“

Hiša je bila slaba in kakor nalušč za tako rabo. Nekoliko je umaknjeta od vasi, pa ob robu gozda, kjer je obilo divjadi. Kar mi lo se je storilo, ko sem stopil v siromasno kočjo, in se boji me je uzadilo, ko sem tam v kotu v slani vidu ubogega starca. S krotkim glasom sem mu rekel: „Ubožeč, kaj te spet tve?“

„Glej, Krpan,“ mi pravi, „že dolgo se nisva videla, pa bi ti rad kaj razložil. Ves, bil sem divji lovec, saj ves, ti si že v krvi. Ti bos razumeš, ki si bil včasih na krivih potih. Rad bi ti govoril o sebi in revščini, ki jo otepaš.“

Govorila sva dolgo v noč, potlej sem pa moral na pot. Danes sem se vnel tam mimo in že se je po vsej vasi raznesla govorica, da je umrl.

MARTIN KRPAN

... Na letošnjem sejmu „Moda 71“ je 182 razstavljalcev: vsi izjavljajo, da so najboljši njihovi izdelki. Komisija, ki bi lahko za kvaliteto razdelila 22 nagrad, jih je podelila le 13 — Dolenjec žal ni ...

... Novotekov predstavnik Drago Smolnikar je na sejmu vzkliknil: „Slikajte naše hlacel!“ Kot da ljudje se niso videli hlac ...

... Upravniku Dolenjskega lista Mirku Vesetu se je kot vedno strahosno mudilo, ko je bilo treba na sejmu slikati razstavitelje modice. Če bi bilo treba slikati manekenke, bi imel brkone dovolj časa ...

... Kazimir Rupnik se je na Labodovi modni reviji izkazal za napovedovanega v „jugoslovanskih“. Bil je pač v stihu kataloga svojega podjetja, ki je „upadljivo“ reklamiral tudi „pijlamo Sajonara“ ...

... Odslej bodo na Dolenjskem sva še nočne smučarske tekme: pomankljivo znanje se ponoci najmanj vidi ...

... Inž. Jože Šetina, včasih kolarikar, zdaj rokometaš, bo igral toliko časa, dokler mu ne bodo zlomili noge. Potem bo imel kompletno zbirko: prebito arkačo, zlomljen nos, polomljene vse prste na rokah ...

(DOLENJSKE NOVICE, 15. marca 1987)

DANAŠNJA KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. na hranih knjižici vložen denar, 6. podoba, risba, 11. risalni pribor, 13. gozdni čuvaj, 14. lesen tolkale, 15. enočelnik v matematiki, 17. avtomobilska oznaka Nove Gradnice, 18. Anton Nalis, 19. debelokljunski pič, 20. moško ime, 21. tovarna in Anhovem, 23. prestol, 24. samostanski pred-

stojnik, 25. sestavina čaja, 26. gresno dejanje, 27. barva kart, 28. duhovniški stan, 29. prebivalca Kube, 32. japonski drobnik, 33. nepoljen petelin, 34. površinska mera, 35. pripis (post središtem), 36. umrli egiptovski presidnik, 37. časovna enota, 38. zvenjav, 40. oskbnik ceste, 42. ljubljanska kozmetična tovarna, 43. travnik, zelenca.

NAVPIČNO: 1. bosanska reka, ki teče ob Banjaluci, 2. tropska ovijalka, 3. konica, 4. kemijski simbol za žulj, 5. kolektor, zbornik, 6. največja kopenska žival, 7. učinek lomljenja, 8. kraj pri Ljubljani, 9. švicarski okraj, 10. žaltitni plin, 12. vrsta pečena (rna apnenca, zlepljena z drugimi rudninami), 16. sukanec, 19. naš obmoški kraj, 20. ozvezdje, 22. ital. filmska igralka (Sofia), 23. krasno vino, 25. stolček brez nislona, 26. črevesni zajedalec, 27. klor kupuje, 28. Levstikov junak (Martin), 29. ptica pevka, 30. utežna enota dragih kovin in kamnov, 31. tropska papiga, 33. blagajna, 36. pevec King-Cole, 37. vrsta hišica, 39. ljudska republika, 41. kemijski simbol za stroncij.

REŠITEV ZADNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. stran, 7. azijka, 8. lom, 9. us, 10. ol, 11. aki, 12. kart, 14. med, 16. salva, 18. kanjon, 19. LR, 20. era, 21. ide, 23. AI, 24. Cigani, 26. Anita, 27. Ade, 28. Ikra, 31. boj, 33. ar, 34. rt, 35. Ada, 36. skalar, 38. Tamara

12x12 crossword puzzle grid with numbers in some cells.

Medved napoveduje

Ribiški lovec skrbe za divjad. Na določene kraje v gozdovih Mala in Velike gore dostavljajo na kumice seno. Snega je veliko in divjad težko pride do hrane. Zanimivo je, da v zadnjem času lovci ne opazijo volkov: iz ribniških gozdov so se umaknili. Vprašanje je le, za koliko časa. Volkovi običajno vsako zimo priza- denjeje divjadi precejšnje škoode.

Medved je sel to zimo pozno povrat. Lovci vedo povedati, da so ob prvem snegu pred koncem strategije opazili v snegu medvedove sledi. Tisti, ki se spoznajo na te reči, prazakujejo, da bo zaradi tega dolga zima.

»Raj« za fatove?

Na novomeškem okrožnem sodišču se je začela 19. januarja tridnevna obravnava zoper sedemdesetletnega obtožena, da je pred dvema letoma ukradla iz skladišča in drugih prostorov IMV za več milijonov starih dinarjev tovarniškega materiala — od gum do akumulatorjev. Prvi dan je senal petereco pod predsedstvom sodnika Janeza Pirnata za silisti obtoženo: Bogomira Radjaja, Alojza Antončiča, Alojza Globevnika, Slavka Spajčiča in druge. Obtoženi so dejanje skoraj v celoti pri- znali tako, kot jim ga odita obtož- nice, ki jo zastopa Niko Brncelj. An- tončič je med drugim povedal, da je tedaj »kradel vsakdo, kot je pač moget!«.

V soboto, 16. januarja, so v Kostanjevici izročili namenu novo prenosno smučarsko vlečnico, ki v eni uri prepelje 700 smučarjev na razdaljo 300 metrov. Nedvomno je vlečnica spet lepa pridobitev za Dolenjsko. Na sliki — najbolj navdušeni so bili najmlajši (Foto: S. Dokl)

PRED LETOŠNJIM SPLOŠNIM POPISOM PREBIVALSTVA IN STANOVANJ »Dolenjsko prebivalstvo po številkah«

»Najbolj gosto stanujejo v krškem glavarstvu, najbolj redko pa v kočevskem okraju« — Novo mesto je imelo 1880, leta kar 2.066 ljudi, a je bilo že s temi prebivalci »največji kraj na Dolenjskem«

31. marca bo po desetih letih ponovno popis prebivalstva in stanovanj v Jugoslaviji. Popisovanje bo trajalo 10 dni, prvič v naši državi pa bodo tokrat popisana tudi vsa stanovanja. Nekaj več bomo o tem zanimivem in za našo skupnost sila pomembnem dogodku poročali prihodnji četrtek, saj se bomo ob popisu vsi srečali s popisovalci in s podatki, ki jih potrebujemo za pregled, koliko nas je in kaj vse imamo. — Za uvod v letošnji popis pa pogledajmo, kaj so o prebivalstvu širše Dolenjske 15. marca 1887 poročale DOLENJSKE NOVICE: Po 84. letih se je marsikaj spremenilo, to pa bomo lahko po letošnjem popisu tudi primerjali. Poročevalec je marca 1887 zapisal takole:

DOLENJSKA: TAKRAT DVE PETINI KRANJSKE DEŽELE

Od okrajnih glavarstev na Dolenjskem obsega kočevsko največ prostora, namreč 1184 kvadratnih kilometrov najmanj pa črnomaljsko, samo 547 kvadr. kilom. Vsa Dolenjska pa meri 4269 kv. kilom., tj. dobro 7/5 od skupne kranjske dežele.

Sodnijskih okrajev šteje naša stran 14. Največji sodnijski okraj je kočevski, ki meri 704 kv. kilom., najmanjši je metliški s 169 kv. kilom. največ duš pa šteje novomeško sodnijski okraj, namreč 26.000 najmanj pa veliko taški, ki ima le 8.955 duš. Najgostejše je pa ljudstvo naseljeno v metliškem okraju, kjer prebide na kv. kilom. 71 ljudi; v kočevskem pa so duše tako redko razporejene, da jih pride na kv. kilom. le 29; vendar se je bilo ravno v tem okraju pri zadnjem ljudskem šteti pokazalo, da je ondi ljudstvo za 10 odstotkov naradno, dočim je bilo takrat v radeškem okraju najmanjši naradaj, ali bilo je pravzaprav še pomanjšanje — za 5 odstotkov.

KJE SE JE LUDJSTVO NAJBOLEJ POMNOŽILO?

Največ občin — 41 — ima litijsko glavarstvo, najmanj pa krško, samo 18. Poprek pa pride na eno občino v krškem glavarstvu največ ljudi, namreč 2.835, v litijskem pa najmanj, in sicer le 852. Od okrajnih sodnih ima pa zatiska največ občin, namreč 24, radeška pa najmanj, tj. 4. Največja občina je na Dolenjskem (to na Kranjskem, razen Ljubljane) Slnihel-Stopeč s 7361 prebivalcem. Kraj, ki je obtožena, da je pred dvema letoma ukradla iz skladišča in drugih prostorov IMV za več milijonov starih dinarjev tovarniškega materiala — od gum do akumulatorjev. Prvi dan je senal petereco pod predsedstvom sodnika Janeza Pirnata za silisti obtoženo: Bogomira Radjaja, Alojza Antončiča, Alojza Globevnika, Slavka Spajčiča in druge. Obtoženi so dejanje skoraj v celoti pri- znali tako, kot jim ga odita obtož- nice, ki jo zastopa Niko Brncelj. An- tončič je med drugim povedal, da je tedaj »kradel vsakdo, kot je pač moget!«.

Pomnožilo se je bilo ljudstvo na Zgorzem pri Brijunem, kraj blizu Krškega, za 560 odstotkov, znanj- salo se je bilo do 1. 1880 ljudstvo najbolj v Lazah (občina Koprivnik na Kočevskem) za 90 odstotkov.

vseh ljudi na Kranjskem. Največ stanovalec ima krško glavarstvo, namreč 51.023, najmanj črnomaljsko, namreč 29.888. Najbolj gosto stanujejo v krškem glavarstvu, kjer pride na kvadratni kilometer 58 ljudi, najbolj redko pa v kočevskem okraju, kjer biva na enakem prostoru 35 ljudi. Pomazilo se je bilo pa ljudstvo do 1. 1880 v 10 letih najbolj v kočevskem okraju, namreč pri 100 ljudih se je bilo za 9 duš pomnožilo, najmanj pa se je bilo pomnožilo taktat v črnomaljskem okraju, pri 100 ljudih je komaj 1 prirastel. (Slišali so se tudi v Ameriko.)

Čebele, tehtnica v prirodi

Čebelarji slavijo tudi svoj praznik — 13. december

Čebelarji imajo tudi svoj dan; 13. december je njihov praznik. Kakšnega pomena je čebelarstvo za življenje v prirodi, ni treba posebej podujariti. Veliko ljubiteljev čebel nima teh marljivih živalic zato, da bi imeli od njih materialne koristi, go- jiyo jih iz preprostega raz- loga, ker ljubijo vse lepo in živo v prirodi.

Čebelarjev je na Dolenjskem precej. Zato smo se ustavili pri enem teh marljivi- jih ljudi, pri Jožetu Gazdovi v Gabrju pod Gorjanci, ki ima čebelje panje že od leta 1946 in je izkušen čebelar. Izkušen si je največ nabral ob očetu, ki je bil med boljšimi čebelarji.

— Kako to, da ste postali čebelar? — Ko sem obiskoval osnovno šolo, je bilo zame največje doživetje pomagati očetu pri čebelah. Marjikaterra me je usekala, vendar se nisem nikoli naveličal opazovati njihovo urejeno in nena- vadno življenje. Po vojni se mi je ponudila priložnost in ...

S. DOKL

Knjige za nove naročnike

Med 114 novih naročnikov zadnjega tedna je žreb v torek popoldne razdelil 10 knjižnih nagrad. Po pošti jih bodo dobili: Mimica Zupančič, »Agroservis«, Brežice; Amalija Jarbec, Gor. Leskovec 3, Blance; Antonija Dobe, Dobe 11, Kostanjevica na Krki; Mojca Francelj, Ljubljanska 31, Kočevje; Francka Jesh, Doblje 48, Cramnel; Zali Kuncer, Golobnjica 4, Mirna peč; Tina Tetik, Bič 15, Veljki Gaber; Fani Turk, Bušina va 38, Šulor pri Metliki; Svetka Zupan, Zavoratica 2, Sentjernej in Milan Smolčič, Grčarice 20, Dolenja vas.

OKROGLE O PARTIZANIH

— Prej ko mu boš dal, poskusi, če ni prevročel!

— Dragi, ali si me res poročil iz ljubezni?

— Zaradi teh las pa nicezar ne vidiš, sin moj! — Imam pač svoj pogled na svet ...

— Oče, zakaj se ta dva objemata? — Se nista poročena, ves ...

Dolenjske novice.

SNEŽNI PLUG V VLAK

(Nesroča na zeleznici) se je pri- petila v noči od petka na soboto med Polčanami in Ponikvami na Stajerskem. Poštni vlak je doživel počasno zaradi snega; snežni plug ga je dohitel ter razdrobil gradnja dva vozuga. Eden potnik je bil močno, štirje pa lahko poškodova- ni.

(V Pragi) je umrl po daljši bolezni pri- veden s sv. zakramenti tu v Novem Mestu dobro znani vitez Edv. Pástor. Bil je pred kratkim po- sestnik Ruperske graščine ter vedno naš na- rodnjak — Slovan. Naj počiva v miru!

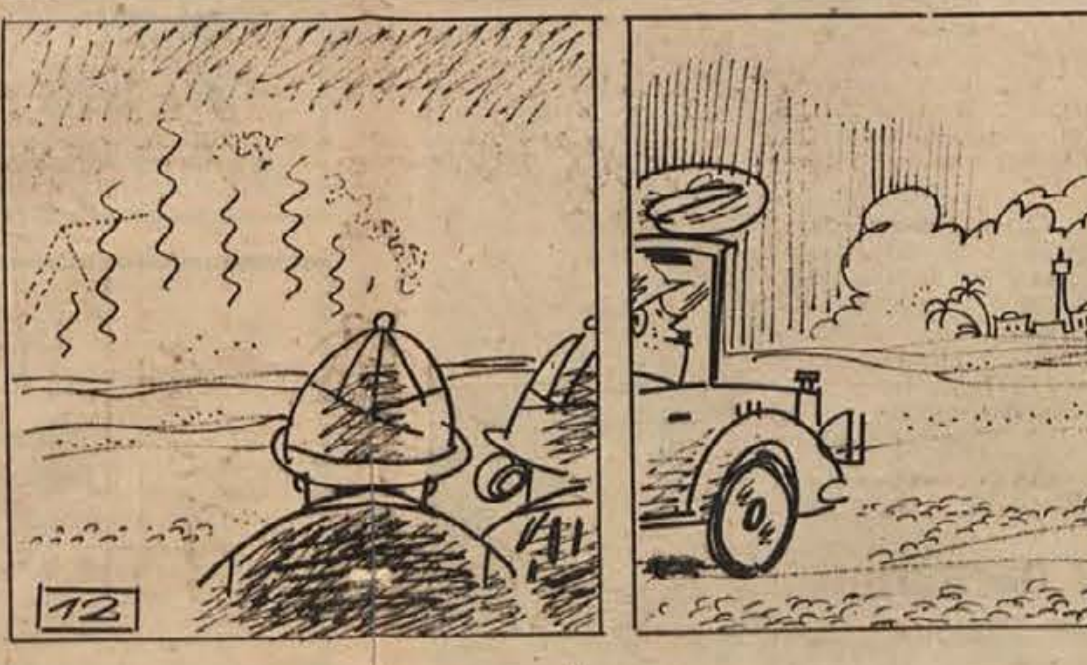
(Največji hotel na svetu.) Kakor se poročila iz Novega Jorka, bode sozidal Val- dorf Astor hišo za sprejemanje popotnikov, ki bode največja na svetu. Imela bode 17 nadstrop- in bode visoka 225 čevljev. Zgrajena bo iz opeke ter stala eden milijon dolarjev.

(Iz Kranja) se nam poročajo: Te dni se je priklatila v vas Prebračevca divja macka, ki je uničila mnogo kuretnice. Prišla je v noči 6. t. m. v poslopje Janeza Novaka, posestnika in mili- narja in je začela raze metati in daviti. Prvijo jo je hotela odpruđiti dvajsetletna dekla, ker se ji je v bran postavila, bila bi dekla v nevarnosti, ko ne bi prihitel oče v pomoč. Ko je gladna, zival ne bi prihitel oče v pomoč. Ko je gladna, zival ne bi prihitel oče v pomoč. Ko je gladna, zival ne bi prihitel oče v pomoč.

(Odbor delavskega podpornega društva Trstu) vabi na veliki ples, kateri bode v soboto dne 17. januarja 1891. v sijajno okinčanem gledališču Fenice.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC, 15. januarja 1891)

na črnem kontinentu

Zalostno je drdar kabriolet v dalj. A vsemu navkljub: pozno popoldne je pridrdral do kraja, odkoder sta obupana turista uzrla na obzorju belo mestce ... S poslednjimi močmi sta Paradižnikova zavila v mesto, s poslednjimi močmi poiskala pivnico in se tu utaborila in ožedila. Ko sta prišla do sape, sta se ozrla ...

po mestecu. Bilo je kraj prijetno. Živalen vrvež je poln ozke uličice in pestre trgovine. Klara se je spomnila tetinih dolgarov v žepu, pustila je močnika ob vrčku in izginila v pisan lokal, natlačen z vabljivimi izdelki domače obrti. Klara je pomerila čudovito vezeno narodno noso.

V sredo, 20. januarja, bo zadnji dan pouka v prvem polletju tekočega šolskega leta za učence osnovne šole Katja Rupena. Veliko učencev se bo med zimskimi počitnicami, ki bodo trajale do 4. februarja, udeležilo smučarskih tečajev na pobočjih v bližini mesta in v Črmošnjicah. Smučarski tečaji bodo pod vodstvom strokovnjakov.

Drsalističe — v vodi

Po sestanku predstavnikov Občinske zveze za telesno kulturo in Hokejske zveze Slovenije je jasno, da v Novem mestu to sezono ne bo drsalističe. Hokejska zveza namreč želi ustanoviti hokejski klub — za drsalističe bodo morali poskrbeti drugi. Za zdaj ostaja edino upanje, da bo na Loki do prihodnje zime betonska ploščad, na kateri bi ob primerni temperaturi lahko pripravili ledeno ploskev.

Previdno upanje

Nominalni družbeni proizvod bo letos, kot načrtujejo, v Sloveniji za 16 odstotkov večji od lanskega, v državi za dobrih 15, v novomeški občini pa za 14. Glede na naglo rast gospodarstva v novomeški občini je številka nekoliko nepričakovana. Upanja so previdna predvsem zato, ker pričakujejo tudi uresničitev napovedanih ostrejših ukrepov za ustalitev gospodarstva.

Dohodke prijavljajo

Na upravi za dohodke občinske skupščine Novo mesto sprejemajo do konca januarja prijave o osebnem dohodku občanov v preteklem letu. Približno teden dni imajo že formularje, ki jih je mogoče dobiti na upravi; doslej je že veliko občanov prijavilo svoj osebni dohodek. Letos roka za prijave ne nameravajo podaljšati!

VEČJA ČLANARINA

Novomeško Planinsko društvo je določilo v letu 1971 novo članarino. Člani bodo morali poslej plačati 20 din na leto, mladinci 5 din in pionirji 2 din. Članarino je tudi letos možno vplačati v kiosku Državne loterije nasproti lekarne ob Cesti komandanta Staneta v Novem mestu.

V Torinu:

bron za Alija Trenza

Novembra lani je sodeloval na II. filatelistični razstavi v Torinu z naslovom „Oporniška gibanja“, ob 25-letnici zaključka druge svetovne vojne. 16-letni Ali Trenz iz Sentjerneje. Te dni smo zvedeli, da je Ali v konkurenci 40 razstavljalcev iz 13 držav s svojo zbirko „Tito, komandant jugoslovanskih partizanov“ zasledil tretje mesto. Za svoj uspeh je 3 dni prejel bronasto medaljo in plaketo. Ali Trenz je to zbirko zbral se kot član filatelističnega krožka na osnovni šoli „Martina Kotarja“ v Sentjerneju.

Je kupna moč premajhna?

Pri NOVOTEHNI so lani planirali za 30 odst. večjo prodajo osebnih avtomobilov, kot je bila 1969. Pokazalo se je, da so se učeli, saj so prodali komaj toliko avtomobilov kot leto prej. Kot menijo, je za to več vzrokov: lani je bila kupcem na ponudbo večja izbira vozil, precej pa so prispevale k zmanjšanju prodaje tudi omejitve kreditov. Računajo, da bodo letos prodali manj avtomobilov, kot so jih lani. Čaka nas torej prelomno leto: prvič, odkar trgovina prodaja avtomobile, bo prodaja manjša, kot je bila v prejšnjem letu.

M. J.

Vzgoja družine

Občinska zveza DPM in Pedagoško društvo v Novem mestu bosta priredila jutri, 22. januarja, ob 18. uri v Zavodu za izobraževanje kadrov prvo od vrste zaničnih predavanj za starše v novomeškem šolskem okolišju. O vzgojnih vprašanjih v današnji družini bo govoril diplomirani pedagog in psiholog prof. Veljko Troha, ravnatelj novomeške gimnazije. Zveza DPM in Pedagoško društvo imata v načrtu še več drugih predavanj, na katerih bodo strokovnjaki govorili o vzgojnih in izobraževalnih vprašanjih v družini.

Kadar zapade veliko snega

Zimska služba pri Komunalnem podjetju je nenehno na nogah — Prednost imajo glavne ulice

Letošnja zima nas je obdarila z obilico snega. Največ ga je zapadlo med novoletnimi prazniki, česar so se najmanj razveselili delavci Komunalnega podjetja, za katere je to pomenilo dodatno čezurno utrudljivo delo.

Redna zimska služba pri Komunalnem podjetju šteje 16 rednih delavcev in 10 iz zidarske skupine in kamnoloma, ki pridejo na pomoč, če je potrebno. Na razpolago imajo 4 traktorje za pluzenje snega, puhalnik za čiščenje snega s pločnikov, nakladalnik za odvažanje snega ter avtomobil za posipavanje cest ob poledicah, kar v normalnih razmerah zadostuje za potrebe Novega mesta, ker so delavci nenehno na delu.

Za čiščenje pridejo najprej na vrsto glavne prometne ulice in parkirni prostori ter pločniki ob javnih ustanovah (bolnišnica, pošta), potem pa vse stranske ulice, kajti s tako opre-

mo ne zmorejo opraviti vsega hkrati. Prav tako je z odvažanjem snega.

Na območju Novega mesta je okrog 100 km cest 4. reda, za katere skrbi 18 cestarjev s cestnim nadzornikom, razen tega pa Komunalno podjetje sklene pogodbe za oranje z zasebnimi vozniki s konjsko vprego, na področju Sentjerneje pa s Kmetijsko zadrugo, ki orje sneg s traktorji, ter s Cestnim podjetjem, ki orje glavne vpadnice in ulice skozi mesto.

Poškodbe na cestah, ki bodo nastale v zimskih mesecih zaradi snega in oranja, bodo pri Komunalnem podjetju začeli popravljati takoj, ko bo za to primerno vreme.

A. V.

USPEH POSLOVNO-TEHNIČNEGA SODELOVANJA

NOVOTEHNA prebija zvočni zid?

Lani za 42 odstotkov večji promet, kot so pričakovali, v veliki meri po zaslugi novosti: sodelovanja med trgovino in obrtjo

NOVOTEHNA je ustvarila lani okoli 150 milijonov din prometa in s tem za približno 42 odstotkov preseгла to, kar so imeli v načrtu za lansko poslovno leto. K tako nepričakovanemu porastu je pripomoglo več vzrokov, za najpomembnejše pa štejejo: večjo izbiro blaga, večji krog odjemalcev, veliko konjunkturo, ki tudi lani ni popustila, in končno: poslovno-tehnično sodelovanje z manjšimi in srednje velikimi obrtnimi organizacijami, ki je že lani pokazalo izredne rezultate. Okoli 70 odstotkov prometa so ustvarili s prodajo na debelo, kakšnih 30 odstotkov pa s prodajo na drobno. Predlani sta si obe vrsti dejavnosti delili v podjetju ustvarjeni promet približno na dva enaka dela. Narobe bi bilo misliti, da se je promet na drobno lani v NOVOTEHNI zmanjšal; dosegel je predvideni porast za 50 odstotkov in se povečal od predlanskih 32 milijonov na lanskih 45 milijonov din. Zaradi novega načina poslovanja je precej hitreje, kot so predvidevali, rasel lani promet na debelo.

K temu je največ pripomoglo poslovno-tehnično sodelovanje s proizvodnjo. Ze pred tremi leti so začeli razvijati takšno sodelovanje z obrtnim podjetjem ELA v Novem mestu. NOVOTEHNA je prevzela dobavo vseh surovin za ELA in tudi prodajo njenih izdelkov. Takrat je bilo slišati glasove, da ima NOVOTEHNA pri tem svoj račun. Resnica je, da vsaj v začetku takšnega poslovanja NOVOTEHNA ni imela od tega nobene koristi. S takšnim sodelovanjem so začeli zato, ker so vedeli, da je treba pomagati kolektivu ELA, ki je bil voljan delati, pa mu je zelo primanjlovala obratnih sredstev. Svoja obratna sredstva bi bila NOVOTEHNA lahko že takrat, saj jih ni bilo na pretek, z lahkoto porabila za kaj drugega.

Po dveh letih in pol sodelovanja, se že kažejo uspehi. ELA je svojo proizvodnjo povečala od 3 milijonov in pol na 15 milijonov din, skoraj 90 odstotkov svojega prometa pa ustvarja v sodelovanju z NOVOTEHNO. Tolikšna vrednost pa tudi za NOVOTEHNO ni malenkost, saj je v trgovini, zlasti na Dolenjskem, težko najti kupca, s katerim boš v letu dni ustvaril skoraj poldrugo milijardo.

Prav zato so se pri NOVOTEHNI odločili, da bodo poslovanje v letu 1971 gradili predvsem na takšnih osnovah: kar najbolj bodo razvijali poslovno-tehnično sodelovanje z manjšimi in srednje velikimi obrtnimi in drugimi podjetji, ki bodo pripravljena z njimi sodelovati na takšen način. Ugotovitev, da trgovina ne potrebuje samo kupcev v prodaji na drobno in na debelo, pač pa tudi potrošnike v proizvodnji, je gotovo pravna. Primer uspešnega sodelovanja z ELA je zadosten dokaz tega, kaj lahko dosežeta trgovina in obrt, če delata z roko v roki.

M. JAKOPEC

V GABRJU — LUZAR

Društvo upokojencev je letos ustanovilo poverjeništa za svoje člane v manjših krajih. Za poverjenika v Gabrju so izvolili Franca Luzarja iz Gabrja.

Novi prostori — nov program

Podgorje iz Sentjerneje se bo konec maja preselilo v nove prostore — Kolektiv bo pridobil 3.700 m² proizvodnih prostorov

Delovni kolektiv mizarstva Podgorje v Sentjerneju se stiska že vrsto let v neprimernih proizvodnih prostorih. Ze dalj časa

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Rakar iz Gradača — Tonija, Aljzija Ščuka iz Zagrada — Matejo, Jožica Hrovat iz Dranjanega sela — Sandija, Marija Goleš iz Malega Lešča — Dejana, Marija Kralj iz Dolnjih Kamenc — Nado, Gabrijela Cesar iz Jablana Heleno, Anica Plut iz Gradnika — Božidarja, Slavka Vidmar iz Straže — Nataša, Marija Rataj iz Kamne gore — Bobjana, Hedvika Drstvenšek s Senovega — Marijo, Amalija Kocjan iz Smihela — Damjanico, Stanka Pavlovič iz Draščev — Anico in Jožeta, Anica Strle iz Dmolvega — Brigito, Ana Ilnikar iz Breze — Marijo, Martina Sterk iz Loke — Brigito, Nataša Predovič iz Gradca — Majo, Angela Breznikar iz Drage — Martina, Darinka Salehar iz Cviblja — deklico, Jožica Žabkar iz Krškega — 2 deklici, Milena Jakofčič iz Gribelj — 2 dečka, Julijana Marolt iz Ravnika — deklico in Danica Vrbine iz Gotne vasi — dečka. — Čestitamo!

so imeli resen namen zgraditi nove prostore, kjer bi nemočno delali, vendar se kljub dobri volji ni nikamor premaknilo. Vedno se je kje zataknilo.

Končno se je pa le premaknilo. Lansko jesen so pričeli z gradbenimi deli. Zdaj stojijo že temelji, čakajo samo na ugodno vreme, da jim trebanjska Kemoprema postavi železno konstrukcijo. Kolektiv bo dobil 3700 kvadr. metrov proizvodnih prostorov, število zaposlenih pa bo naraslo na 120. Ob novi dvorani bo tudi delavska menza, kajti mizarji se sedaj za malico potikajo po vsem Sentjerneju.

Istočasno z novo dvorano računajo tudi na nove kadre in proizvodni program. Povedali so, da pripravljajo strokovnjake in da bodo v novem programu, ki bo tekel serijsko, naslednji proizvodi: kombinirana stilna omara Podgorca, stilna spalnica Viktorija, vetrina Dana in še marsikaj.

Poslovna partnerja Novoles iz Straže in ljubljanska Lesnina bosta torej sredi letošnjega leta imela v novem Podgorju resnega proizvajalca. Njihov bruto dohodek bo namreč z novimi zmogljivostmi narasel že na blizu 40 milijonov dinarjev.

Skrte želje sentjernejskih mizarjev bodo torej konec letošnjega maja postale stvarnost.

S. DOKL

Turistični dinar več velja

Napredek v gostinstvu: več prometa (z inflacijo) in več prenočitev — Žalostno stanje v planinskih postojankah!

Številke o turističnem prometu zgovorno dokazujejo znano dejstvo: v turističnih središčih gre razvoj hitro pot, na obrobju pa zaostaja. Kako si drugače razlagati porazno ugotovitev: na Frati in v Domu Vinka Padersiča pri Gosposdični na Gorjancih je vsak teden prespal poprečno en sam gost!

Sicer pa je bolj veselo, če začnemo z lepšimi številkami: prometa je bilo v najpomembnejših gostinskih objektih za 3,1 milijona dinarjev, za 700.000 din več kot v 1969. letu. Res pa je, da je pomagala tudi inflacija!

Tudi število prenočitev se je v glavnem povsod povečalo. V Novem mestu Metropol za 11.500 nočitvami še prehiteva Kandijo, oba pa sta številke povečala: Metropol zgolj malenkostno, Kandija pa za 3000. Na Otočcu so našli 12.000 prenočitev več, vsega skupaj pa so jih imeli več kot 40.000 in še 3850 v kampu — za nameček. Novomeški kamp jih je zabeležil 1487. Otočec ostaja še naprej značilnost: več prenočitev tujecev kot domačih turistov je

gotovo redkost, ki ji na Dolenjskem ni para.

V Dolenjskih Toplicah so imeli blizu 40.000 prenočitev, za 6000 več kot predlanskim. Turistično društvo pa je z zasebnimi posteljami pripomoglo še za 11.774 nočitvami. Tudi v Šmarjeških Toplicah so imeli za 3400 prenočitev več — vsega skupaj nekaj manj kot 27.000.

Zato pa so planinske postojanke črne točke: Frata 40 prenočitev, Gosposdična 64. Kakor smo lahko s središči zadovoljni — obljubljaljo še nova povečanja, ker bodo tudi gradili — tako so te številke opozorilo, da bo potrebno ukrepati. Iznajdljivost, reklama, propaganda, skrb za razvedrilo in dobro počutje gosta — to bi morali biti poslednji aduti, če nočemo ob koncu leta videti podobnih žalostnih števil v planinskih postojankah!

J. S.

Vztrajno, korak za korakom

Vedno manj otrok v varstvu babic in dobrih sed — Število vrčev raste iz lefa v leto

Konec maja letos bodo predvidoma končana dela pri urejanju novega otroškega vrta ob Ragoški cesti, ki bo lahko sprejel v varstvo do 180 otrok. Računajo, da bodo s tem pokrite najnujnejše potrebe po varstvu predšolskih otrok v mestu.

Po podatkih Zavoda za šolstvo je bilo lani vključenih v otroško varstvo 252 otrok v 11 oddelkih v Novem mestu in 99 otrok v 4 oddelkih v Sentjerneju in Žužemberku, kar je zelo malo v primerjavi s številom otrok, ki bi nujno potrebovali urejeno varstvo. Tu gre zlasti za otroke zaposlenih mater.

Po načrtih se bo mreža otroškega varstva v naslednjih letih razširila tako, da bi predvidoma do leta 1975 možnosti za varstvo zadoščale potrebam.

Strokovno varstvo otrok bo nujno zahtevalo pedagoško usposobljene ljudi. Trenutno so vse vzgojiteljice v vrtec pedagoško kvalificirane, vendar se bodo z novimi oddelki povečale tudi potrebe po stro-

kovnih kadrih. Po načrtih bo v naslednjih letih potrebnih še okrog 20 vzgojiteljic in okrog 15 otroških sest. Sedaj prejema štipendijo TIS na srednji vzgojiteljski šoli le 6 dijakinj, kljub temu da vsako leto razpisujejo štipendije. Povečale se bodo tudi sedanje potrebe po šolnih negovalkah. Pri tem lahko računamo na strokovno usposobljene moči, ki se šolajo na otroškem oddelku zdravstvene srednje šole v Novem mestu.

Ni dovolj samo varstvo in vzgojanje v zaprtih prostorih, otroci nujno potrebujejo tudi urejena in opremljena igrišča ob vrtech, česar sedaj nimajo še nikjer. V razvoju otroškega varstva bo treba misliti tudi na rešitev tega vprašanja. A. V.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Slavka Cujnik in Anica Zupevc, članici Novoteksa, Novo mesto; Anton Sajo, krojač iz Irče vasi; Janez Mislej, Martin Rukše, Savo Bogovec in Franc Pavlenič, člani IMV Novo mesto; Ivan Šiška, Marjan Kum, Jože Klobučar, Peter Kastelic, Jože Rus in Jože Simenc, člani Novolesa, Straža; Slavko Mrak, član Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Ivanka Pirnat in Ciril Hudoklin, člana Splošne bolnice, Novo mesto; Jože Šere, član Iskre, Novo mesto; Cveto Ceburn, Emilija Hegler, Alojz Bobnar, Franc Murn, Metod Rom, Jože Avguštin, Viktor Avguštin, Jože Berus, Franc Repar, Jože Avguštin, Rudi Zamida, Božo Miklič, Ivan Fink, Amalija Gorše, Dominik Hrovat, Alojz Jarc, Franc Markovič, Boris Markovič, Jože Nose, Avgust Gril, Jože Murn, Ignac Koncilja, Avgust Murn in Ivan Turk, člani Gozdnega obrata Podturn; Franc Avguštin in Dominik Avguštin, člana Gozdnega obrata Straža; Franc Kastelic, član Zavarovalnice, Novo mesto; Alojz Paternost, Janez Bučar in Ivan Smolčič, člani OMP Inštalaterja, Novo mesto; Terezija Novak, gospodinja iz Dolenje vasi; Janez Kuplen in Branko Fink, člana Keramike, Novo mesto; Marija Mrgole, gospodinja iz Novega mesta; Ana Bartolj, gospodinja s Težke vode; Franc Božič, član GG Novo mesto; Jože Zagorc in Stanko Klobučar, člana IMV Novo mesto; Jože Lukšič, Ivan Ambrožič, kmeta iz Sentjošta; Marija Povše, gospodinja iz Stopič; Marija Kafol, gospodinja z Verduna; Fani Bučar, članica vzgojnovarstvenega zavoda Novo mesto; Jožefa Mavsar, članica Novoteksa, Novo mesto; Ana Janko, gospodinja iz Sentjošta; Franciška Modic, gospodinja z Verduna; Francka Cimermančič, gospodinja s Hriba; Franc Cimermančič, upokojenec iz Stopič; Ana Gorše, Stefka Repar, Marija Fink, gospodinja iz Podturna; Alojz Bradač, kmet iz Podhoste; Angelca Rom in Danica Peciga, gospodinjki iz Obrha; Jože Gorše in Martin Furlan, člana Gozdnega obrata Podturn.

NOVO MESTO V PODOBI

NOVO MESTO MED OBEMA VOJNAMAMA: pogled na severozahodni del mesta. Nad nekdanjo usnjarno oz. lončarjso niz nizkih hiš ob nekdanjem mestnem obzidju. Enonadstropna hiša v sredini fotografije je nekdanji obrambni stolp.

ČETRTKOV INTERVJU

Zvezni nož reže ves kruh

Podpredsednik občinske skupščine Avgust Avbar o denarju za družbeno dejavnost v tem letu

Robert Romih se je prejšnji teden pozanimal, kako bo s financiranjem družbenih dejavnosti v tem letu in kdaj bo Novo mesto dobilo športno dvorano. Tokrat je podpredsednik občinske skupščine Avgust Avbar namesto z odgovorom začel z vprašanjem.

„Na zboru delegatov v republiški skupščini sem vprašal, ko smo obravnavali izhodišča za financiranje družbenih dejavnosti, kako bomo rezali kruh. Dobil sem odgovor, da gre pač za zvezni ukrep, ki se mu morajo vsi podrediti skladno z možnostmi. Poznamo namreč zvezni ukrep, ki pravi, da se smejo temeljni viri dohodkov povečati za 9,8 odstotka. Naš občinski proračun se torej lahko poveča za 4 milijone. Če pa upoštevamo, da mora občinska skupščina dodeliti temeljni izobraževalni skupnosti lani dopolnjevana sredstva republiške skupnosti v znesku 1,92 milijona dinarjev, nam ostane dejansko še dva milijona. Izobraževalna skupnost potrebuje in pričakuje vsaj 20 milijonov dinarjev ali tri milijone več kot lani. To

pa pomeni, da je že samo za te nujne potrebe premalo denarja. Drugi iz proračuna torej ne morejo pričakovati kaj več kot lani.“

— Torej lahko družbene dejavnosti pričakujejo toliko denarja kot lani?

„Gre za prelomno leto, ko smo se osamosvojili: občina ne bo dobila nobene pomoči od nikogar. S tem je treba računati. Mislim, da bo za ta denar, ki ga imamo, možen odgovor, da ne bomo med tistimi, katerih finančni položaj smo lani s pomočjo gospodarstva popravili, ničesar rezali. Moje mnenje je torej, da bodo družbene dejavnosti dobile toliko kot lani.“

— Ali bo ta sklep tudi v resnici obveljal?

„O tem bo sklepala občinska skupščina na svoji seji, zdaj pa se mi, da tistim, ki jim je lani pomagalo tudi gospodarstvo, letos ne bi smeli nameniti manj denarja.“

— In kako je s športno dvorano?

„Kaj konkretnega je težko reči. Iz delovnega programa je ni nihče črtal, čeprav bo najbrž res, da ob stabilizacijskih ukrepih letos ne bo možnosti, da bi jo začeli graditi. Mislim pa, da bomo dvorano morali zgraditi do Zleta bratstva in enotnosti, ki bo v Novem mestu junija 1973.“

— In kakšno vprašanje boste vi zastavili?

„Zanima me odgovor Jožeta Gosence, direktorja Komunalnega podjetja, na vprašanje, kdaj bo podjetje uresničilo program kanalizacijskega omrežja in čistilnih naprav v Novem mestu.“

JOŽE SPLIČAL

Menda le — gradnja klavnice!

Mesno prehravno podjetje je najresnejši kandidat za gradnjo — Občinska skupščina tudi finančno pomaga — Gradnja: več kot 4 milijone

Dobro leto je minilo od tedaj, ko so v Sloveniji „zaklali“ več kot 100 klavnice, ker niso ustrezale vsaj minimalnim higienskimi pogojem. Tudi Novo mesto ni bilo izjema — klavnica je šla rakom zvižgat. Odtlej je bilo slišati dosti obljub o zares moderni klavnici, imena graditeljev, ki naj bi klavnico postavili, so se menjala: problem je ostal in danes o klavnici še vedno ni nič jasnega.

Zadnji pogovor je bil 7. januarja. Direktor Mesnega prehravnega podjetja, ki želi graditi klavnico, je predlagal lokacijo ob Krki; če pa naj bi ostala v veljavi tista na Bajnofu, je predlagal, naj bi družba prispevala del denarja za odvajanje odpadka. Kanalizacija bo veljala več kot 500 tisoč dinarjev (s čistilno napravo), stroške pa bodo delili štirje investitorji. Predstavniki družbeno-političnih organizacij sodijo, da občina ne more biti ovira pri gradnji, zato so pristali, da tudi občinska skupščina z ustreznim zneskom pomaga do klavnice.

Tako naj bi nova klavnica stala na območju Trške gore, kjer je predviden tudi prostor za učne prostore in druge objekte Kmetijskega šolskega centra, klavnico piščancev, veterinarsko postajo in mlekarno.

Ta prostor je že delno komunalno opremljen: cesta je asfaltirana, postavljen je 20 kV daljnovod, na katerega se bo mogoče priključiti, zgrajena je povezava z vodovodom. Glavni cevovod bodočega vodovoda, katelega zajetje bo pri Družinski vasi, bo šel prav po ozemlju med tem predvidenim prostorom in avtomobilsko cesto, tako da v bodoče tudi črpalnice ne bo več potrebno. Vse to to-

TURIST HOTEL BREŽICE
GLASBA
vsako soboto zvečer

rej kaže, da bi Novo mesto zares lahko dobilo klavnico. Direktor Jože Zalokar pa je izjavil, da zaradi denarja ni posebnih težav, torej tudi ta skrb odpade.

Komunalna klavnica bo gotovo veljala več kot 4 milijone dinarjev. Novomeščani po dose-danjih izkušnjah se niso čisto

prepričani, da jo bodo kmalu dobili.

Ostaja pa jamstvo občinske skupščine: tisti, ki bo gradil klavnico, bo imel na voljo ustrezen delež občine za gradnjo glavnega odvodnega kanala. Sklep velja za vsakogar, ne samo za Mestno prehravno podjetje!

J. S.

ELEKTROTEHNA IN PEČI

V prodajalnah ELEKTROTEHNA v Novem mestu, Krškem in Selnici si oglejte izbiro raznovrstnih peči za ogrevanje vašega stanovanja. Pri Elektrotehni lahko dobite peč na olje, plinsko peč, trajno žarečo in termoakumulacijsko peč, razne dodatne štedilnike, električne radiatorje, kaloriferje, električne peči in še druga grelna telesa.

Poleg domačih, imajo pri Elektrotehni tudi izbiro uvoženih peči.

Obiščite prodajalno ELEKTROTEHNA in se prepričajte! (PO-E)

Trdna vez upokojujencev

Novi poverjeniki društva v manjših krajih

Društvo upokojujencev je pred kratkim ustanovilo v manjših krajih v občini svoja nova poverjeništa, ki bodo vmesna vez med upokojujenci v teh krajih in upravo društva v Novem mestu. Poverjeništa so ustanovili v krajih: Brusnice-Gabrje, Mirna peč, Smarjeta, Skočjan in Uršna sela.

Poverjeniki v teh krajih bodo v bodoče skrbeli, da bo na njihovem območju pravočasno pobrana članarina in naročnina za upokojujenci Dnevnik ter izplačana posmrtnina. Razen tega bodo tudi pošiljali dru-

štvu podatke o novih članih in o umirlih. Prav tako bodo skrbeli za spremstva pri pogrebih. Na željo upokojujencev bodo organizirali izlete, ki jih prireja društvo v poletnih mesecih. Za vse nasvete se bodo upokojujenci obračali lahko na poverjenika, s čimer se ho še izboljšalo delo društva.

Društvo je imenovalo naslednje nove poverjenike: Alojzija Božiča, Brusnice 12, za območje Brusnice-Gabrje; Antona Kozoglavca za Mirna peč in okolico; Angelo Grahut, Smarjeta 3, za Smarjeto; Marijo Merčnik, Skočjan 39, za Skočjan; Valentina Dolinarja, Laze 4, za Uršna sela in okolico.

MINI ANKETA:
Ujete plače

Menda ni v zadnjem času noben ukrep med ljudmi vzhujal toliko zanimanja in toliko razprav kot prav odločitev Ribičičeve vlade, da zamrzne osebno dohodke. Po burnih nasprotovanjih sindikatov so to odločitev vseeno sprejeli, razprave pa zaradi tega niso ponchale — pronesli smo jih pač na ulice...

In kaj mislijo v Novem mestu o zamrznitvi? Pet kratkih telefonskih odgovorov na vprašanje: „Vaše mnenje o zamrznitvi osebnih dohodkov?“ je hkrati tudi prava razglednica mešanih mnenj in čustev.

Franci Šali, občinski sindikalni svet: Prav bi bilo, da bi čimprej uveljavili zakon o delitvi dohodka in da bi na tej osnovi sindikati in delovne organizacije prava razglednica mešanih mnenj in čustev, birokratsko, ne kot samoupravno. Zdi se mi, da je to lahko samo začasen ukrep...

Janez Makše iz Novolesa: Ja, do 11 odstotkov je osebne dohodke dovoljeno šli v resnično družbeno dogovarjanje o delitvi dohodka. Zamrznitev bi prej označil kot večati osebne dohodke. Bo kar pameten ukrep, če bomo sposobni obdržati na vajejih tudi cene!

Niko Hrnjak iz Laboda: Nasa industrija je čisto na repu osebnih dohodkov. Mislim, da je za tiste, ki so zdaj na vrhu lestvice, tak ukrep utemeljen. Prepričan sem, da tržne razmere in trenutni položaj podjetij ne bi smeli vplivati na osebne dohodke: za enako delo, za enako znanje in za enako izobrazbo bi morali imeti enake dohodke. Zakaj bi bil, recimo, telnik v enem podjetju prikrajšan v primerjavi s tehnikom v drugem podjetju, ki je trenutno konjunkturno?

Marko Svetina iz Pionirja: Moje mnenje je, da ta ukrep ni prav posebno ekonomski. Sodim, da s tem nisno zajezili vira inflacije. Še prav posebno slabo pa bo, če bomo v Sloveniji ta ukrep začeli izpolnjevati prvi, druge pa nas bodo opazovali. To se je v prejšnjih letih in ob različnih priložnostih rado dogajalo.

Dušan Jarc iz Novoteksa: Smatram, da je ukrep v redu. Edino to ni prav, da so o tem vedeli že prej, preden je bil sprejet. V nekaterih podjetjih so zato na hitro povečali osebne dohodke, zdaj pa, ko so predpis na lahko obšli, se pristržno smehljajo...

Tako torej: Mitja Ribičič oziroma zvezni izvršni svet vsaj v tem pogledu razdelila Novomeščane v dva tabora. Eni ukrep pozdravljajo, drugi mu nasprotujejo. Tako pa je v življenju pravzaprav v navadi...

TEMA TEDNA • TEMA TEDNA • TEMA TEDNA • TEMA TEDNA • TEMA TEDNA

Industrijski obračun s preteklim letom

Prvič v zgodovini je industrija naredila za več kot milijardo dinarjev izdelkov — Izvoz je bil vreden 25,6 milijona dolarjev!

V industriji novomeške občine je bilo lani zaposlenih 8469 delavcev. Industrija motornih vozil je v občini zaposlovala 2136 ljudi, Krka 1414, Novoles 1402 in Novoteks 1110. Najmanj, 59, jih je bilo v opekarni Zalog.

Decembrska proizvodnja industrijskih podjetij je bila vredna okroglo 114 milijonov dinarjev. Skupna bilanca 1970. leta je torej milijarda in 44 milijonov dinarjev — rekordno leto v zgodovini novomeške industrije in hkrati prvo leto, ko je bila proizvodnja vredna več kot milijardo dinarjev. Po vrednosti proizvodnje je na prvem mestu Industrija motornih vozil s 423 milijoni dinarjev, Krka je naredila za 285 milijonov dinarjev izdelkov, Novoteks za 122 milijonov, z več kot 98 milijoni pa je tudi Novoles skoraj dosegel magično številko. Novomeška Iskra je bila tista, ki je najbolj presegla plan (za 31 odstotkov) ob 18-milijonski proizvodnji. Lansko proizvodnjo so najbolj izdatno presegli v IMV. Zanimivo pa je dejstvo, da v tel. številkah nista zajeti Iskra iz Senterneja in Zužemberka, ker nista samostojni, ampak njune uspehe računajo skupaj z ljubljanskimi.

Lanski izvoz je bil vreden 25,624.194 dolarjev; v 1969. le-

tu je industrija izvozila za 12,9 milijona dolarjev. Industrija motornih vozil je sama presegla to številko: njen izvoz je bil vreden 15 milijonov dolarjev. Krka je izvozila za 6,2 milijona dolarjev, Novoles za 2,8, Novoteks za 851 tisoč, Labod za 392 tisoč, Kremen za slabih 72 tisoč in Industrija obutve za 4,4 tisoč dolarjev izdelkov. Od skupnega izvoza je šlo za 22,7 milijona dolarjev izdelkov na konvertibilno tržišče. Izvozne načrte so industrijska podjetja novomeške občine presegla za več kot 36 odstotkov.

Številke dokazujejo, da je bilo lansko leto v vseh pogledih rekordno za novomeško industrijo. Letošnji načrti kažejo, da bo industrija še napredovala in da bo tudi izvoz spet večji.

J. S.

TEŽAVE
V TELOVADNICI

Če bo šlo po sreči, so težave novomeških športnikov pri zimski vadbi zadnje; obe telovadnici v mestu sta namreč pretesni, zato zdaj ne morejo priti vsi na vrsto. Športniki lahko vadijo šele v večernih urah — ker je med njimi veliko mladih, je položaj še težji. Zato lahko pričakujemo, kar je že v navadi: ko se bo začela spomladanska sezona, bodo novomeški športniki slabše pripravljani.

OTOŠKI PONY EKSPRES — Učenci z osnovne šole na Otočcu, ki hodijo v šolo več kilometrov daleč, izkoristijo vsako priložnost, da se obesijo na voz ali sani. Tokrat so našli učenci dobrotnika v Viktorju Radaju iz Dolenje vasi, ki jih je iz Lešnice pripeljal prav do šole (na sliki). (Foto: S. DOKL)

Novomeška kronika

SPREHOD PO LJUBLJANSKI OKOLICI — Zanimivo predavanje s tem naslovom bo organiziralo novomeško Hortikulturno društvo za vse ljubitelje narave v petek, 22. januarja, ob 17. uri v Sindikalnem domu. Predaval bo inž. Milan Ciglar iz Ljubljane, prikazali pa bodo tudi 200 diapozitivov, s katerimi bodo predstavili ta malo znani del Slovenije.

V DOMU KULTURE so v ponedeljek ponovili predstavo Klabundovega Kroga s kredo v izvedbi igralske skupine Zavoda za kulturno dejavnost, za katero je med novomeškimi občinstvom veliko zanimanja. Predstava je lepo uspela.

JAVNI NASTOP svojih gojencev je priredila novomeška glasbena šola 19. januarja ob 19.30 v Domu kulture. V postrem, dobro izbranem programu so se predstavili mladi solisti, harmonikarski zbor ter zabavni orkester z vokalnimi solisti.

V TRGOVINI ASTRE IN PIRMERCATORJU so te dni občutno znižali cene nekaterim izdelkom. Pri Mercatorju lahko kupite ženske in otroške zimske plašče ter otroške bundice po za 30 do 50 odstotkov znižanih cenah, v Astri pa so znižali cene ženski, moški in otroški zimski obutvi.

ZIVILSKI TRG je zadnje čase kljub mrazu in slabemu vremenu dobro založen s suho robo in drugimi izdelki domače obrti, manj pa z živim. Cene več kot polovice živil so že nekaj tednov nespremenjene, zadnje čase je poskočila le cena jajc in zelenjave.

MED LJUBITELJI filmskih predstav je veliko zanimanja za film režiserja Davida Leana „Dr. Živago“, ki

ga bodo v Domu JLA predvajali od 19. do 26. januarja. V barvnem filmu, ki je dobil več visokih priznanj, nastopajo znani igralci Omar Sharif, Julie Christie, Geraldine Chaplin, Alec Guinness in drugi.

Z ODJUGO, ki je nastopila zadnje dni, se je začel topiti tudi sneg na strehah. S tem preti nevarnost, da bo sneg drsel s streh na tla in ogrožal varnost pešcev, zato previdnost pri hoji pod napušči ni odveč.

CENE NA TRGU: cvetača 5 do 6 din, čebula 3 din, česen 10 din, fižol 7 do 8 din, korenje 6 din, motovilec 12 din, ohrovt 4 do 6 din, pesa 3 do 4 din, por 4 din, repa 2 din, kislja repa 3 do 4 din, radič 15 din, endivija 7 din, špinaca 8 din, zelje 1,50 din, kisljo zelje 3 do 4 din, zelena 8 din, hruške 5 din, jabolka 3,50 din, jajca 0,75 din, sirček 8 din, smetana 16 din.

UMRLI SO: Terezija Drenovec, Nad mlini 44 — 59 let, Marija Saje, Smihel 27 — 71 let.

Napoved za cesto Sromlje - Pišce

Izvoljen je odbor, ki bo poskrbel za priprave

V Sromljah so se prejšnji teden sestali predstavniki krajevnih skupnosti Sromlje in Pišce, predstavniki občinske skupščine, Agrarje Brežice, Kmetijske zadruge Bizeljsko in Gozdne gospodarstva iz Brežic. Izbrali so odbor, ki bo prevzel odgovornost za priprave na gradnjo nove ceste. Povezovala bo Sromlje s Pišcami in Bizeljskim. Nova cesta je vključena v petletni gospodarski načrt brežiške občine. Financiranje bodo prevzeli: obe krajevni skupnosti s prispevki prebivalstva, skupščina in delovne organizacije, ki jim je do tega, da bi stekla cesta skozi prej omenjene kraje.

EDO SOVIČ

Vrtec za 180 varovancev

Z odločitvijo sveta za šolstvo in temeljne izobraževalne skupnosti za nov otroški vrtec v Brežicah se bo staršem predšolskih otrok odvalil kamen s srca. Že od poletja, ko so se začele razprave o tem, komu prepustiti poslopje višjih razredov osnovne šole (poklicni šoli za prodajalce ali otroškemu varstvu), so bili starši zaskrbljeni za usodo varstva predšolskih otrok. Ob referendumu za novo šolo v Brežicah je bilo namreč rečeno, da se bo v šolsko zgradbo ob Cesti 21. maja vselil otroški vrtec. To zdaj ne pride v poštev,

ker je bolj sprejemljiva odločitev za zidavo novega vrtca.

Iz prispevka za otroško varstvo in posojil ga bodo začeli graditi prihodnje leto. Pod njegovo streho bo prostora za 180 otrok. Novi vrtec bo veljal okoli tri milijone dinarjev. Stal bo v bližini nove osnovne šole.

Med polletnimi počitnicami se bo osnovna šola preselila v novo zgradbo. Poslopje, ki je bilo sprva namenjeno za vrtec, bodo odstopili šoli za izobraževanje prodajalcev, njene sedanje prostore pa bo zasedel obrat konfekcije Jutrzanke iz Sevnice. To podjetje namerava zaposliti v dveh, treh letih še 300 novih delavk, zato potrebuje dodatne prostore.

Reševanje otroškega varstva je torej sprožilo več zadev hkrati, in kot kaže, bo ustrezno vsem, ki so se obrnili na posredovanje na občinsko skupščino. Zdj se menda ne bo več nikjer zapletlo.

JOŽICA TEPPEY

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Angela Ferencak iz Brezine - Marijo; Anica Volčanšek iz Brežic - deklko; Jožefa Merslavci iz Sel - Claudia; Dragica Novosel iz Perišča - deklko; Ana Hribaršek iz Dol. Leskovec - Sonjo; Karolina Stopar iz Boršta - Marijo in Franca; Olga Maričič iz Brežic - Janeza; Marija Bogolin iz Mrtvic - dečka; Ljudmila Babič iz Kunsperga - Ireno; Branka Hribar iz Samobora - deklko; Amalija Kozmus iz Strišča - deklko; Marija Štos iz Gregovc - dečka; Vjekoslava Hulina iz Zdenovc - Sinišo; Hermina Špehar iz Kranja - dečka; Ana Pavlin iz Senožet - deklko. - Cestitamo!

UMRLI SO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Mirko Rožman, upokojenec iz Gor. Bistre, star 59 let; Neža Vesel, gospodinja iz Preske, stara 82 let; Ana Zorenč, upokojenka iz Trebž, stara 80 let; Jože Polčan, kmet iz Krške vasi, star 64 let; Mijo Gačnik, kmet iz Bobovice, star 70 let; Bara Matjažič, gospodinja iz Podvrha, stara 74 let; Ana Cvetko, gospodinja iz Sentlenarta, stara 84 let.

NOVO V BREŽICAH

100 NOVIH PODČASTNIKOV. Zadnje dni januarja bo v Brežicah končano izobraževanje gasilskih podčastnikov, ki ga vsako leto organizira občinska gasilska zveza. Vrste prostovoljnih gasilskih društev bodo spet dobile v svojo sredo ljudi, ki bodo sposobni voditi operativne enote in jih usposabljati za pomoč pri požarih in drugih nezgodah.

V LETU 1970 JE BILO V BREŽIŠKI OBČINI 178 socialnih podpirancev in 27 žrtev fašističnega nasilja, ki so prav tako prejeli družbeno pomoč. Vsi podpiranci so imeli v celoti zagotovljeno zdravstveno varstvo. Ker so bile podpore dokaj majhne, je občinska skupščina prevzela za te ljudi tudi plačilo soudeležbe za zdravila, ki jo v lekarni sproti zaračunavajo.

NAČRT ZA VODOVOD V KRŠKI VASI IN SKOPICAH bo napravljen še ta mesec. Predstavniki obeh vasi so se sporazumeli s Stanovnjanskim podjetjem in občinsko skupščino v Brežicah za višino prispevka za priključek. Stroški za napeljavo vodovoda bodo okoli 3.000 din na gospodinjstvo. Za sedaj je približno 200 interesentov za vodo, okoli 60 pa se jih še ni odločilo. Če bodo želeli dobiti vodovod naknadno, jim bodo tedaj zaračunali še dodaten prispevek.

ZA KONEC TEDNA ŠPORTNI DAN. Učenci osnovne šole bratov

Ribarjev so soboto preživeli na snegu. Smučarji so se zbrali na Čatežu, sankalci pa na Marofu za tovarno pohištva. Oboji so popestrili športno dopoldne s tekmovaljem.

SANTARNA INSPEKCIJA ugotavlja, da mnoge delovne organizacije krišajo zakonske predpise, ker na novo sprejetih delavcev pred nastopom delovnega razmerja ne pošiljajo na zdravniške preglede.

O DOGAJANJH v stanovanjskem in komunalnem gospodarstvu bo v prihodnje poročal občinski skupščinski referent za komunalne zadeve. To delovno mesto so razpisali na zahtevo odbornikov, ker želijo biti o teh stvareh boljše in točneje poučeni kot doslej. Brez natančnega pregleda in podatkov namreč skupščina ne more usmerjati stanovanjske in komunalne politike.

PO KRAJEVNIH SKUPNOSTIH že več tednov uspešno potekajo seminarji civilne zaščite. Vsak udeleženec mora obiskovati 20 ur pouka. Tudi tečajji prve pomoči za posebne skupine civilne zaščite so dobro obiskani. Do konca tega leta bodo dobile vse krajevne skupnosti usposobljene ljudi za pomoč pri morebitnih nezgodah. Seminarje za nerazporejene enote civilne zaščite bo do marca letos končalo okoli 97 odst. občanov, ki so jih po zakonu dožnji obiskovati.

V pogodbah s kmeti ne pretiravamo

Slovenija vino želi v Posavju obnoviti tisoč hektarjev virogradov — Banke so preveč skope

Februarja bo poteklo leto, odkar se je kmetijski tehnik Edo Sovič zaposlil pri Sloveniji vinu v Brežicah. Pred tem je delal v Jeruzalemu. Zaupali so mu enako delo, kot ga je opravljal tam, obnovo vinogradov. Slovenija vino je začelo v Posavju obnavljati vinograde lani. Do spomladi so zasadili 20 ha in čez poletje napravili analizo zemlje za 56 ha vinogradniških površin. Obnova je torej stekla, čeprav bolj počasi.

— Tovariš Sovič, ste kaj računali, koliko velja obnova enega hektarja vinograda?

— Brez tega ne gre. Stroški obnove v terasah in vzgoje nasada do rodnosti nanesejo 57.630 din, obnova navpičnega nasada pa 64 tisočakov. Ovire so v tem, da banka zahteva za 40-odstotno posojilo 30 odstotkov stroškov od kmeta in 30 odstotkov od nas. In ker kmet denarja nima, pomeni to, da mora dati njegov delež gospodarska organizacija. Če bi banka upoštevala njegovo delo, bi se obnova razmahnila, kajti vrednost dela od priprave zemljišča do sajenja in namestitve žične opore doseže 24.000 din ali 42 odstotkov.

— Koliko ste imeli do sedaj pri podjetju na voljo denarja za te namene?

— 630 tisoč din v lanskem letu.

— Kolikšna vsota kredita je za kmeta še sprejemljiva?

— Z 18 tisočaki je kakih 40 odstotkov kmetov zadovoljnih, drugi pa v to ne morejo. Pripominjam, da je v Posavju nesmiselno pričakovati od kmetov vezane vloge in kredite iz njih. Tisti redki, ki imajo vezane vloge, si pomagajo sami, le za strokovne nasvete se obračajo na nas. Teh nikomur ne odrečemo.

— Ali zahtevate v vaših pogodbah stodoletno vezanost?

— Ne! Če kmet najde boljšega kupca od nas, lahko prodaja vino njemu. Pri nas smo pred-

videli za oddajo sto centov grozdja (črmine) na hektar, kar je 75 hektolitrov vina. To ni pretirano, saj dajejo te sorte tudi do 150 hektolitrov vina na hektar. To pomeni, da s četrtino pridelka kmet še vedno sam razpolaga.

— Kaj vam mora oddati v jeseni, vino ali grozdje?

— Zaenkrat mošt, pozneje, ko bo stekla predelava v novi kleti v Brežicah, pa grozdje.

— In kakšen dogovor imate glede cen?

— Pridelek bomo prevzemali po dnevnih cenah. Če bo vinogradnik našel boljše kupca, bo lahko v celoti odstopil od pogodbe, s tem da bo plačal 20 par od kilograma grozdja.

— Kaj pa v primeru, ko vi ne bi mogli prevzeti pridelka?

— Potem bi mu mi morali

plačati po 20 par za vsak kilogram grozdja in s tem bo lahko odplačal okoli 80 odstotkov letnih dolgov, odvisno od višine posojila. V primeru, da bi ga prizadela toča ali kaka druga naravna nesreča, mu bomo za tisto leto v celoti ali pa delno preložili odplačilo na naslednje leto. Kritje smo si torej zagotovili z obeh strani.

— Koliko vinogradov nameravate obnoviti v Posavju?

— Računamo na tisoč hektarov in s tem bomo tudi opravičili gradnjo kleti za predelavo grozdja v Brežicah. Klet bomo gradili za 400 do 500 vagonov vina. Obnova v Posavju je nujna, kajti ti vinogradi so zelo revni. Z družbenimi površinami vred je zdaj obnovljenih komaj 20 odstotkov. Naši odjemalci iščejo predvsem vino iz teh krajev, to je rdeče vino, v katerem je 70 odstotkov črnih sort in 30 odstotkov belih. Vrednost vina s tega območja bo tem večja, čim bolj se bo uveljavljal zakon o zaščiti vina.

Zapisala JOŽICA TEPPEY

V poročni sobi občinske skupščine v Brežicah sta si v soboto za zlati poročni jubilej nataknila pristan slavljenca Jožefa in Leopolda Erbe iz Dolnjih Skopic. Oba sta se čila in zdrava. Mož Leopold je bil rojen 1897, žena pa 1899. Ko sta pred 50 leti sklenila zakonsko zvezo, je bil poročni obred natanko na isti dan kot tokrat, 16. januarja 1921. Zdi se živita pri sinu Jožetu. Imata štiri žive otroke, dva sta jima umrla. Čestitkam svojcev, prijateljev in znancev se je z darilom pridružil tudi podpredsednik občinske skupščine Brežice. Na mnoga leta! (Foto: Baškovič)

BIZELJSKO: AVTO JE ZANESLO — Med srečanjem na Bizeljskem je 17. januarja zaneslo osebnemu avtomobilu, ki ga je vozil Milan Skube z Jesenic. Zadel je osebnemu avtu, s katerim se je iz Brežic pravi Bistrici ob Sotli peljal Marjan Basič iz Ljubljane. Gmotno škodo so ocenili na 3000 din.

Stiki segajo čez mejo v Italijo

Do maja še veliko naročil za kovinarje

Obrtno kovinsko podjetje Dobova, ki je bilo leta 1968 v velikih težavah, je aprila 1969 začelo izvajati sanacijski načrt in v dveh naslednjih letih doseglo lep napredek. Precej so si pomagali s postavitvijo 600 kvadr. metrov velike delovne hale, vendar še ni povsem dokončana. Pod streho imajo zdaj tisoč kvadratnih metrov delavniških prostorov.

Podjetje potrebuje za povečan delovni obseg in za nemoteno poslovanje 200 tisoč di-

narjev, s katerimi želi dokončati električne instalacije, poskrbeti za ogrevanje zaprtih prostorov in prestavitve skladišča. S tem bi pridobilo okoli 100 kvadratnih metrov prostora za delo.

Predstavnik podjetja se je že obrnil za pomoč na svet za gospodarstvo pri občinski skupščini in ob tem obrazložil načrte za kratkoročni razvoj.

Poslovno-tehnično poslovanje navezuje z italijansko tvrdko v Trstu, od katere bi prevzel nekaj proizvodnje. Tržišče je raziskano in prodaja je zagotovljena za pet let naprej. Za kredit v te namene se dogovarjajo z nekim ljubljanskim podjetjem.

Obrtno kovinsko podjetje ima do maja letos zasledene vse zmogljivosti in del pogodbenih obvez bo moralo celo odstopiti

»Pa so se nas spomnili«

Na krajevne organizacije Rdečega križa v brežiški občini so naslovljene številne zahvale tistih, ki so ob prehodu starega v novo leto prejeli darila. Med njimi so najbolj potrebni občinski podpiranci, taki, ki so bolni in ki živijo sami, brez svojcev. Se bolj kot daril so se nekateri razveselili obiskov iz vrst organizacij RK. To jim veliko pomeni, da so prišli k njim osebno in se pogovorili o vsakdanjih skrbeh in težavah obdarovancev. Darila je pripravil občinski odbor Rdečega križa.

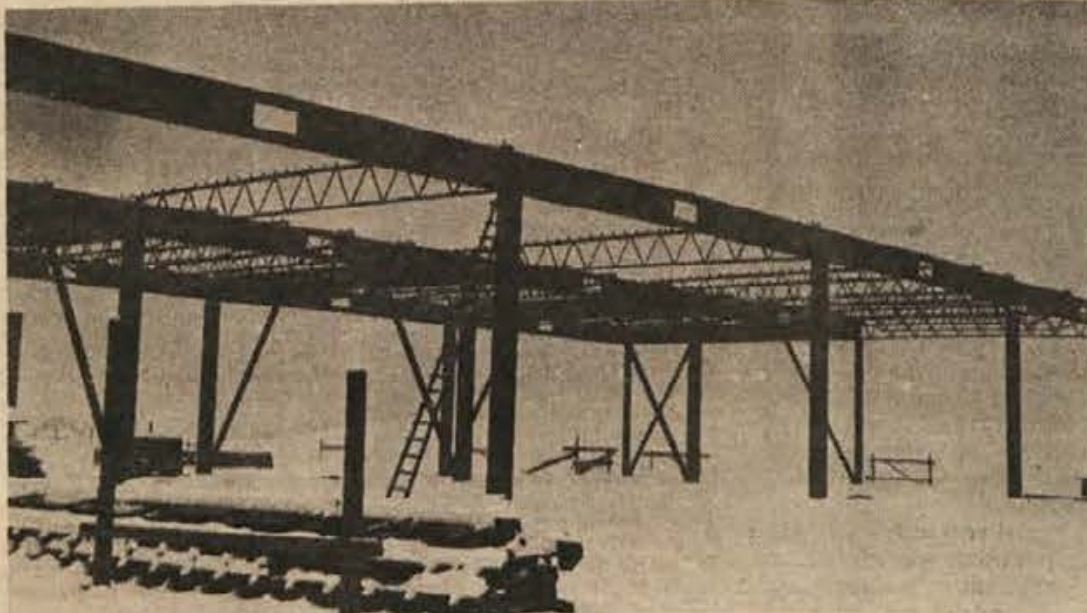
Zaušnica za lepo besedo

Kaj vse si nekateri delodajalci privoščijo

Kmečko dekle se je zaposlilo pri gostilničarju v brežiški občini. Vzdržalo je tri mesece in nekaj dni. Pogosto je bil šef vinjen in temu primerno se je tudi vedel do nje. Potem je pobegnila in si v drugem mestu poiskala novo službo. Na srečo je naletela na dobro družino in začela pozabljati na neprijetnosti prve zaposlitve.

Toda treba je bilo poskrbeti za prijavo na socialnem zavarovanju. Zdravstveno knjižico in zdravniško sprečevalo je oddala prvemu delodajalcu, delovne knjižice pa tudi še ni imela. Morala jo je dvigniti v domači občini. Izposlovala si je dopust, da bi urečila te stvari. S strahom je obiskala gostilničarja in ga prosila, naj ji vrne zdravstveno knjižico. Ni je dobila. Šla je po nasvet k pravnemu svetovalcu na občinskem sindikalnem svetu. Ta ji je svetoval, naj se vrne in še enkrat na lep način zahteva knjižico. Res je šla nazaj. Toda vrnila se je vsa objokana. Bivši delodajalec jo je povabil iz gostilne na hodnik in ji prisolil klobfuto.

Zalitev, telesno in duševno, bo prijavila sodišču. Toda postopek se bo zavlekel. Najbolj učinkovit bi bil takojšnji ukrep. Tako pa se zaradi oddaljenosti najbrž dekle tudi samo ne bo utegnilo odzvati povabilu sodišča. Razočaranje bo poskušala kar najhitreje pozabiti, zdravnika pa bo morala plačati sama. In imela bo še en dodaten strošek. J. T.

Sneg ječasno prekinil postavljanje novega obrata Industrije motornih vozil iz Novega mesta v Brežicah. V tem obratu bodo izdelovali avtomobilsko opremo. Sprva bo v njem delalo 350 delavcev, pozneje 550. (Foto: J. Teppey)

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 21. JANUARJA 16.00 do 16.10 Napoved programa in poročila, 16.10 do 16.30 Nova plošče RTB, 16.30 do 16.40 Aktualnost tedna, 16.40 do 16.50 NAJPOP LOT — najbolj poslušane melodije, 16.50 do 17.00 Obvestila in reklame, 17.00 do 18.00 Glasbeni oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 23. JANUARJA 16.00 do 16.30 Pol ure za pop glasbo, 16.30 do 16.40 Turistično predavanje — Maks Toplišek: Zahtevnosti vseh oblik turistične dejavnosti, 16.40 do 16.50 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, 16.50 do 17.20 Popevko iz slovenskih festivalov, 17.20 do 17.30 Za naše najmlajše — Krojaček hladno, 17.30 do 18.00 Narodnozabavna melodije na valu 192 m.

NEDELJA, 24. JANUARJA 10.30 Domače zanimivosti — Po poljetje in počitnice na solah polnovem — Za naše kmetovalce — Hranljiva vrednost fosforja — Po novo trasirani poti (nedeljski pogovor z direktorjem Tovarne politov Brežice) — Obvestila, reklame in spored kinematografov, 12.00 do 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 26. JANUARJA 16.00 do 16.15 Napoved programa in poročila z ansamblom Mihe Dovžana, 16.15 do 17.15 Poročila — Jugoslavnam predstavlja — Novo v knjižnicah — Iz naše glasbene šole — Kaj pomena nova številka Dolenjskega lista — Obvestila, reklame in pregled filmov, 17.15 do 18.00 Poje Komornor RTV Ljubljana.

BREŽIŠKE VESTI

Hiter in učinkovit dogovor

Zadnjo zimo uro daleč peš napajat in po vodo

Dolga in suha jesen, ki ji je podala roko še suha zima, sta povzročili veliko pomanjkanje vode na Bučerici in Kremenu pri Krškem. To je 50 gospodinjstev. Povsod jim je zmanjkalo kapnice, in dokler se ne bo stopil sneg, bodo ljudje morali hoditi po vodo uro daleč.

Večje ali manjše pomanjkanje vode v tem okolišču vedno občutijo, tako hudo, kot je letos, pa že zlepa ni bilo. Najbolj jim nagaja zima, saj niti zapreči ne morejo, ker so pota ledena in kolovozi neprevojni. Če bi kje izbruhnil požar, ga ne bi imeli s čim pogasiti.

Vsega tega se ljudje zavedajo, zato so pred nedavnim na lastno pobudo sklicali sestanek za ves okolišč. Zastopanih je bilo 37 gospodinjstev. Takoj so izbrali sodu dno in enotnih misli sklenili napeljati vodo v obe vasi. Sporazumeli so se, da za dve ne kaže odlagati, zato so

takoj izvolili osem ljudi v vodovodni odbor.

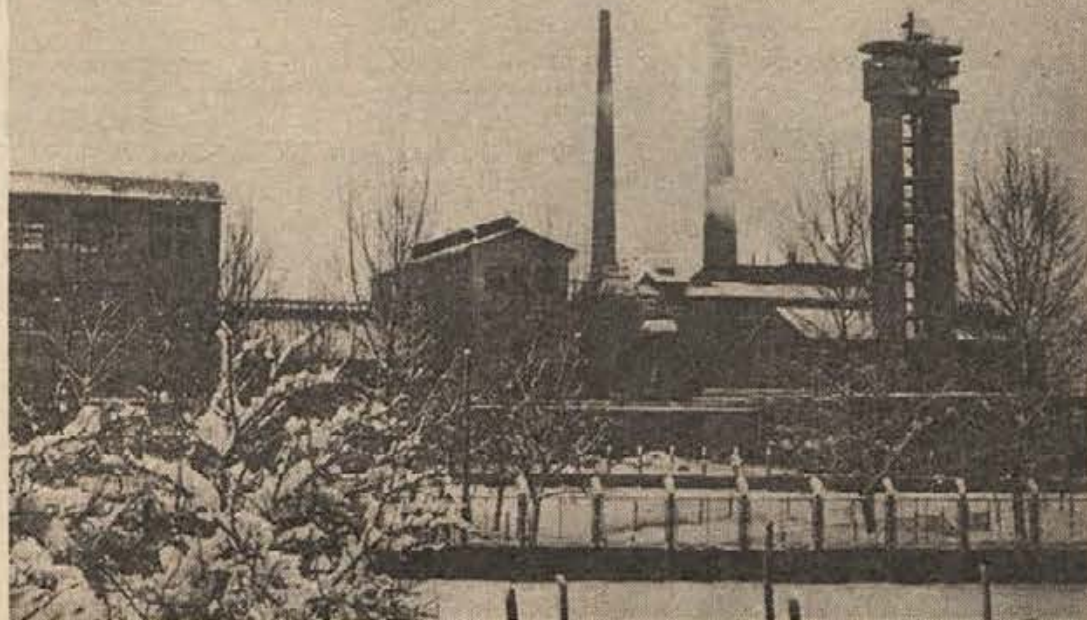
Za napeljavo vodovoda predvidevajo več možnosti. Večina ljudi je za to, da bi izkoristili že zgrajeni rezervoar na Lokah. Tam je vode dovolj in uporabniki jo črpajo samo štiri ure na teden. Presežek vode odteka naprej. Z Lok bi napeljali vodo do cerkve na Kremenu in tam zgradili vodni bazen. Ker je to precej visoko, bi večina hiš lahko dobila vodo s prostim padcem.

Z Ločani so se ljudje že pogovarjali in zvedeli, da jim ti ne bi branili priključka na njihov rezervoar. Ta varianta bi bila najcenejša. Nekaj hiš bi ostalo brez vode, vendar bi si jo lahko zagotovile s prečrpavanjem. Druga možnost je izgradnja rezervoarja pri izviru potoka Drnik. Toda tja bi morali napeljati elektriko in črpati vodo na hrib. Ta rešitev bi bila zelo draga. Občani so pooblastili vodovodni odbor, da poskrbi za strokovno preučitev naštetih okoliščin, da priskrbi predračun stroškov in uredi vse potrebno, da bo delo lahko steklo. Pripravljeni so delati in prispevati večji del sredstev iz svojih žepov.

Tretja možnost je podaljšanje krškega vodovoda. Toda tudi v tem primeru bi morali vodo prečrpavati, kar je spet drago. Občani so pooblastili vodovodni odbor, da poskrbi za strokovno preučitev naštetih okoliščin, da priskrbi predračun stroškov in uredi vse potrebno, da bo delo lahko steklo. Pripravljeni so delati in prispevati večji del sredstev iz svojih žepov.

Sd

JOŽICA TEPPEY

Delo brez zastojev, to je želja kolektiva tovarne papirja v Krškem. (Foto: J. Teppey)

V TOVARNI PAPIRJA V KRŠKEM SPREJEMAJO NOV STATUT Z izboljšavami do višjega zenita

Delo brez zastojev je prva skrb v letu 1971 — Letos 30 milijonov za nakup mehanizacije in izboljšave v proizvodnji — Načrti za novo tovarno sulfatne celuloze z zmogljivostjo sto tisoč ton

Za kolektiv tovarne papirja leto 1971 ne bo lahko. Vse, kar ovira proizvodnjo (ozka grla, pomanjkljiva mehanizacija in še marsikaj), morajo nadomestiti z boljšim. Po tem kašipotu so se odločili ravnati, da jih čas ne bo prehitel in da bodo ujeli vzporedni korak z napredkom tiskarn in časniških hiš. Iz razgovora z direktorjem Janezom Roškerjem povzemanj, da slonijo izhodišča za poslovno politiko v letu 1971 na izkušnjah in spoznanjih iz preteklosti. Kolektivni izvršni organi delavskega sveta so ta izhodišča že sprejeli, delavski svet jih bo dokončno izoblikoval še v tem tednu.

V podjetju pripisujejo velik pomen zagotovitvi za neprekinjeno obratovanje. Za startne mesece, to je za prvo četrtletje, si obetajo normalno proizvod-

njo in ne računajo na kake posebne težave. Količina papirja in celuloze iz minulega leta nameravajo povečati od 100.000 na 107.000 ton. V izvozu želijo nadoknaditi lanski izpad, ker bi si radi zagotovili dovolj deviz.

Prizadevanja so razen tega usmerjena v načrte za obnovo tovarne in izpopolnjeno organizacijo podjetja. Od tega je odvisna njihova prihodnost. Direktor Rošker je pojasnil, da so namenili za rekonstrukcijo okoli 30 milijonov din. Za lesni prostor bodo kupili transporterje in čistilni boben za čiščenje celuloznega lesa — bukovine. S tem bodo ustregli tudi gozdarjem, ker nimajo delavcev za opravljanje tega zamudnega dela.

Na vrsti bodo predelave na prvem papirnem stroju, da bo steklo izdelovanje satiniranih papirjev. V naslednji sklop rekonstrukcij sodi kotlovnica. Nujno je potreben dodatni kotel, ki bi ga lahko pognali v konicah. Napovedane so še predelave v obratu celuloze, kjer tvorijo ozko grlo priprava kisline.

Vzporedno s pravkar naštetimi načrti se papirničarji poglabljajo v študij nadaljnje razvoja. Janez Rošker je pojasnil, da se Celuloza vključuje v program slovenskih papirničarjev in da je njen delež izgradnje nove tovarne sulfatne celuloze. Zmogljivost te tovarne bo 100.000 ton, torej toliko, kot

napravijo zdaj celuloze in papirja skupaj. Prednost nove tovarne bo v tem, da bo izkoriščala bukov les. Smrekovine pri nas primanjkuje, zato na njej ni mogoče graditi prihodnosti.

Nič manj pomembna od načrtov za obnovo stare in gradnjo nove tovarne niso prizadevanja za boljšo organizacijo podjetja. Delavski svet bo te dni sprejel nov statut, v katerem dobiva ureditev podjetja ustrenejši odraz. V tovarni želijo okrepiti strokovne službe (kadrovsko in organizacijsko), da bodo kos ustvarjalnim nalogam, ki jih čakajo. Potrebovali bodo predvsem ekonomiste in tehnične strokovnjake.

JOŽICA TEPPEY

Jutri nov statut

V krški tovarni papirja bo delavski svet na jutrišnji seji sprejel gospodarski načrt za leto in izglasoval novi statut podjetja. Statut bo uzakonil spremenjene odnose v delovni organizaciji, ki jih narekuje potreba po učinkovitejšem vodenju in upravljanju kolektiva.

KRŠKE NOVICE

NOVOSTI V BRESTANIŠKEM MUZEJU. Brestaniški muzej „Muzej izgnanstva“ bo v letošnjem letu končno postal osrednji muzej o slovenskih izgnancih med zadnjo vojno. Izpopolnili ga bodo z gradivom o izgnancih iz Koroške in Primorske. Zaradi novega statusa naj bi ustanovi poleg krške občinske skupščine pomagale z denarjem tudi druge slovenske občine.

SEDEM ODLIKOVANJ. V soboto so v Živilskem kombinatu Žito — delovna enota Krško nagradili sedem prizadevnih članov kolektiva. Joško Bajc, ki vodi krško podjetje že trinajst let, je prejel red dela z zlatim vencem. Na slovesnosti so podelili Mariji Kranjc medaljo zasluga za narod, Milka Topolovšek, Anica Čuber, Pavla Planinc, Karel Potočnik in Jože Puntar pa so bili odlikovani z medaljo dela.

30-LETNICA PRESELJEVANJ. V letošnjem letu se bomo spomnili tridesete obletnice nasilnih preseljevanj slovenskega življa med drugo svetovno vojno. Osrednja republiška slovesnost bo v Brestanici, za datum proslave pa so določili 4. julij. Na ta dan se bodo v Brestanici poleg prebivalcev zbrali tudi nekdanji borci, interniranci in politični zaporniki ter delegacije tistih jugoslovanskih občin, ki so med zadnjo svetovno vojno slovenske pregnance tovariško sprejele.

SEBEK

Darilosmučarjem

Pod Gorjanci je stekla te dni nova vlečnica

V Kostanjevici je 16. januarja začela obratovati nova, 260 metrov dolga smučarska vlečnica. V pogon jo je spustil tajnik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Jože Marolt. Vlečnica bo lahko prepegljala v eni uri 700 smučarjev. Le nekaj sto metrov je oddaljena od kostanjeviške osnovne šole. Smučišča ob njej so zelo prostorna in primerna tudi za začetnike. Občinski sindikalni svet je prispeval za vlečnico 800 tisočakov. Ta denar je zbiral zanj več let v svojem rezervnem skladu. Predsednik Edo Komočar se je na otvoritveni slovesnosti zahvalil vsem tistim, ki so v kakršnikoli obliki podprli odločitev komisije za šport in rekreacijo za nakup vlečnice. Nove pridobitve je vesela zlasti mladina, pa tudi vsi ljubitelji zimskega športa, posebno Kostanjevčani, ki jim bo privabila turiste tudi pozimi. Kostanjevica se s tem razvija v zimsko športno središče, kamor bo prihajalo iz leta v leto več od diha željnih občanov.

Zimske športne igre bo občinski sindikalni svet priredil letos že četrty zapovrstjo, letne pa deseti. S smučarsko vlečnico je lepo počastil ta jubilej. V nekaj letih se bodo uresničili najbrž tudi načrti za vlečnico pod Bohorjem. Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu v Krškem je do sedaj vložila denar v dva športna objekta, vlečnico v Kostanjevici in dvostezno kegljišče v Krškem.

J. T.

Zdole: spet pouk

Polletne počitnice je premaknila bolezen

V ponedeljek, 18. januarja, smo zvedeli, da se je na Zdolah spet začel pouk. Šola je bila 10 dni zaprta na ukaz zdravstvene službe. Med učenci se je razširila nalezljiva bolezen mumps. Proste dneve so jim šteli za zimске počitnice. In tako je 63 učencev krške podružne šole na Zdolah že začelo II. šolsko polletje.

Solarji v Krškem bodo nastopili počitnice 22. januarja. Vse je že pripravljeno za smučarsko šolo v Kostanjevici, če jim odjuga ne bo pokvarila lepih načrtov.

KMETIJSTVO NE VZDRŽI KRATKOROČNIH POSOJIL

Bomo živinorejo zares pokopali?

Besedo ima Stane Nunčič, direktor Agrokombinata v Krškem — Za tisoč pitancev hranijo tisoč ton koruze v storžih, če bi zmanjkalo krmil

Tovariš Nunčič, s kakšnimi občutki sprejemate napovedano ustalitev gospodarjenja v kmetijstvu?

— Za sedaj podpiramo le načela. Ukrepov o stabilizaciji ne poznamo, čeravno bi jih bilo treba čimprej razgrniti pred javnostjo. V kmetijstvu si stabilizacijo nadvse želimo, predvsem v cenah, saj tolikšnega nihanja ne vzdržimo več. Vse prevelika so nasprotja med cenami zaščitnih sredstev, gnojil, kmetijskih strojev ter med cenami naših pridelkov. V takih razmerah ni mogoče napredovati.

— Kaj vas najbolj tare?

— Prezadolženost. Družba je kmetijskim organizacijam res nudila posojila, toda ta gospo-

darska panoga ne prenese kratkih vračilnih rokov in visokih obresti. Kar poslušajte! Samo za lansko leto bo naše podjetje plačalo 1 milijon din za časna sredstva in za posojila na osnovna sredstva. K temu pristejete še poldrugi milijon letnih vračil. Oboje skupaj zahteva četrty milijarde starih din dobička. Malo preveč, kajne?

Z obratnimi sredstvi imamo pri nas vedno težave. Nikoli namreč ne dobimo poleg osnovnih sredstev denarja za razširjeno proizvodnjo, sami se pa zaradi preobremenjenosti in majhnih presežkov ne moremo dokopati do tega denarja.

— Kaj torej predlagate?

— Podaljšanje investicijskih posojil kmetijskim organizacijam od osem let naprej in pa to, da bi se občasna sredstva spremenila v stalno s primerno obrestno mero. Nastopil je tudi čas, da bi pomagali zasebnemu kmetu. Nujno bi bilo, da bi kreditno-hranilna služba pri kmetijskih organizacijah dobila dodatna sredstva za kreditiranje zasebnih kmetovalcev.

— Kakšen je start vašega podjetja za gospodarjenje v letu 1971?

— Izkoristiti vse možnosti za večjo proizvodnjo pri sedanjih zmogljivostih. Ob tem, kakšen bo končni uspeh, pa bodo sodoločale razmere, v katerih bomo gospodarili. Če se bo ponovilo leto 1970, potem si ne moremo kaj prida obetati in ljudje bodo še bolj bežali iz kmetijstva.

V prvi vrsti nam gre za zdravno ravnovesje med cenami zaščitnih sredstev, umetnih gnojil, krmil, obdelovalnih strojev in drugih industrijskih izdelkov ter cenami kmetijskih pridelkov in živine. Za kosilnico da na pri-

mer italijanski kmet enega malega vola, pri nas pa par volov. Za traktor mora naš gospodar prodati več parov volov, medtem, ko ga dobi kmet v Avstriji za polovico manj.

— Je tudi vas prizadelo pomanjkanje krmil?

— Za sedaj še ne. Podjetje „Zagorje eksport-import“ skrbi, da nam iz Križevcev pošiljajo krmila po pogodbi.

— Bi lahko povedali, koliko goved redite v vaših hlevih?

— Zdaj imamo tisoč pitancev. Če jih bomo zgubili, potem bomo živinorejo za vedno pokopali. In če zmanjka krmil, imamo za vsak primer na zalogi tisoč ton koruze v storžih.

— Kako je v kooperaciji?

— Pitanje upada. Teleta vodijo v zakol, ker ni krmil.

JOŽICA TEPPEY

AGROKOMBINAT KRŠKO IZOBRAZUJE SEZONCE

Šola za občasne sadjarje

Za udeležence seminarja prednost pri zaposlitvi

Za obrezovanje sadnega drevja in obiranje sadja v krški občini vsako leto primanjkuje delavcev, če pa jih dobijo, ti ne obvladajo dela s strokovne strani.

Da bi si Agrokombinat zagotovil vsaj del strokovno usposobljenih sezonskih delavcev, prireja zanje od 25. do 29. januarja petdnevni strokovni seminar na sadjarskem posestvu v Stari vasi. Predavanja bodo vsak dan od sedme do štirinajste ure. Vodil jih bo strokovnjak za sadjarstvo. Udeleženci bodo pridobljeno znanje lahko koristno uporabili pri občasnem delu v sadovnjakih

Agrokombinata pa tudi na svojih posevstvih oziroma vrtovih. Pri začasni zaposlitvi bodo imeli tisti z opravljenim tečajem prednost.

Dobrodošli so predvsem mlajši ljudje iz okolice Krškega, pa tudi gospodinjke, ki imajo veselje in smisel za tako delo. Udeležencem seminarja, ki se bodo na pomlad zaposlili sezonsko pri Agrokombinatu, bodo povrnili nastale stroške ob izplačilu prvega zasluga. Prijave sprejemata uprava podjetja ter sadjarsko posestvo v Stari vasi.

Agrokombinat Krško vabi

Za pridobitev določene številke vsakoletnih sezonskih delavcev bo Agrokombinat Krško v času od 25. do 30. 1. 1971 organiziral

6-dnevni strokovni seminar o vzgoji in rezi sadnega drevja.

Seminar bo v prostorih sadjarskega posestva v Stari vasi vsak dan od 7. do 14. ure in ga bo vodil strokovni predavatelj.

Udeleženci seminarja bodo pridobljeno strokovno znanje s pridom uporabljali kot občasni delavci na tega podjetja, kakor tudi doma v lastnem gospodarstvu. Hkrati pa bodo imeli prednost pri občasni zaposlitvi v podjetju. Želimo, da bi seminar obiskovali mlajši ljudje iz okolice Krškega, pa tudi gospodinjke, ki imajo smisel in veselje za tako delo. Udeležencem seminarja, ki se bodo v spomladanski sezoni zaposlili pri Agrokombinatu Krško, bodo stroški povrnjeni skupaj s prvimi izplačili osebnih dohodkov.

Prijave za seminar sprejema splošni sektor na upravi podjetja in vodstvo sadjarskega posestva v Stari vasi.

AGROKOMBINAT KRŠKO

KRŠKI TEDNIK

Dvom o ukrepih

Kot je znano, pripravja CK ZKS pomembno zasedanje, na katerem bodo ocenili, kako uresničujemo reformo in kaj je s stabilizacijo gospodarstva. V ta namen so dali v javno razpravo teze, o katerih je povedala svoje pripombe tudi komisija za družbeno ekonomske odnose in ekonomsko politiko pri občinskem komiteju ZK v Sevnici. Komisija podpira stabilizacijske ukrepe, ob tem pa izraza dvom, da bodo postavljeni cilji uresničeni. Že doslej se je namreč izkazalo, da so nekateri ukrepi neučinkoviti in da so imeli celo nasproten učinek. Komisija ima k tezam tudi več konkretnih pripomb, med njimi, da v njih ni dovolj obdelana vloga in položaj občin.

NIČ VEČ IZ ZASERNEGA ZEPA

Dojga sentjanskega gasilskega društva, ki je bil najet za graditev gasilskega doma, ne bo treba več vračati upokojencu, članu društva, ki se je kljub razmeroma skromni pokojnini ponudil, da ga bo začasno odplačeval. Občinska skupščina Sevnica je v želji, da bi odpravila ta edinstveni primer, dodelila gasilskemu društvu dodatno pomoč v znesku 3.000 dinarjev.

Konec sveta za cestarje

Menda ni pri Studencu konec sveta? Če bi sklepali po letovnjem pluzenju snega, bi mislili, da je Plug novomeskega cestnega podjetja je vsakič spluzil cesto le do Studenca, preostali del ceste proti Impoljci, koder je treba voziti solarje, pa je pustil neočiščen. Posredovati so morali „odgovorni z občine“. Čudno je, da se po takih posredovanjih običajno vse da narediti, prej gre pa tako težko. Da ne bo dvomov: vso cesto ima na skrbi Cestno podjetje.

Sevnica in z njo vsa občina komaj čaka, da bo zgrajen nov zdravstveni dom. Občani že od maja 1969 plačujejo krajevni samoprihode, takšno zbiranje denarja pa bo trajalo še to leto. Samoprihode doteka tako, kot je bilo ob referendumu predvideno. Na sliki: zdravstveni dom je dograjen do strehe, delavci so prejšnji teden, ko se je malo otupilo, že nadaljevali z delom. Stavbo gradi gradbeno podjetje „Zasavje“ iz Trbovelj. (Foto: Legan)

ŽE ZAOSTAJA GRADNJA STANOVANJ

Delavci vprašajo se: kam?

Skrb za rast proizvodnje še ni dovolj, Sevnica bo potrebovala tudi mnogo več stanovanj

Načrt razvoja v naslednjih petih letih kaže črno na belem: v občini se bo število zaposlenih v industriji in obrti povečalo za 1250 ali nič manj kot za 62 odst. v primerjavi s sedanjo zaposlitvijo.

Po razvojnem zamahu zadnjih let skorajda ne more biti dvoma, da se petletno predvidevanje ne bo uresničilo. Gradi Lisca, preurejata se Jugotanim in Kovinsko podjetje, na nove gradnje se pripravljata Jutranjka, načrte imajo Stilles in še nekateri drugi. Sevnica bo v nekaj letih postala gospodarsko močnejša, kar je še posebno zaželeno, ker so blizu zaostalo Kozjansko in obsavski hribi s svojim prebivalstvom.

Za vse ljudi, ki bodo dobili delo v Sevnici, pa se ne bodo mogli ali hoteli iz dneva v dan voziti na svoja delovna mesta, bo treba zgraditi tudi stanovanja. Nekatera večja podjetja se zavedajo povezanosti obeh vprašanj in vlagajo denar tudi v nakup družbenih stanovanj ali pomagajo pri zasebnih gradnjah, v celoti gledano, pa skrb za stanovanja še mnogo preveč zaostaja za skrbjo, kako se bodo večale proizvodne zmogljivosti.

Sevnica ima za naše razmere močno razvito gospodarstvo, pa vendar je sevnško stanovanjsko podjetje eno najbolj revnih v Sloveniji. Komunalno stanovanjsko podjetje gospodari s komaj 194 novimi in 179 stariimi stanovanji, na leto pa pridobi le kakih 20 novih stanovanj, kar je silno malo v primerjavi z naraščajočimi potrebami.

Direktor podjetja inž. Jože Kolar je s svojimi sodelavci pripravil program, po katerem bi na leto zgradili vsaj 50 družbenih stanovanj. Toda za to potrebuje stanovanjsko podjetje podporo delovnih organizacij, ki bodo sodelovala in namenila več denarja za družbena stanovanja. Nujno potrebno je medsebojno zaupanje, ki edino lahko pripelje, da se bo nagleje izboljšala stanovanjska „bilanca“.

M. L.

DEDEK MRAZ V BOŠTANJU

Tudi boštanskim šolskim in predšolskim otrokom je dedek Mraz obljubil svoj obisk. V sredo, 30. decembra, ga je pričakovala polna dvorana. Pripravili so mu pestro novejeto proslavo. Otroci so peli, prof. Simončič jih je spremljal na harmoniko, prikazali pa so tudi lutkovno igrice. Dedek Mraz je vse otroke bogato obdaril.

F. D.

Kdo naj deli pravico do vode

Na »bojni nogi« vaščani Gabrijel, zaradi nesporazumov v nevarnosti graditev bučenskega vodovoda — Odlok o izkoriščanju izvirov?

Z vodo je zdaj tako, kot je bilo pred leti z elektriko. Ko ljudje občutijo, kaj pomeni vodovod za vas in za kmečko gospodarstvo, hočejo vsi imeti tekočo vodo v hišah, ker pa narava žal z njo marsikje ni ravno radodarna, pride celo do preprirov. Te dni so nastali spori hkrati na dveh krajih sevnške občine.

V razmiku nekaj dni je občinska konferenca SZDL prejele dve pisemni prošnji za posredovanje. Vaščani Štrita pri Bučki so s svojimi pisanja nevarjenimi rokami podpisali prošnjo, naj jim Socialistična zveza pomaga, da ne bodo ob vodu. Gradnja bučenskega vodovoda je že nekajkrat našla svoj prostor na straneh našega lista. Načrtovalec gradnje inž. Jože Kolar je še posebej poudarjal, da je graditev tako zahtevna, da bi jo samo s složnimi močmi zmogli.

Kri pod planom

V minulem letu bi morali po republiškem razporedu zbrati v sevnški občini 817 darovalcev krvi. Kljub prizadevanjem članov Rdečega križa in vodstva organizacije se toliko krvodajalcev ni posrečilo zbrati. Prijav je bilo 670, odzvemov pa 530. Prejšnja leta je imela sevnška občina nižji plan — le 600, in ker ga je izpolnjevala, so razdeljevalci, kot kaže, precenili možnosti (ali pa so se morda ravnali po tistem pregovoru: Konj-a, ki vleče, je...)

Ivo Pinterič direktor Stillesa

Za novega direktorja sevnškega podjetja Stilles je delavski svet izvolil Ivo Pinteriča, načelnika oddelka za gospodarstvo pri občinski upravi. Ker je podjetje z odhodom Staneta Kaluže že od novega leta brez direktorja, bo moral to dolžnost čimprej prevzeti. Čakajo ga odgovorne naloge: izpeljati prijavitelje k podjetju Slovenijales in uresničiti načrte, o katerih smo bralce že seznanili.

Vinko Božič — 50-letnik

V ponedeljek, 18. januarja, je praznoval 50 let življenja Vinko Božič, glavni direktor konfekcije LISCA iz Sevnice. Njegovo ime in delo je tesno povezano z rastjo tega podjetja, ki je v 15 letih obstoja preraslo iz majhne obrtne delavnice v največjo jugoslovansko specializirano tovarno ženskega perila.

Kot član Zveze komunistov je bil ob svojem delu aktiven tudi v družbeno-političnem življenju, med drugim je tudi poslanec gosposkega zbora republiške skupščine. Za svoje uspešno delo v gospodarstvu je bil prejel nagrado Borisa Kraigherja, ki je naše najvišje priznanje za gospodarske dosežke.

Jubilantu, ki je s svojim vztrajnim delom in organizacijskimi sposobnostmi dokazal, da je mogoče uresničiti tudi najbolj zahtevne načrte, želimo še mnogo let, veliko uspehov in osebnega zadovoljstva.

ja občinske konference SZDL Druga Lupšino.

„Posredovali bomo glede na konkretne okoliščine, pri čemer bomo predvsem skrbeli skupni interes. Sicer pa mislim, da bo prej ali slej treba sprejeti občinski odlok, ki bo urejal vsa vprašanja. Spori zaradi vode so dokaj pogosti, odkar so ljudje tako začeli zanimati za gradnjo vodovodov. Prav gotovo je treba tudi družbeno pomoč pri graditvah usmerjati tako, da bo čimbolj služila skupnim koristim in čimbolj spodbujala sodelovanje.“ je odgovoril.

M. L.

Koča na Kamenškem?

Lovska družina, ki gospodari z loviski okoliščinami in sosodnja vasi, je sklenila postaviti lovsko kočo na vrhu Kamenškega, od koder je lep razgled po Dolenjski. Lovci so že kupili parcelo in se trdno odločili, da bo Kamenška kmalu dobila prijetno zatočišče lovcev in izletniško točko.

S. R.

V SEVNICI SO DOKONČNO ODLOČILI

Svojo kulturno skupnost

S sosednjimi občinami bodo sodelovali še naprej — Zakon dopušča tudi kasnejšo združitvev

Sevnška občina bo imela svojo kulturno skupnost, tako so dokončno odločili na posebnem posvetovanju prejšnji teden, na katerem so sodelovali skorajda vsi, ki imajo opraviti s kulturo v občini. Predlagali so iniciativni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitev, sklenili pa so tudi, da bo tehnične posle za novo samoupravno telo opravljala temeljna izobraževalna skupnost s svojo administracijo.

Morda bo odločitev koga presenetila. Svoj čas je bilo namreč precej razpravljanja, če ne bi bilo koristno, da bi vse tri spodnjevaske občine ustanovile medobčinsko kulturno skupnost. V Sevnici menijo, da

to zaenkrat ne bi bilo dobro, saj obstaja velika bojazen, da bi vsaka občina preveč vlekla zase. V vsaki izmed občin so velike potrebe, za katere pa še dolgo ne bo dovolj denarja.

„Sicer pa zakon dopušča, da se kasneje združimo, če bo koristno. Ničče nam tudi ne prečuje sodelovati z drugimi občinami, saj je to v naše dobro. Sodelovali smo že doslej in ni nobenega razloga, da ne bomo tako nadaljevali,“ zatrjujejo v Sevnici.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 24. JANUARJA: 10.30 — Reklame in oglasi — Zgodilo se je v preteklosti — Elektrikar teha vam predstavlja — Ciovek in delo — Obiskali smo kovinsko podjetje v Sevnici — Zabavna glasba — Uganke — Ljudski običaji v naši občini — Naši poslušalci čestitajo — Pozdravljajo — Zaključek oddaje.

SREDA, 27. JANUARJA: 16.00 — Reklame in oglasi — Zgodilo se je v preteklosti — Iz diskoteke naših poslušalcev — Pred zborom sinfonskih — Pogovarjali smo se z mladimi snuščarji entuziasti — Venček narodnih pesmi — Zaključek oddaje.

ŠENTJANŠKO-KRMELJSKI VODOVOD

Stroški podrli zamisel

Napeljava skupnega vodovoda predraga, da bi jo zmogli — Graditev vaške ceste dobro kaže

Načrti o gradnji velikega vodovoda, ki bi zajel vse vasi od Breškega prek Šentjanža, Krmelj tja do Gabrijel, se je izjalovil. S tem se bo zaenkrat treba sprijazniti. Pred letom dni ustanovljeni gradbeni odbor se je prizadeval, da bi dobil pomoč ali posojilo, vendar se mu to ni posrečilo, saj gre za zelo velike stroške graditve, ki jih občina ne zmore.

Gradnja skupnega vodovoda bi bila koristna, vendar zaenkrat kaže, da bodo posamezne vasi s svojimi manjšimi vodovodi poskrbele za oskrbo z vodo kar same. Nedolgo tega so v vasi Hinje sosedje na svojo pest začeli akcijo, zbrali so precej prispevkov, skopali jatke in

položili cevi v dolžini poldrugega kilometra; če pa jih ne bi prekinil sneg, bi vodovod dogradili že ob koncu decembra.

V nasprotju z načrtom za graditev skupnega vodovoda za vse območje pa se dobro uresničujejo zamisli o gradnji vaške ceste Brinje-Kamensko. V decembru so bila končana buildožerska dela na 1400 metrov dolgi trasi. Stroške so plačali uporabniki ceste, predvsem Birna vas. Pri zbiranju denarja je bilo nekaj težav, vendar je odbor vztrajal in bo, brž ko bo vreme dovoljevalo, dokončal cesto. Pri tem pričakuje pomoč občine, gozdnega obrata in krajevne skupnosti.

S. REPŠE

SEVNIŠKI PABERKI

VEČINA OBRATNIKOV V SEVNICI. V občini je zelo skromno razvita zasebna obrt, saj je v njej zaposlenih vsega 85 ljudi, delavnic in obratov pa je le 47. To pomeni, da nimajo poprečno niti enega pomočnika, kar kaže, da gre predvsem za osebno opravljanje obrti brez zaposlovanja več dodatnih delovnih moči. Od skoraj 18.000 prebivalcev občine živi torej od obrti le neznaten odstotek ljudi, kar vsekakor ni v skladu s splošnim gospodarskim razvojem. Značilno je tudi, da je večina obrtnikov v Sevnici, v drugih krajih pa obrtništva skorajda ni. Glede obrti bo nujno potrebno ukreniti kaj učinkovitega.

DAVČNI INSPEKTOR ODHAJA. Dosedanji davčni inspektor pri občinski upravi tovarni Jože Jurčič se je kot edini kandidat prijavil na razpis za novega vodjo sevnške izpostave celjske kreditne banke. Predpisane zahteve izpolnjuje in bo novo delovno mesto lahko prevzel. Občina bo morala iskati novega inšpektorja.

POPUST ZA ČEVLJE. Domače trgovsko podjetje vabi kupce, naj po znižanih cenah kupujejo obutev. Popusti znašajo celo do 60 odstotkov.

NASLEDNJI CILJ RAZSVETLJAV. Sevnški rokometiški klub so jeseni tako prijetno presenetili s svojimi nastopi v ljubljanski conski ligi, redno vadijo v šolski telovadnici pod vodstvom tov. Silca. Z ureditvijo asfaltiranega igrišča pred domom TVD Partizan so se zelo povečale možnosti za razvoj te športne panoge. Da bi igrišče še bolj izkoristili, razmišljajo, kako bi ga razsvetlili. Luči in napeljava pa bi stale toliko, kot zaenkrat sami ne zmorejo, saj je znano, kakšen je položaj športnih dejavnosti glede denarja.

KDO JE DOLŽAN SKRBETI ZA ULICE? Tako sprašujejo v Smarju, kjer nekatere ulice oziroma poti niso bile spluzene, pa tudi sicer niso deležne nobene skrbi. Zakaj po-

tom plačevati prispevek za uporabo mestnega zemljišča, se dodajajo.

ZAPRAŠENA PLOSCA. Pred poldrugim letom je Sevnica dala stoletnico sevnškega tabora. Lepa proslava je bila to, vanjo je kraj vložil vse svoje organizacijske sposobnosti. Torej bi pričakovali, da bodo v Sevnici boljše poskrbeli za kovinsko spominsko ploščo, ki je bila takrat odkrita v počastitev jubileja. Mestu ni v čast, če je zdaj zaprašena in zapuščena. Upajmo, da ne bo taka ostala do dvestoletnice.

GROZNJJE „NA OBALI“. 24-letni Jože Krnc iz Češnjic pri Studencu je te dni razbijal stole v Colnarjevi gostilni v Dol. Boštanju in grozil, da bo virgel ven tudi milico, če bo skušal kdo posredovati. Olga Colnar je zaprosila za pomoč sevnške milice, ki je širokoustenja je bilo kmalu konec. Vročekrvež se je streljal v priporu, za svoje početje pa bo moral odgovarjati še pred sodnikom za prekrške. V Colnarjevo gostilno se njemu podobni kaj pogosto zatekajo in nič čudnega, če gostišču nekateri pravijo „na obali“.

NITI DIREKTORJU NI BILO PRIZANESENO. Sicer pa so pretepi na splošno precej pogosta sevnška folklorna znamenitost. 24-letni klučavničar Rado Šobar in prometnik železniške postaje v Zidanem mostu Peter Adam sta se v kolodvorski restavraciji (v kmečkem hramu) pred kratkim pod vplivom alkohola lotila celo glavnega direktorja konfekcije „Lisce“ Ceneta Božiča, ko je imel razgovor s poslovnimi partnerji. Vnel se je pretep, v katerem je Šobar večkrat udaril direktorja po glavi in mu povzročil telesne poškodbe. Morala je posredovati milica, ki je oba nasilneža zadržala do strelivne. Prav isti dan sta se v hramu zaradi malenkosti, kdo bo kumo prižgal cigareto, strelpa tudi 42-letni gozdarski tehnik Franc Repar in 21-letni delavec Anton Pompe. Torej: pravi mali Teksas.

Posvetni pomen Barage

Trebnje: razmišljanje, kako bi se primerno od-
dolžili posvetnim zaslugam Friderika Barage

Ko je Friderik Baraga, slo-
venski škof (rojen 1797. leta v
Mali vasi, umrl 1868. leta v
Ameriki), vdrugič in zadnjič
obiškal domovino, so mu ob
sprejemu v Trebnjem zvonili
zvonovi in streljali možnarji.
Častilo so njegovo delo v bogo-
služju in misijonarstvu, ki ga je
opravil med daljnimi indijan-
skimi plemeni, med Očipvejci
in Otavci, katere je likratil s
križanskim naukom učil abe-
cede, kulture, umnega kneto-
vanja, pa tudi zdravstva in boja
proti alkoholizmu.

Cerkev je njegovemu delu
izkazala že veliko časti, toliko
kot je za življenje ne bi nikoli
maral. Toda pomen njegovega
dela presega misijonarsko in du-
hovniško vlogo, ki si jo je pro-

stovoljno zadal, ko je zapuščal
Dolenjsko in odhajal, med kan-
adske Indijance.

V zapisu o pomenu osebnosti
Friderika Barage, ki ga je pri-
pravil ljubljanski Zavod za spo-
meniško varstvo, štejejo tega
dolenjskega rojaka v vrsto naj-
bolj vidnih reformatorjev sveta
v 19. stoletju, ki si je s svojim
delom zaslužil ustreznejše
ovrednotenje tudi od posvetnih
oblasti.

Friderik Baraga je takratno
Evropo seznanil s severnimi in-
dijanskimi plemeni, njihovimi
narodnostnimi in kulturnimi
značilnostmi in navadami. S
skupino drugih slovenskih misi-
jonarjev je odločilno prispeval h
kulturnemu, gospodarskemu in
zdravstvenemu razvoju velikega
dela Novega sveta.

Z njegovim imenom so po-
vezane knjige za omenjena in-
dijanska plemena, prevodi v
indijanski, ustanavljanje in-
dijanskih šol, tiskanje indijan-
skih knjig v Ljubljani, pošiljanje
zlatih sadnih sadik, cepiva
zoper nalezljive bolezni in druge
materiale pomoči zaostalim
prvoselcem v Ameriki.

Ob vseh teh njegovih zaslu-
gah torej ni nič čudnega, če v
Trebnjem v okviru prizadevanj
za ohranitev kulturne in zgodov-
inske dediščine razmišljajo,
kako bi se mu na primeren na-
čin oddolžili. Friderik Baraga je
rano mladost preživel v trebanj-
skem gradu in v Trebnjem, zato
bi kazalo urediti spominsko
sobo, v kateri bi obiskovalec
lahko videl, kakšne so zgodov-
inske zasluge tega dolenjskega
rojaka.

M. L.

Sredi prejšnjega tedna so prizadevni trebanjski smučarski delavci s pomočjo SD Olimpija iz Ljubljane uspešno organizirali prvo nočno smučarsko prireditve na Dolenjskem. Na sliki — predsednik in tajnica smučarskega društva Trebnje inž. Damjan Mlakar in Rozi Drnovšek, ki sta nosila glavno breme. Poročilo o tekmovanju je na športni strani. (Foto: S. Dokl)

KAKO URESNIČEVATI »SZDL DANES«

Konference in programi pred vrati

V februarju bodo konference krajevnih organiza-
cij SZDL — Nujni so programi — Nova vodstva

Letne konference krajevnih
organizacij SZDL, ki bodo v
trebanjski občini opravljene v
februarju, so priložnost, da se
Socialistična zveza organizacij-
sko ugotovi, Marsikje s sedanjim
delom ni mogoče biti zadovol-
jen, razmere so v nekaterih kra-
jevnih organizacijah celo kri-
tične.

Kaj vse je treba poprej nare-
diti, da bodo konference do-

segle svoj namen, in kaj storiti,
da bodo organizacije SZDL
imele tisto vlogo, ki izhaja iz
dokumenta „SZDL danes“, so v
četrtak, 14. januarja, razprav-
ljali predsedniki krajevnih orga-

Sklad je upravičil obsto

Občinski komunalni sklad je
opravičil svoj namen, so ugotovili
na zadnji seji občinske skupščine
Trebnje, ko so obravnavali njegovo
delo v letu 1970. Če nič drugega ne,
so zdaj čistejši računi, kaj kdo plača
in koliko določeno delo stane. Na-
loga upravnega sklada je tudi, da se
v interesu občanov poteguje za nižje
cene za posamezna dela in za to, da
je delo dobro opravljeno. Odborniki
so ugotovili, da so bile ceste četr-
tega reda lani bolje vzdrževane kot
leto dni prej, zasluge za to pa ima
tudi komunalni sklad.

18 NOVIH ČLANOV ZK

Občinska organizacija Zveze
komunistov Trebnje se je ob
koncu leta povečala za 18 čla-
nov. Letni plan sprejemanja, ki
je bil verjetno previsok, sicer ni
bil uresničen, vendar je dose-
ženo število vseeno dokajšen
uspeh. Sprejemov pa bi bilo
lahko še več, če bi se bolj po-
trudile nekatere večje krajevne
organizacije. Za primer naj po-
hvalimo krajevno organizacijo
Velika Loka, ki je sprejela naj-
več novih članov, tako da bo
zdaj Veliki Gaber imel lahko
samostojno krajevno organi-
zacijo.

V Mokronogu pristanek astronavta

Ameriški astronauti
niso nič v primerjavi s
Kurentom. Kdo jih je ča-
kal, prosim vas, ko so se
spuščali na Lunino Morje
tišine? Vulkanski prah in
puste kamenine. Nekaj
čisto drugega bo doživel
vesoljec Kurent, ki se
kani na letošnje pustno
nedeljo spustiti v Mokra-
nog. To zagotavljajo tam-
kajšnji larfarji, ki že pri-
pravljajo teleskope in va-
bijo zvezdogledne in druge
učene moze in ženske,
naj si pridejo ogledat,
kako bo v Cape Nassen-
fussu mehko pristala Ku-
rentova kapsula. Iz teh
vabil sklepamo, da tudi
letos država Cape Nassen-
fuss ostane, glavni del
prireditve pa bo Kuren-
tov pristanek na Zemlji.

CIRIL PEVEC
predsednik občinske
skupščine Trebnje

nizacij skupaj s člani izvršnega
odбора OK SZDL.

Predvsem se je treba na kon-
ference pripraviti. Sem šteje pri-
prava programa dela, ki ne bo
spisek želja posameznega kraja,
marveč naj zajame le nekaj
aktualnih problemov, ki so
uresničljivi. Na podlagi takih
programov je treba pridobiti
ljudi. Kadrovanje je v sedanjem
trenutku še posebno po-
membno. Na seji so menili, naj
predsedniki krajevnih organi-
zacij ne bi imeli drugih odgo-
vornejših funkcij, ker je v kra-
jevnih organizacijah SZDL ve-
liko dela. Bolj kot doslej je
treba vključiti mladino in žene.

Na letnih konferencah bodo
volili nova vodstva. Na vseh
bodo obravnavali trenutni go-
spodarski in politični položaj v
občini, uresničevanje vodilnega
programa ter vpliv stabilizaci-
jskih ukrepov. Še v tem mesecu
bodo imeli odbori krajevnih
organizacij razširjene seje, ki
bodo pripomogle, da bodo kon-
ference lahko kar najbolje pri-
pravljene.

TREBANJSKE IVERI

V MARCU SPET RAZSTAVA.
Tabor slovenskih likovnih samost-
nikov, ki ima tudi za letošnji bogat
delovni program, bo v marcu pridelil
prvo letošnje razstavo. V avli osnov-
ne šole se bosta ljubiteljem navišega
slikarstva predstavila Jože in Konrad
Peternelj, ustvarjalca, ki sta v kultur-
no javnost ponesla skupaj še v neka-
terimi drugimi sloves tako imeno-
vane, žirovske šole.

NAČRT ZA GALERIJO. V klet-
nih prostorih trebanjskega župnišča,
ki jih po ugotovitvah dr. Ivana Ko-
mečja, predstavnika ljubljanskega
Zavoda za spomeniško varstvo, odli-
kuje izvrstna stara arhitektura, na-
meravajo urediti galerijo, v kateri
bodo stalno razstavljena dela likov-
nih samostnikov. Pripravljen je nač-
rt, ki ga je na zadnji seji obravnaval
upravni odbor tabora. Zamislil se
niso dokončno oblikovane. Preure-
ditev bo veljala, kot je pokazal pre-
dračun, približno 200.000 dinarjev.
Vodstvo tabora bo denar zbiralo v
obliki prispevkov delovnih organi-
zacij.

KAM SE BO ŠIRILO TREBNJE.
V kratkem bo javno razgrnjen nov
zazidalni načrt Trebnjega in Starega
trga, ki zajema približno 33 ha zazi-
dalnih zemljišč, ki segajo od občins-
ke stavbe pa do križišča pri obratu
Modnih oblačil in so na severni strani
asfaltirane ceste. Tu bo v nasled-
njih letih zgrajeno 565 stanovanj, od
tega 213 v obliki stanovanjskih hiš,
preostanek pa v blokih. Svet za
urbanizem, komunalne in stanovanj-
ske zadeve je osnutek obravnaval
prejšnji teden. Več bomo o načrtu
še pisali.

NEVAREN LED IN SNEG. Na
več blokih so se nagrmadile tako
težke ledene sveče na krajih streh,

Danes zasedanje skupščine

Za danes je v Trebnjem skli-
cana seja obeh zborov občinske
skupščine. Dokaj kratek dnevni
red zajema poročilo o delu
skupščine, njenih svetov in
komisij v minulem letu ter
osnutek programa za letos, po-
ročilo o samoupravni ureditvi
kulturne dejavnosti v občini
(kulturna skupnost) ter nekaj
občinskih odlokov, glede pri-
spevka za dnevno varstvo otrok,
prometnega davka in določanja
cen za ziviške izdelke.

SZDL podpira zadrugo

Na četrtkovi seji izvršnega
sveta odbora občinske skup-
ščine SZDL Trebnje in predse-
dnikov krajevnih organizacij so
udeleženci sklenili, da bodo
podpirali prizadevanja KZ Treb-
nje, ki želi s pogodbami zagoto-
viti krompir za novo tovarno na
Mirni. Ocenili so, da plačilo 50
par za kilogram krompirja resda
ni veliko, vendar je velikega po-
mena, da je odkup zagotovljen
in da se kmetje lahko zanesljivo
usmerijo v intenzivnejše pride-
lovanje krompirja. Razen tega
se kooperantom obetajo ugod-
nosti pri nakupu semena in
strojev ter glede kreditiranja.

Drobne z Mirne

— SMUČARSKI TEČAJ. Sneg je
prinesel otrokom obilo veselja. Dru-
stvo prijateljev mladine bo v sodelo-
vanju s šolo pripravilo v zimskih po-
čitnicah začetniški smučarski tečaj,
kjer se bodo smučarske veščine učili
pod strokovnim vodstvom.

— SILVESTROVANJE. Večina
Mirenčanov je novo leto pričakala
doma, kljub temu pa so bila gostiča
polna. V restavraciji „Dana“ so bile
rezervacije po 60 dinarjev za osebo.
Za noveletne dni je bila Mirna kar
lepo okrašena, posebno prazničen
vtis je delala velika jelka pred restav-
racijo.

— USTAVLJENA GRADNJA.
Sneg je ustavil gradnjo stanovanj-
skega bloka pod cerkvijo. Graditelji
so se ugnili pripraviti opaže in vse
drugo za prvo betonsko ploščo, dije
pa niso prišli.

— ZMANJKOVALO JE CE-
STITK. Trgovine in pošta niso bile
letos posebno dobro založene z no-
voletnimi čestitkami. V nasprotju s
tem pa je bilo na voljo dovolj nabo-
žnih razglednic. D. P.

Naloge v čast obletnice OF

Komisija za obujanje
tradicij narodnoosvobodilne
boja, ki deluje pri
občinski konferenci
SZDL, razpisuje nagrad-
no tekmovanje v pisanju
loških nalog o pomenu
Osvobodilne fronte in
NOB. Najboljše naloge
bodo za letošnje 30-letni-
co Osvobodilne fronte
nagradili. Komisija, ki se
sestala te dni, namera-
je organizirati tudi javno
oddajo: „Kaj veš o
NOB“.

Zaprosilo in informacija nista pritisk in obtožba

Uredniški odbor Dolenjskega
lista je na občinski strani (str.
11) št. 1/71 Dolenjskega lista
objavil svoje „pojasnilo“ v zvezi
z informacijo, ki sem jo o re-
ševanju problema preskrbe z me-
sami v občini Trebnje dal občins-
ki skupščini na seji 28. 12.
1970 pod točko „Poročilo o iz-
vrtitvi sklepov 18. seje občinske
skupščine“. Ker je uredništvo
Dolenjskega lista moje poročilo
oziroma informacijo odborni-
kom o reševanju nastalega pro-
blema in o izvrševanju sklepov
predhodne seje okvalificiralo kot
obtožbo poročanja novinarja z
seje in kot pritisk na sredstva ob-
veščanja ter kot poskus manipu-
liranja s svobodo novinarskega
dela, sem dolžan občanom dati
dodatna pojasnila. Novinar inž.
Mojtan Legan, ki je poročal z
seje občinske skupščine z dne
10. 12. 1970, je namreč v svo-
jem članku, katerega je objavil v
„Delu“ 11. 12. 1970, na senza-
cionalističen način enostransko
obvestil javnost o sklepu skup-
ščine, pri tem pa hote ali pa iz
malomarnosti izpustil tisto, kar
je potrebno za dobro in objek-
tivno obveščeno občanov.

Odbornikom je bila na seji 10.
12. 1970 predložena naslednja
zadeva: za oskrbo občanov ob-
čine Trebnje skrbi Kmetijski za-
druge Trebnje, ki je svoje mes-
nice zalagala z mesom iz lastne
klavnice v Sentrupertu. Z uvelja-
vitvijo pravilnika o minimalnih
tehničnih pogojih prehranskih
obratov, ki ga je izdal republiški
sekretar za gospodarstvo in ki ga
v konkretnem primeru izvaja ve-
terinarska inšpekcija, je morala
klavnica prenehati z delom, ker
ne ustreza zahtevam pravilnika.
Kmetijska zadruga mora zato
klati živino ali v Ljubljani ali v
Sentrupertu ali pa v teh krajih kupo-
vati meso in ga dovajati v svoje
mesnice. S tem so se povečali
stroški dobave mesa. Na drugi
strani je proti koncu preteklega
leta že veljal odlok zveznega iz-
vršnega sveta o zamrznjenju
maloprodajnih cen, tudi mesa.
Zaradi tega je Kmetijska zadruga
postavila vprašanje organizacije
oskrbe z mesom in napovedala
prekinitev te preskrbe, če skup-
ščina ne zagotovi povračila
stroškov, ki jih ima Kmetijska
zadruga zaradi prevoza živine v
klatnje ali pa zaradi visokih gro-
stičnih cen za meso, nabavljeno
v klavnicih, katere ob zamr-
znjenih maloprodajnih cenah ne

omogočajo kriti stroške za raz-
sek v maloprodaji. Glede na tako
stanje je imela občinska skupšči-
na na izbiro naslednje variante:

1. da dovoli zvišanje malo-
prodajnih cen mesa; tak sklep bi
bil v nasprotju z odlokom zvez-
nega izvršnega sveta o zamrznje-
nju cen, torej nezakonit in ne-
sprejemljiv tudi glede na to, da
bi zviševal cene mesa v živinorej-
skem območju nad nivo cen v
drugih območjih;

2. da pokrije Kmetijski za-
druge negativno razliko v ceni v
višini 12 do 18 milijonov starih
din, ki bi nastala zaradi omejitve
cen mesa in dovoza mesa iz dru-
gih klavnice; take obveznosti ni
mogla sprejeti, ker nima dovolj
lastnih sredstev niti za kritje ti-
stih obveznosti, ki jih je po usta-
vi in zakonih dolžna izpolnje-
vati;

3. da prevzame odgovornost
za dovoli Kmetijski zadrugi še
naprej uporabljati klavnico za
njene potrebe, čeprav klavnica
ne ustreza preostrogim zahtevam
pravilnika o tehničnih norma-
tivih;

4. da reševanje nastalega pro-
blema prepusti stihiji; v tem pri-
meru pa bi kršila statut občina,
ki ga je sama sprejela, in bi pu-
stila v negotovosti preskrbo ob-
čanov z mesom.

Po dolgotrajni razpravi, v ka-
teri je ocenila posledice enega ali
druga sklepa, se je skupščina
odločila za tretjo varianto. Od-
borniki so bili poprej opozor-
jeni, da tak sklep ne bi bil v skla-
du z že omenjenim pravilnikom.
Skupščina je kljub temu sklep
sprejela, ker je sodila, da v dani
situaciji predstavlja najbolj ži-
veljsko rešitev, veljal pa naj bi
toliko časa, dokler KPD Dob ne
usposobi klavnice po normativih
pravilnika. Ker se je zavedala
formalne neskladnosti sklepa z
veljavnim pravilnikom, je skup-
ščina imenovala posebno delega-
cijo in ji določila nalogo, da o
nastalem problemu in o spreje-
tem sklepu skupščine seznanji re-
publiški organ o svojem ukrepu,
pravilno. Zato in ker že praksa
kaže, da v javnosti nasploh težko
najdemo pravilno oceno ukrepi,
ki jih mora v določeni situaciji
skupščina sprejemati, sem za-
prosil novinarje, naj o tem ne
poročajo v sredstvih infomi-
ranja.

Gledano strogo po paragrafih,
je bil sklep skupščine morda res
nezakonit — toda skupščina ni
imela na izbiro zakonite vari-
ante. Skupščina je v nastali
„pat poziciji“ naredila potezo,
ki jo je novinar togo, brez obraz-
ložitve in z velikim naslovom
označil kot nezakonito. Novinar
tov. Legan mojega zaprosila pač
ni upošteval in je objavil še na-
slednji dan v „Delu“ članek, v
katerem je pozabil ali pa name-
noma izpustil (morda pa tudi
premalom sledil poteku seje) di-
leme, v katerih je skupščina bila,
in vzroke, zakaj se je skupščina
odločila tako, kot se je. Sodim,
da moje zaprosilo novinarjem ni
noben pritisk ali poskus manipu-
liranja s svobodo novinarskega
dela. Prav tako pa menim, da je
kršena pravica do obveščeniosti,
za katero se uredništvo zavzema,
če novinar namenoma ali pa iz
malomarnosti izpušča iz poro-
čila bistveno pomembne vzroke,
ki povzročijo določen ukrep.
Sem za obveščeno, vendar objek-
tivno in popolno. To naj bo
novinarjeva dolžnost, ne pa po-
manjkljivo obveščanje v obliki
iskanja senzacije.

Na seji 28. 12. 1970 sem, kot
že rečeno, odbornike informiral
o nadaljnjem reševanju nastalega
problema in o izvajanju sklepov
prejšnje seje. Ob tem sem omenil
tudi, da je novinar tov. Legan
kljub zaprosilu pisal o sklepu
skupščine in s tem bolj škodil re-
šitvi problema, kot pa koristil.
Ponovno poudarjam, da je pisal
na široko, a vseeno enostransko.
S tem pa, da sem odbornike in-
formiral o članku in o predhod-
nem zaprosilu novinarjem,
nisem, tako mislim, prav nič ob-
tožil poročanja in v takem smislu,
kot navaja uredništvo v svojem
„pojasnilu“. V njem se obrav-
nava dana informacija odbor-
nikom kot obtožba novinarje-
vega poročanja, češ da je bilo to
krivo, da ni bilo mogoče izpe-
ljati sprejetega sklepa, kar naj bi
pomenilo „iskanje grešnega
kozla“ v novinarjevem delu. Da
ni tako, bi se lahko uredništvo
samo prepričalo, če bi pogledalo
v stenogram seje, a se žal ni. Če
bi se, bi verjetno v njegovem
„pojasnilu“ bilo manj senzacio-
nalizma. Čeprav na seji nisem iz-
rečno obtožil takega ali drugač-
nega poročanja, pa ob tej priliki
obtožujem enostransko obvešča-
nje, ki ga nihče ne more smatrati
za objektivno. Tako enostransko
„obveščanje“ niti nima značaja
obveščanja, ampak je tenden-
ciозno zavajanje javnega mnenja.

CIRIL PEVEC
predsednik občinske
skupščine Trebnje

TREBANJSKE NOVICE

Rekord dosežen

Kolektivno gostinskega podjetja HOTEL PUGLED v Kočevju se je končno izpolnila dolgoletna želja: doseči na leto 10.000 nočitev. V preteklem letu te številke niso le dosegli, ampak celo občutno presežili, saj so zabeležili kar 10.442 nočitev.

Domačini so lani prenočevali v hotelu 8312-krat, tujci pa 2130-krat. V letu 1969 so v hotelu našli 9175 nočitev (7452 domačih in 1723 tujih) ali 1267 manj kot lani.

Po tromesečjih so lani zabeležili naslednje število prenočevanj: prvo le 1671, drugo že 2394, tretje 3495 in četrto 2882. Najugodnejši lani mesec je bil oktober, ko so našli 1204 nočitev (v istem mesecu leta 1969 le 789); leta 1969 pa je bil najugodnejši mesec avgust, ko so zabeležili 1143 nočitev (v letu 1970 pa v istem mesecu 1189).

J. P.

NOČEJO ZNANJA

Osnovna šola Kočevje je s težavo organizirala dopolnilni pouk za učence, ki težje izdelujejo razrede oziroma posamezne predmete. Komaj je vodstvu šole uspelo zbrati dovolj učnega osebja, če se je zataknilo pri učencih, ki nočejo hoditi k dopolnilnemu pouku. Starši naj bi se na roditeljskih sestankih in govornih urah pogovorili z učitelji, če je njihovim otrokom potreben dopolnilni pouk. Če jim je, naj zahtevajo, da bodo ta pouk obiskovali, in tudi dosežejo, da ga bodo res.

SPET JE OTROKE ZEBLO

Do pred kratkim je šolarje v novi osnovni šoli v Kočevju zeblo, ker se je spet pokvaril en izmed obeh kotlov centralne kurjave. Lani pozimi sta se pokvarila kar oba hkrati. Nujno popravilo je takrat veljalo 20.000 din, medtem ko za letošnje še niso dobili računa. Kotla centralne kurjave sta zelo slaba — take kotle so iz drugih šol že zmetali ven — in njuno vzdrževanje je zelo drago. Je že tako, da je najdražje tisto, kar se poceni kupi!

RAZLIČNE POČITNICE

Na kočevski šoli in vseh ostalih šolah, ki imajo prosto soboto, bodo zimske počitnice od 30. januarja do 7. februarja. Otroci bodo prejeli polletna spričevala 29. januarja. Na šolah, kjer nimajo prostih sobot, pa bodo počitnice od 20. januarja do 4. februarja.

Pred volitvami

Vodstvo krajevne organizacije SZDL Stara cerkev pri Kočevju namerava v pripravah na bližnje volitve seznaniti svoje člane z dosedanjim delom in sodelovanjem z ostalimi organizacijami, zlasti s svetom krajevne skupnosti. Na konferencah bodo podrobneje razpravljali tudi o komunalnih delih. Na območju te krajevne organizacije živi preko tisoč volivcev, ki morajo v vsakodnevem življenju reševati vrsto vprašanj.

DROBNE IZ KOČEVJA

KOČEVSKI PLANINCI — Planinski vestnik je v prvi letošnji številki na straneh 6 do 11 priobčil zanimiv članek Petra Vovka, dolgoletnega člana Planinskega društva Kočevje. V sestavku „V dolinici Jelenovega studenca“, ki je obogaten z lepimi slikami, je prikazal smisel planinarjenja v našem kraju in bližnji okolici. Tudi tu je planinarjenje prijetno, čeprav se zelo razlikuje od iste dejavnosti v visokih planinah. Iz tega članka šele vidimo, kaj imamo, česar druge nimajo. Premalo izkoristimo, kar nam nudi planinska postojanka pri Jelenovem studencu za Mestnim vrhom (1022 m). Priporočamo, da občani prečitajo ta članek, pa bodo drugače vrednotili delo našega Planinskega društva, ki bo praznovalo letos 20-letnico ustanovitve.

DAVKI PRED VRATI — Davčna uprava občine Kočevje je razposlala obrazce za napoved in odmero osebnega dohodka od obrti in drugih dejavnosti. Rok za dostavo prijavi je 31. januar. Prijaviti pa je treba tudi

Pot do šole je včasih precej dolga in naporna, zlasti pozimi. Tudi na kočevskih cestah in ulicah je nevarno, saj je ob njih toliko snega, da se vozila in pešci komaj srečavajo. Če bi naglo zapadel nov sneg, cest niti spluziti ne bi mogli dobro, ker je ob njih preveč snega (Foto: FKK osnovne šole Kočevje)

Napravimo obračun petih let

Z zadnjim decembrom 1970 je bil zaključen tudi plan razvoja občine zadnjih petih let — Stari srednjeročni plan je bil sprejet z dveletno zamudo, s kolikšno zamudo bo sprejet novi za naslednjih 5 let

Pravkar je minilo zelo pomembno leto, ko smo bolj ali manj uspešno zaključili petletni plan razvoja občine Kočevje za obdobje 1966 do 1970. Občane bi seveda zelo zanimalo, kaj izmed načrtovanega je bilo doseženega, kaj ne in kaj so dobili kar mimo tega načrta.

Zato bi bilo prav, če bi občinska skupščina, ki je ta srednjeročni plan sprejela, obravnavala, kako je bil izpolnjen. Ze površen pregled komunalnih del v zadnjih petih letih pove, da je bilo napravljenega tudi marsikaj, kar v srednjeročnem programu ni bilo predvideno (novo pokopališče, asfaltirana Tomšičeva cesta itd.).

Marsikaj, kar je bilo v načrtu, pa seveda tudi ni bilo izpolnjeno (urejanje rekreacijskih in izletniških točk v okolici Kočevja; plavalni bazen — proti njegovi gradnji je razpravljalo na seji, ko je bil sprejet načrt, več odbornikov, itd.).

Mesto oziroma nekateri njegovi deli so se v zadnjih letih popolnoma spremenili. Tako je območje Trate povsem spremenilo sliko, saj je tu nastala

prav lepa mestna četrt z asfaltiranimi ulicami itd.

Veliko je novega tudi v gospodarstvu in na področju družbenih služb. Prav zato bi res kazalo zdaj, ob zaključku petih let, potegniti črto in šesteti dobre in slabe strani tega obdobja.

Medtem pa se v Kočevju pripravljamo na proslavo 500-letnice mesta in seveda na sprejem naslednjega srednjeročnega in dolgoročnega plana razvoja občine.

J. P.

Šolarji na smučeh

Vendar je vprašanje, kako dolgo, ker se smučiči pridno lomijo — Za nove bodo zaprosili TIS

Učenci petih razredov osnovne šole Kočevje bodo postopoma v tej zimi opravili enotedenski smučarski tečaj. Tečajji so se začeli po novem letu. Na teden se zvrstita po dva, tako da se bo do konca januarja zvrstilo vseh 17 oddelkov, ki štejejo skupno 244 učencev.

Zal ima šola zelo slabe smučiči, ki se rade lomijo, razen tega jih je tudi premalo. Le redki učenci — komaj desetina — ima svoje smučiči. V prometu pa niso neprestano le smučiči, ampak tudi smučarski čevlji, ki jih je šola pred dvema letoma prinesel dedek Mraz. Komaj dopoldanski tečajniki smučarske čevlje sezuejo, že jih obujejo popoldanski. Vmes pa ne preteče toliko časa, da bi se čevlji vsaj osušili.

Doslej je šola vsako leto dokupovala smučiči. Zdaj nameravajo zaprositi za pomoč še temeljno izobraževalno skupnost. Dobre smučiči so namreč drage, potrebujejo jih pa kar okoli 20 parov, če hočejo zamenjati vse, ki so izrabljene.

J. P.

Še vedno preveč snega v Kočevju

Snega je v Kočevju veliko, denarja za njegovo odvažanje pa malo — Potrebe in možnosti so usklajene tako, da je promet po mestu otežen, vendar za silo gre — Hudo bo, če nenadoma spet zapade sneg

Čeprav je minilo že okoli 14 dni, odkar je padel zadnji sneg, Kočevje še vedno ni tako očiščeno, kot je bilo v preteklih letih. Spluzena in očiščena so le redka najbolj prometna mesta oziroma ozka grla.

Ker smo dva tedna zaman upali, da bo Kočevje le očiščeno snega vsaj tako, kot je bilo v preteklih letih, smo končno potrkali na vrata nekaterih občanov, ki imajo med drugim na skrbi tudi komunalne zadeve našega mesta. Dobili smo take odgovore:

Emo Mariničič, komunalni: „Sneg čistimo v mestnih ulic in pločnikov po naročilu mestne krajevne skupnosti, ki čiščenje tudi plačuje. Čiščenje poteka počasi zato, ker dobivamo počasi tudi naročila.“

Res pa je, da bi morali takoj, ko zapade sneg, očistiti vse ceste, ulice in pločnike v mestu. Le tako bi lahko brezskrbno pričakali novi sneg. Če pa zdaj zapade spet toliko snega, kot ga je ob novem letu, bomo imeli po Kočevju lahko le še kozje stezice. Ogromne količine snega, ki so zdaj zbit ob cestah, ne bi dovolile, da bi ceste in ulice spluzili dovolj široko, da bi po njih lahko vozili avtomobili.

Na to pa bi morali misliti zdaj, ko je še čas, in ne potem, ko bo novi sneg že zapadel.“

Stane Potisek, načelnik oddelka za gospodarstvo in finance občinske skupščine: „Vzdrževanje mestnih cest in ulic je skupščina prepustila, skupaj z denarjem za te namene, krajevni skupnosti. Strinjamo se, da je treba z denarjem varčevati, vendar bi krajevna skupnost le lahko naročila malo več del. V načelu pa se seveda strinjamo, da je treba uskladiti potrebe z denarnimi možnostmi.“

Stane Pintar, tajnik KS Kočevje-mesto: „Načelni sklep sveta naše krajevne skupnosti je tak, da je treba z denarjem varčevati in odpirati le, kjer je najnujnejše, se pravi tista območja mesta, ki so prometno ozko grlo.“

Krajevna skupnost je predvidela, da bo v tej zimi porabila za odvoz snega 18.000 din. Poudariti pa moramo, da sploh še ni določeno, če bomo toliko denarja s cestnega sklada tudi prejeli.

Upoštevati je tudi treba, da se v cestnem skladu zbira denar za vzdrževanje cest skozi vse leto. Če bomo pozimi porabili preveč denarja, bomo imeli polati na cestah luknje. Občani bi se sami zelo verjetno odločili — če bi zadevo dali na glasovanje — da je prav, če pozimi malo bolj varčujemo, čeprav hodimo po snegu. Bomo pa poleti poskrbeli, da na cestah ne bo lukenj.

Res pa je tudi, da nekateri občani zaradi neočiščenega mesta negodujejo. Ti verjetno menijo, da je denarja dovolj ali da je odvoz snega poceni. Toda vse je drago, denarja pa je malo.

Vendar bo v kratkem posebna naša komisija ponovno preglejala mesto in ugotovila, kje je treba sneg še očistiti.

J. PRIMC

Stanovanja za borce

V letu 1968 sprejeti zakon o prispisku za graditve stanovanj za udeležence narodnoosvobodilne vojne in v tej zvezi sprejeti predpisi občinske skupščine, so omogočili, da je lani prejelo več borcev posojila za gradnjo in popravilo hiš ter stanovanj. Čeprav je komisija uspešno in pravično reševala prošnje, je bila nemalokrat pred težavnimi nalogami, saj so bili zahtevki in potrebe po denarju znatno večji, kot so bile možnosti. S temi sredstvi in delno pomočjo občinskega društva upokojencev gradijo tudi stanovanjski stolpič v Kolodvorski ulici v Kočevju.

Gostiln je premalo

V načrtu razvoja kočevske občine do letos je bilo med ostalim predvideno, da bo število zasebnih gostilničarjev občutno poraslo. Podatki ob koncu preteklega leta pa kažejo, da se predvidevanja niso popolnoma uresničila, ker je nekaj zasebnih gostilničarjev v preteklem letu odjavilo obrt, češ da ta obrt ni donosna. Hkrati pa vse kaže, da je gostiln premalo. Posamezniki kupujejo pijače v trgovskih poslovalnicah ali pri občanah, ki točijo pijače vaščanom in okoliškim prebivalcem.

CENE V KOČEVJU IN RIBNICI

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje malo-prodajne cene:

	Kočevje	Ribnica
	(cene v din za kg)	
krompir	1,20	1,25
sveže zelje	3,10	2,30
kislo zelje	3,30	3,40
kisla repa	3,50	2,60
ohrovt	3,60	—
cvetača	5,50	4,15
špinača	6,20	—
solata	6,00	6,00
fižol v zrnju	7,80	7,70
čebula	3,60	3,65
česen	7,90	8,65
korenje	4,30	3,65
petersilj	6,50	—
rdeča pesa	2,80	2,75
paradižnik	7,00	—
jabolka	3,70	4,00
do 3,90	—	—
hruške	5,70	—
grozdje	6,50	6,00
limone	4,70	4,75
pomaranče	4,10	5,00
in 4,70	—	—
banane	5,60	5,70
jajca	—	—
(cena za kos)	0,95	0,90
do 1,00	—	—

Že letos volitve po novem

Pred volitvami v SZDL bo okoli 50 sestankov — Več denarja za sofinanciranje našega glasila

Izvršni odbor občinske konference SZDL Kočevje se je na zadnji seji zavzel, da mora postati ta politična organizacija bolj učinkovita pri uresničevanju neposredne socialistične demokracije na področju samoodločanja in samoupravljanja.

To njeno vlogo naj bi pričeli uresničevati takoj, zlasti pa v pripravah za izvedbo letošnjih volitev vodstev krajevnih organizacij in občinske konference SZDL.

Sklenili so, da bo pred konfe-

rencami krajevnih organizacij SZDL 6. seja občinske konference, na kateri bodo med ostalim razpravljali o osnutku spremembe in dopolnitve pravil te organizacije. Po sedanjem predlogu naj bi sestavljalo stalni del občinske konference SZDL 58 članov, 30 članov bi izvolili v 17 krajevnih organizacijah SZDL, 18 članov v delovnih organizacijah in 10 članov v družbenih organizacijah in društvi. Te volitve bodo izvedli po delegatskem sistemu.

Razprava o pokrajinskem tedniku Dolenjski list je pokazala, da ima to glasilo pomembno vlogo pri informiranju prebivalcev v občini. Tudi o vsebini ni bilo posebnih pripomb, prav pa bi bilo, da bi v tem glasilu sodelovali v večji meri tudi predstavniki delovnih in družbeno-političnih organizacij, saj bi lahko s skupnimi naporji še izboljšali „kočevsko stran“. Člani izvršnega odbora so se zavzeli, da je treba zagotoviti potrebna sredstva za redno izhajanje tega glasila. Po njihovem predlogu naj bi letos zagotovili v občinskem proračunu za te namene najmanj 40.000 din. —

KOČEVJSKE NOVICE

Tri metre in več dolge ledene sveče vise s streh stolpičev na Prijateljstevem trgu v Ribnici ter ogrožajo življenje otrok in odraslih. (Foto: Drago Mohar)

Nad tri metre dolge sveče

Nastajajo nevarne ledene sveče na nekaterih strehah zaradi napak arhitektov?

Te dni smo pričali skoraj neverjetnemu pojavu. Nad tri metre dolge ledene sveče vise s streh stolpnice na Prijateljstevem trgu 5 v Ribnici. Pravijo, da je to zelo pogost pojav v hišah, ki imajo centralno kurjavo oziroma na podstrešju zbiralnike tople vode. Zbiralniki ogrevajo tudi podstrešje in povzročajo topljenje snega na strehi. Voda odteka preko žlebov in po prirodnih zakonih se ustvarjajo ledeni svečniki.

Kaže, da je temu pojavu vzrok različna toplota na podstrešju in na strehi. Kjer so to temperaturo vsaj približno izenačili, nimajo več teh tegob in tudi nevarnosti ni, da bi ledena

sveča padla komu na glavo in ga poškodovala ali celo ubila.

Mogoče ne bi bilo odveč, če bi o tem razmislili tudi arhitekti in že ob gradnji poskrbeli, da na stavbah s centralno kurjavo ne bi nastajale take sveče, ki ogrožajo zdravje in življenje vsakega, ki hođi pod njimi.

Ribnica noče denarja

Neki obrtnik je 3. novembra lani pismeno zaprosil davčno upravo občine Ribnica, naj mu sporoči, če imajo v občini uveden samoprispevek in v kakšni višini. Obrtnik je iz sosednje občine in je vprašal zato, ker je zaposlil pomočnico, ki je doma iz ribniške občine. To je storil tudi v dobri veri, da bo prišel revni ribniški občini vsak dinar prav. Vendar se je ustel. Ōdkar je ribniška občina skozi šivankino uho ušla iz kroga nerazvitih slovenskih občin, kaže, da ne sprejema več nikakršnih „miloščin“. Vsaj tako sklepa ta obrtnik zato, ker na svoje lansko pismeno vprašanje se ni prejel odgovora.

ODBOR ZA PROSLAVE

Letos bo v naši domovini vrsta proslav v počastitev 30-letnice oboroženega upora proti okupatorju. Takšna proslava bo poleti tudi v ribniški občini. Prav tako bo proslava v počastitev 30-letnice ustanovitve JLA, 10-letnice Ribniškega festivala in še nekatere druge. Ker bo z organizacijo precej dela, je bil imenovan pri občinski konferenci SZDL 15-članski odbor za proslave.

ZAKAJ TAKO?

Prepočasi ga kidajo

Ceprav je zadnji sneg zapadel že okoli novega leta, je bila Ribnica sredi preteklega tedna še vedno polna snega. Še najbolj je bila podobna naselju kakšne znanstvene ekspedicije na Antarktiki.

Za silo prevozna je bila le glavna cesta, stranske pa so predstavljale pravo past za osebne avtomobile: noter si še nekako prišel, ven pa sploh ne ali z veliko težavo.

Ribniška KOMUNALA ni dobila iz tujine naročenega naj sodobnejšega avta za zimsko službo s priključki, ker je uvoz „zamrznil“. Starih strojev pa tudi ni pripravila, ker je računala, da bo dobila v tujini naročeni kamion.

Tudi krajevna skupnost in občinska skupščina se nista spomnili, da bi zaradi izred-

nih snežnih padavin organizirali obvezno čiščenje snega, se pravi, da bi mobilizirali „vse, kar leze in gre“. Take mobilizacije so v nekaterih drugih krajih letos in tudi v preteklih letih že organizirali, in to kljub temu, da so imeli opremo za čiščenje snega, v Ribnici je pa skoraj ni.

In vendar se počasi vse obrača na bolje. Če so odpovedale družbene delovne organizacije, je priskočil na srečo na pomoč zasebnik s traktorjem in s priključkom za nakladanje snega. Je že tako, kot kritizirajo s snegom zasuti Ribničanje, „da je zasebni traktor v redu, ker bi sicer zasebnik zmrznil, pri podjetjih je pa vse defektno“.

P-c

Če pri ribniški KOMUNALI odreče zimska služba, pride prav zasebni traktor z nakladalcem. Šele pretekli teden so v Ribnici začeli malo resneje odstranjevati sneg. (Foto: Drago Mohar)

ALI RES NISMO DOVOLJ ZRELI,

da bi sami urejali svoje zadeve?

Večina Ribničanov bi rada vse, plačala pa ne bi niti dinarja — Vendar odvoz smeti, asfalt, otroška igrišča in drugo ni zastoj

Zbor volivcev v Ribnici, ki ga je sklicala občinska skupščina oktobra lani, ni bil sklepčen kot že mnogi dotlej. Na njem bi občani lahko izvedeli podrobnosti o izvajanju sklepov zadnjega zbora volivcev, sklepov sveta krajevne skupnosti in sklepov občinske skupščine.

Velika večina volivcev se sedaj sprašuje, kdo je dal soglasje in sprejel odlok o povišanju prispevka za urejanje mestnega zemljišča, o uvedbi prispevka za odvoz smeti itd.

Občani so že nekaj let opozarjali na nered pri odvažanju smeti, na dovoznih poteh na smetišča in na smetišču pri Pickovi ogradi. Komunalno podjetje je zato kupilo avto za odvoz smeti in predpisalo v skladu s predpisi prispevke občanom.

Toda ko je prišel v hišo inkasanti, nekateri občani niso hoteli plačati, češ da imajo svoje smetiščne jame ali pa celo brez obrazložitve. Zanimivo je, da se izmikajo plačilu prispevka za odvoz smeti tudi nekateri vodilni turistični delavci. Nihče pa

se ne vpraša, kdo naj plačuje urejanje smetišča v bližini Ribnice, kamor bodo mogli odvažati smeti iz svojih smetiščnih jam. Najbrž nameravajo tudi v prihodnje odmetati smeti ob poteh, v potok Bistrico in ob cestah, kadar se peljejo na izlet.

Vsi, ki so plačali svoj delež, predlagajo Komunalni, naj proti občanom, ki zavračajo plačilo prispevka za odvoz smeti, odločno postopajo.

Tudi urejeno Ribnico z asfal-

tiranimi ulicami in otroško igrišče bi radi imeli nekateri, ne da bi prispevali denar v sklad za urejanje mestnega zemljišča. Upravni organi zavlačujejo z izdajo seznamov, da bi pobiranje prispevka pospešili. Ta naloga se je po nepotrebnem zadržala v upravnih organih skupščine Ribnica. Če bi svet krajevne skupnosti in upravni odbor sklada bolje usmerila frošenje tega denarja, bi tudi zbiranje prispevka marsikomu pomenilo prispevek za urejanje kraja. Tudi za opravljanje te naloge bo potrebno čimprej organizirati delo v svetu krajevne skupnosti.

rg-

Brez denarja ni programa!

Ribničani še niso sklenili pogodbe za izdelavo dolgoročnega programa razvoja občine — Ugotovili so, da je ta študija draga

V ribniški občini narašča vse bolj potreba po izdelavi dolgoročnega programa razvoja delovnih organizacij in občine. Brez takega programa si težko zamisljamo razvoj gospodarstva in drugih dejavnosti v občini v prihodnjih letih.

Občinska skupščina si prizadeva, da bi čimprej začeli delati program, vendar do sklenitve pogodbe za izdelavo še ni prišlo. Taka študija precej stane. Ribničani pa so varčni ljudje. Ena izmed ponudb za izdelavo vsega potrebnega gradiva se je glasila na 1.450.000 din. Delovne organizacije s skupščino in družbeno-političnimi organizacijami ugotavljajo, da je razvojni program potreben, takoj zatem pa začno seveda bolj ali manj tarnati zaradi stroškov.

Nekaj je gotovo: z izdelavo razvojnega programa bo treba začeti, čeprav v začetku v

manjšem obsegu, ki bo dosegljiv žepu gospodarskih organizacij. Tako nekako se je glasil sklep posveta predstavnikov nekaterih delovnih organizacij, občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij 11. januarja v Ribnici. Na tem informativnem sestanku so se tudi dogovorili, da bo v kratkem širši posvet, na katerem se bodo pogovarjali o vseh vprašanih v zvezi z izdelavo dolgoročnega programa razvoja občine ter o nekaterih drugih zadevah.

r

ORTNEŠKI POROČEVALEC

NAS VSAKDANJI KRUIH — Potrošniki pravijo, da je bil ljubljanski kruh dosti boljše, kot je novi iz Kočevja. Tudi dostava kruha v Ortneke še ne teče, kot bi morala. Za soboto prosijo „kruhoborci“, da bi bila dostava čimbolj zgodna. Zdjaj so primeri, ko morajo gospodinje čakati na kruh tudi do 12. ure. Vsekakor pa je treba izboljšati tudi kakovost kruha!

POLJANCI SO ŽEJNI — Vaščani Velikih Poljan ostajajo kljub številnim dogovorjanjem in načrtom še vedno odvisni od domačih vodnjakov. Zato bo treba v novem letu obnoviti stari cevovod in povečati zajetje ali pa poiskati nove studence. Brez samoprispevka najbrž ne bo šlo.

VAŠKA KOMUNALA NA DELU — Občinska KOMUNALA je letos povsem odpovedala, zato so morale poprijeti vaške, da so vsaj za silo uredile glavna pota. Domačini pa so poskrbeli za pota od sosedu do so-

seda. Grmada pa je ostala zasuta in neobiskana. Slemenci zaradi občinske komunale zelo negodujejo, saj so ostali zaradi neizpuženih cest odrezani od sveta.

KORISTNO PREDAVANJE — 9. januarja je bilo v Ortneku predavanje o vsejudejski obrambi, ki je bilo zelo dobro obiskano. Predavatelj je v lepi in razumljivi besedi pojasnil našim občanom pomembnost samobrambe. Zadnja vojna nas je krepko izučila, koliko lahko vsak poseznik — kaj šele skupnost — prispeva v boju proti sovražniku.

STALNA RAZSTAVA NARAVE IN PULJSKA MLADINA — Ortneška pokrajina ni lepa le poleti, ampak tudi pozimi. Kmalu bo prišla sem spet mladina iz Pulja in okolice, ki se veselijo zimskih počitnic v Ortneku in sankanja in smučanja. Lani so bili zaradi muhaste zime za to veselje prikrajšani, letos pa je dovolj snega.

V. p.

ČREPINJE IZ LONČARIJE

NOVOLETNO DARILO — Osnovna šola Dolenja vas je letos dobila bogato novoletno darilo kolektiva Inles iz Ribnice: 31 lepih knjig zavoda Borec. Darilo bo možno obogatilo šolsko knjižnico in je prijetno presenetilo učiteljice in učence. Vrednost knjig znaša preko 1000 dinarjev. Ob novem letu se je dolenjevaških šolarjev spomnil tudi kolektiv STANGRAJA, ki jim je dal na voljo okrog 800 dinarjev. Šola bo kupila predvsem nekaj športnih rekvizitov.

VODE SE PRIMANJKUJE — Vodni skupnosti še vedno ni uspelo odkriti — kaj šele odpraviti — napako, zaradi katere je dolenjevaško naselje Hrib pogosto brez vode ali pa v najboljšem primeru — iz pip le skromno curja. Sploh pa je pranje s pralnim strojem silno zapletena in zamudna stvar, saj lahko traja tudi po nekaj dni. Odkrivanje napake, pravijo, onemogoča sneg. No, vode pa le ni!

GRČARICE ODKIDANE — V Grčaricah nimajo večjih težav s snegom, ki jim ga sicer ne primanjkuje. Verjetno je to od snega najboljše očiščen kraj v občini. Tudi cesta do vasi je po zaslugi SNEŽNIKA zelo lepo spužena. Gozdni delavci, ki sedaj ne morejo delati v gozdu, pa so z lopatami napovedali boj snegu po vasi in tako so vse vaške poti lepo in na široko očiščene.

-vec

»Kdo gre v Novo mesto?«

Avtobus podjetja Gorjanci, ki vozi na progi Vinica-Crnomelj in dalje, je zjutraj tako natrpan, da je voznja z njim vse prej kot kulturna. Potnikov je preveč, zato sprevoznik v Dragatušu sicer navadno ne reče, da čakajočih ne bo vzel, temveč se izmuže z vprašanjem: kdo gre v Novo mesto? Takega potnika vzame, medtem ko do Crnomlja prevoza ni. Hoje je 8 km. Dragatušani se zaradi takih zvez s svetom upravičeno pritožujejo. Odbornika Faniška Tomanova je o tem spregovorila na seji občinske skupščine Crnomelj. Bo kaj zaleglo?

KONČNO FRIZER

Kot kaže, bo na pomlad začel delati na Vinici frizerski salon, ki ga domačini že več let pogrešajo. Domačinka, zasebna frizerka Francka Lukšič, je zaprosila za obrtno dovoljenje. Kmetijska zadruga Crnomelj ji je odstopila primeren prostor ob zadržani trgovini, ki ga bo sama uredila. Lukšičeva bo delala ženske in moške frizure.

F. P.

LEP PRIMER

Krajevna skupnost Semič je pred kratkim poslala v trimesečni minerski tečaj v Ljubljano dva občana iz svojega območja. Ni jim žal 1.000 din šolnine za vsakega in stroškov za prehrano in stanovanje, saj bodo dobili kvalificiran kader, ki ga zlasti pri popravilu vaških poti ne morejo več pogrešati.

Lani 21 porok

Na območju matičnega urada Semič je bilo v začetku leta 1970 3544 prebivalcev, ob koncu leta pa 3512. Med letom je bilo rojenih 30 otrok, od teh vsi, razen dveh, v bolnišnici. 30 občanov je umrlo, od tega 22 doma, ostali v bolnišnici. V letu 1970 se je odselilo v druge kraje 32 občanov več, kot je bilo priseljnih. V vsem letu je bilo v Semiču sklenjenih samo 21 porok.

Zakaj čakajo?

15. decembra je potekel rok, ki je bil sprva določen za prijavo v Zupančičevem natečaju. Do tega datuma se je zal prijavo samo 7 skupin, medtem ko Crnomaljši, Semičani in Vinčani po ustnih zagotovilih nameravajo sodelovati, le prijavitelji so se pozabili. Morda ljudje tudi ne vedo, da je bil letos določen prijaviteljski rok mesec dni prej, ker se bodo morali vsi nastopi izvršiti do konca aprila, ko bo občinska revija. Prejšnja leta se je delo z natečajem vleklo do konca maja, ko je bilo že jurjevanje pred vrmi. Zamudnikom sporočamo, da bodo njihove prijave še upoštevali, samo čimprej naj jih oddajo.

ČRNOMALJSKI DROBIR

ČAKAJO MNENJA OBČANOV

Krajevna skupnost Crnomelj bo konec januarja sklicala javno tribuno, na kateri bodo obravnavali gradnjo novega poslovnega objekta v mestu, kjer naj bi dobila prostora nova mesnica, bife in pokrita tržnica. Če se bodo meščani strinjali s predlogom, bo nova stavba zrasla tam, kjer je danes staro poslopje nekdanjih zaporov. To hišo bi morali podreti, ker se je ne izplača obnavljati. Na ta način bo mesto dobilo tudi nekaj parkirnih in prostora sedanje tržnice.

KJE BO VRTEC? Potreba po razširitvi otroškovaštvene ustanove se kaže že dalj časa, v kratkem pa bodo imeli občani priložnost povedati, kje naj bi po njihovem zgradili nov vrtec. Zaenkrat je slišati največ glasov, naj bi stal na Cardaku, kjer je za te namene rezervirano zemljišče, razen tega v tem predelu mesta stanuje veliko ljudi.

PEŠ DO SIRENE JE POZNO - Ko je prejšnji teden izbruhnil požar v Beltu, se je spet pokazalo, da bi bilo treba ponovno spraviti v red siren na občinski stavbi. To napravo in sireno na gasilskem domu pa bi

Za več zaslužka več davka

Občinski komitej ZKS v Crnomlju predlaga dodatne olajšave za hrbovske kmetije ter ostrejšo kazni za utajo obrtnih davkov

Celotna davčna problematika domače občine je bila osrednja točka razprave na razširjeni seji občinskega komiteja ZKS tik pred novim letom. Obenem so pretresali še položaj kmetijstva po II. konferenci Zveze kmetov Slovenije.

Iz uvodne obrazložitve Franca Hočevarja, načelnika davčne uprave, so lahko spoznali, da v letu 1971

občina ne povečuje davčnih zahtevkov do kmetovalcev, pač pa bodo morali vseeno plačevati nekaj več za zdravstveno zavarovanje, ker daje novi statut kmetovalcem tudi več pravic. Nasploh pa ukrepi prepočasno prodirajo do tistih, ki so jim namenjeni, kar se vidi iz skoro neizpremenjene izobrazbene ravni zaposlenih na davčni upravi, iz počasnega dela inspekcijskih služb, ki niso kos obširnim nalogam, daykopičevalci pa ob tem postanejo razvajeni, ker jim nihče sproti ne stopa na prste.

Obrtniki po mnenju komiteja niso prehodno obremenjeni z davčnimi in posebnim neupravičeno odklanjajo pisanje predpisanih knjig. Zaradi tega en sam inspektor ne zmora stalnega nadzora in takojšnjih ukrepov. Izglasovano je bilo stališče: izterjati stare dolgovne in vpeljati red!

Med sklepi in priporočili, sprejetimi na tej seji, so pomembni še: občinska skupščina naj prouči možnost, da bi kmetom v oddaljenih in hrbovskih predelih nudila nove davčne olajšave, ki so v njeni pristojnosti, tako da najprej predelani ne bi bili toliko prizadeti s povečanim prispevkom za zdravstveno zavarovanje. Po drugi strani priporočajo ostrejšo kazni za kršitelje predpisov, zlasti za utajo obrtnih davkov, ter uvedbo enotnih davčnih stopenj vsaj med sosednjimi občinami. Prav tako predlagajo boljše družbeno kontrolo pri obrtnikih, kjer prevoznikov ne bi smeli izvezti.

Osnovno načelo občinske davčne politike v novem letu naj bi bilo: kdor več zasluži, naj družbi več da, saj pri tem pridnemu še vedno več ostane.

Le kdo to plača?

Postajo prve pomoči imajo v Crnomlju in v Metliki, rešilci obeh pa vozijo čez Gorjance v novomeško bolnišnico včasih drug za drugim. Stroški so veliki. Svoj čas sta se že dogovarjali, da bi v Beli krajini organizirali eno samo postajo prve pomoči, toda pri prehodu od načelnih razgovorov k praksi se je zataknilo. Na predlog ljudje niso pozabili. Kako bi, saj še vedno srečujejo rešilne avtomobile obeh postaj in ugibamo, v čigavem interesu je taka organizacija prevozov, pri kateri na počenitev nihče ne misli.

Kaj bo novega v petih letih

Po več popravkih je občinski program javnih del v naslednjem petletnem obdobju dobil končno podobo, o kateri pa bodo razpravljali še občani na terenu.

CESTE

Modernizacija in asfaltiranje je predvideno na odsekih: Crnomelj-Tribučje-Adlešiči; Crnomelj-Kanižarica; Krasinec-Griblje; Crnomelj-Bezgovec; Kanižarica-Dobličje; Vrtača-Strekljevec; Semič - od krajevnega urada do samopostrežbe. Modernizacija nekaterih ulic in cest je predvidena še v Crnomlju ter v naselju Loka.

Rekonstrukcije ceste bodo izvršene med Preloko in Ziljami, pri Razvajah in Špeharjih, na cesti med Starim trgov - Finki in vasjo Dobličje. Večja popravila poti pa bodo na odsekih: Tribučje-Bojanci-Vinica; Vrhovi-Zunič ter med Semičem in Ručetno vasjo. Za vsa navedena dela je predvidenih 17.460.000 dinarjev.

Poleg naštetih gradenj bo občina vztrajala, da se v petletnem razdobju modernizira cesta II. reda med Crnomljem, Gabrom in Crmošnjicami, kakor tudi odsek med Gribljami in vasjo Dolenjci. Občina bo v ta namen leta 1971 prispevala 500.000 din, ostala sredstva pa naj bi prispeval republiški cestni sklad.

VODOVODI IN KANALIZACIJE

Semiško območje bo dobilo dokončno dober vodovod s prečrpavanjem iz Srednje vasi, na Griču pri Dobličah bo povečan rezervoar, vodovod bo dobila tudi Vinica z bližnjo okolico. Manjši vodovodi bodo v tem času zgrajeni še od Jelšovnika do Tuševga dola, med vrtačo in Strekljevcom ter v vasi: Cerkvilče, Podlog, Velika Lahinja, Butoraj, Zorenca, Golek in deloma na Tanči gori. Za vasi Kot, Vinji vrh, Nestoplja vas, Stranska vas in Črešnjavec pa bodo pripravljene načrti za gradnjo vodovoda in opravljena začetna dela. Mimo tega je rekonstrukcija in razširitev vodovodnega in kanalizacijskega omrežja določena še v Crnomlju. Za vodovode bo šlo 10.450.000 din.

OSTALE GRADNJE

Predvidena je ureditev kampa v Adlešičih, preurejanje cerkvice sv. Duha v Crnomlju v dvorano, popravilo in trajna osvetlitev spomenika na Griču. Krajevne skupnosti izven Crnomlja bodo dobile za popravila potov in urejanje pokopališč 950.000 din. Za vsa ostala dela bo šlo 1.400.000 dinarjev.

morali spraviti v pogon avtomatsko preko postave milice. Če ob požaru peš ali s kolešom hitro vključiti siren, izgubijo gasilci že precej dragocene časa. Krajevna skupnost je pripravljena plačati popravilo sirene na občinski stavbi.

JAVNO SMETIŠČE PRESTAVLJENO - V Lokvah so smetišče, ki je bilo vsem na oči in zaradi katerega je bilo precej kritik, prestavili na nasprotno stran železniške proge. Kdor bo še vozil odpadke na nekdanje odlagalnice, bo prijavljen sodniku za prekršek.

GODBA NA PIHALA je z vidnimi lepaki vabila na glasbeno prireditev 16. januarja zvečer v restavracijo Grad. Organizirali so zabavo s plesom, šaljivo pošto in srečelovom. Vstopnice po 5 din so bile naprodaj nekaj dni prej.

ANTON JANŽEKOVIC PREMESCEN - Namestnik komandirja postaje milice v Crnomlju Anton Janžekovič je bil zaradi boleznih premescen na novo službeno mesto v Novo mesto, na njegovo dosežanje delovno mesto v Crnomlju pa še ni nihče imenoval.

ZA BODOČNOST GRE!

Mi vprašujemo, vi odgovarjate

Tokrat so povedali svoje: Slavica Štampohar, gospodinja iz Vukovcev; Jože Čadonič, kmet iz Balkovcev; Viktor Horvat, kmet s Sinjega vrha in Božica Lipošček, delavka iz semiške Iskre

1. Predlog novega programa javnih del do leta 1977 verjetno poznate. Katera predlagani gradnja je po vašem mnenju za vso občino najpomembnejša?

ŠTAMPOHARJEVA: - Meni se zdi, da bi bil vinski vodovod za vso občino pridobitev. Seveda pa tudi gradnja cest. Asfalt prinese v vsak kraj novo življenje.

CADONIČ: - Težko je reči, kaj je bolj potrebno, ker nam veliko manjka. Kar koli bomo zgradili, bo gotovo premalo in vsi ne bodo zadovoljni.

HORVAT: - Asfalt do Adlešič je po mojem v naslednjem petletnem obdobju najbolj potreben.

LIPOŠČAKOVA: - Za vso občino in njen napredek so najvažnejše ceste. To vem, ker sem iz Vinice doma, kjer smo cesto šele pred nekaj leti dobili.

2. Za katero od predvidenih del ste kot občan

malega kraja najbolj zainteresirani?

ŠTAMPOHARJEVA: - Za vodovod, a ne verjamem, da bi ga kdaj dobili v našo vas, čeprav je samo 5 km oddaljena od Vinice. Zdaj smo dva meseca vlačili vodo iz Kolpe. Tudi cesta doasi je slaba, tako da še medicinska sestra težko pride k nam.

CADONIČ: - Že deset let obljublajo, da bodo preložili dva klanca proti Ziljam. Zdaj sploh ne verjamem, da bodo dela opravljena, čeprav so zapisana v programu. Vsekakor pa bi bilo to za naš kraj najbolj potrebno.

HORVAT: - Za naš predel je preložitev ceste v Razvajah krvavo potrebna. Po visokem snegu nobeno vozilo ne more v vas. Pred kratkim je pet avtomobilov stalo v snegu, tako da smo jih morali z volj spravljati na cesto.

LIPUŠČAKOVA: - Potreben je nov vodovod v Se-

miču, da bo za tovarno in okoliške vasi dovolj vode. Razen tega smo zainteresirani še za gradnjo ceste do Strekljevca in za pot čez semiško goro. Naši delavci hodijo iz naselij nad tovarno po zelo slabih poteh v službo.

3. Ko boste v kratkem volivci z glasovanjem odločali o napredku za naslednje 5-letno obdobje, ob enem pa glasovali za samoprisevek, kako se boste odločili?

ŠTAMPOHARJEVA: - Jaz bom dala. Če bo kdo proti, tako ne bo zaleglo, ker bo odločala večina.

CADONIČ: - Sploh ni vprašanje, če bom dal. Ne morem samo čakati napredek, ne da bi k temu sami prispevali.

HORVAT: - Sem za samoprisevek, čeprav bo marsikdo težko dal.

LIPUŠČAKOVA: - Dvignila bom roko. Po mojem bodo tako storili tudi drugi.

Slavica Štampohar, Jože Čadonič, Viktor Horvat in Božica Lipošček

Kadar je treba, se pokaže enotnost

En sam odbor se je glasovanja vzdrl, vsi drugi pa so dvignili roko za 5-letni program javnih del, ko so upoštevali nekaj popravkov

Prvotni osnutek programa javnih del je med razpravo na terenu doživel že vrsto pripomb in popravkov, za zadnje štiri so se zmenili še na občinski seji v petek, 15. januarja. Več odborov se je na vse kripnje prizadevalo, da bi bile želje volivcev kar najbolj upoštewane, toda če ne prej, je na seji postalo vsem jasno, da kljub velikemu napredku, ki se obeta z dobrimi 29 milijoni dinarjev za javna dela do leta 1977, vsi ne morejo biti zadovoljni. Potrebe so še veliko večje, toda postopoma bodo prišli na vrsto vsi, če se bodo take skupne akcije ponavljale.

Protivili so se Semičani, Gribelji, Preločani, odborika s

Tanče gore in iz Starega trga. Zahteve so postavljali še drugi. Ko so uvideli, da je pri vsem le najbolj potrebna solidarnost in

da bi drobljenje želja in sredstev utegnulo akcijo spremeniti v polom, so program javnih del za novo 5-letno obdobje soglasno

»Skupnosti smo in bomo dajali«

Anton Marentič - sekretar, Alojz Justin - predsednik delavskega sveta, Franc Moljk - predsednik sindikata, Jože Vidmar - odborik in Alojz Kočevar so sodelovali v pogovoru za okroglo mizo. Beseda je tekla o občinskem programu javnih del do leta 1977.

Spodbuden je bil že začetek, v katerem je Franc Moljk izjavil: „Naši samoupravni organi so že sprejeli sklep, da bomo v naslednjem petletnem obdobju prispevali po 50 milijonov starih dinarjev na leto za skupne družbene potrebe. Naš kolektiv bo še naprej podpiral vse

skupne akcije za napredek. Venko smo že dali in še bomo, pričakujemo pa, da bo naše razumevanje nagajeno z malo večjim poslušom za želje kolektiva.“

K prvotnemu osnutku programa javnih del imajo v Semiču nekaj pripomb. Glede na delež, ki ga daje

sprejeli. V tem času bo prav vsak predel občine dobil svoj delež.

Se ena velika naloga čaka občinske odbornike: zagotoviti dobro udeležbo na zborih volivcev, ki se bodo na terenu odvijali od 26. januarja do 7. februarja.

Iskra s prebivalstvom vred k sredstvom, zbranim v domači občini, hočejo primeren delež. Prav tako pa poudarjajo, da so pripravljene pomagati k razvoju pasivnih predelov občine, kjer nimajo podjetij, ki bi podpirala krajevne akcije.

Po izjavah sobesednikov so na zboru volivcev delovne skupnosti Iskre program javnih del že obravnavali. Splošno mišljenje je bilo, da je v Semiču v prvi vrsti potreben nov vodovod, ki bi dajal tovarni in okoliškemu prebivalstvu dovolj pitne vode. Gradnjo vodovoda so predlagali še do Strekljevca in Kala ter do Nestoplje vasi, medtem ko naj bi v novem 5-letnem obdobju pripravili vsaj načrte za napeljavo vodovoda na Vinji vrh. Pri urejanju cest na domačem območju so dali prednost naslednjim stvarim: asfaltu do Strekljevca in od tehtnice v Semiču do stavbe krajevnega urada, rekonstrukciji poti od Semiča do Vavpce vasi in Ručetne vasi ter gradnji dveh gorskih cest na pobočju nad tovarno, od koder prihaja zdaj po kozjih stazah množica delavcev v službo.

Kakor je povedalo vseh pet vodilnih ljudi iz tovarne kondenzatorjev, je v kolektivu ugodno ozračje, kar zadeva podporo programu javnih del.

Alojz Justin in Jože Vidmar sta pogovor sklenila z besedami: „Na Iskrin prispevek, kakor tudi podporo vseh zaposlenih lahko skupnost računata, če bo prvotni osnutek programa javnih del doživel nekaj popravkov. Naš delež bi se lahko zamajal le v primeru, če vodovoda v Semiču ne bo in bo morala tovarna stati. Zaradi izpada v proizvodnji, ki bi v tem primeru nastal, tudi ne bo skladov, iz katerih bi lahko podprli občinski program javnih del.“

Ko je bil 12. januarja kot običajno vsak drugi torek v mesecu manjši sejem v Kanižarici, so sejmari sklepali kupčije kar na sredi ceste, po kateri vozijo kamioni premog iz Kanižarice in kjer je običajno velik promet. Niso bili sami krivi, da so ovirali promet, pač pa običajni sejmiščni prostor ni bil oran. V visok sneg niso mogli ne ljudje ne živina. (Foto: RIA Bačer)

Črnomaljski poročevalci

Ker so v Slamni vasi že pred novim letom dali ostavko vodilni predstavniki družbeno-političnih organizacij in odborov občinske skupščine, je vas tako rekoč brez političnega vodstva. Na širšem sestanku, ki ga bodo sklicali v kratkem, se bodo o tem pogovorili s predstavniki občinskih družbeno-političnih organizacij. Vaškim nesoglasjem bodo skušali priti do dna. Spor je nastal pri napeljavi vodovoda v zasebno hišo, ki ni plačala prispevka ob gradnji vaškega vodovoda.

Night klub v Metliki

Metliška mladina kljub lanskoletnim obljubam se vedno nima svojega kluba. Skupina mladincev, ki se je naveličala čakati, je pred kratkim v eni izmed starih metliških stavb uredila in opremila sobo in jo preimenovala v „Night klub“. Klub je odprt ob sobotah in nedeljah za vso metliško mladino.

V obratu tovarne NOVOTEKS v Metliki so pred nekaj tedni odprli trgovino, kjer prodajajo lastne izdelke s precejšnjim popustom. Trgovina je dobro založena, zato kupcev ne manjka. (Foto: R. Bačer)

430 kaznovanih zaradi prekrškov na cesti

Jože Došen, sodnik za prekrške, je lani v obeh belokranjskih občinah vodil postopek proti 2893 občanom, kar je izredna obremenitev za enega človeka — Pogovor z njim o razmerah v Metliki

— Koliko novih zadev se je v letu 1970 nabralo v mapah sodnika za prekrške v Metliki?

DOŠEN: „V preteklem letu je bilo v postopku zaradi prekrškov 1096 oseb.“

— S kakšne vrste prekrški ste imeli največ opravka?

DOŠEN: „Po številu kršiteljev vodijo cestnoprometni prekrški. Zaradi teh je bilo kaznovanih 430 občanov. Med njimi je bila večina v postopku zavoljo vožen brez izpita. Sledijo vozniki, ki so vozili prehitro zaradi razmer na cestah. V 38 takih primerih so bile izrečene dokaj visoke denarne kazni, ker je zaradi prehitre vožnje položila šoferjev povzročila prometno nezgodo. Stevilni so tudi vozniki, katerih vozila niso bila tehnično v redu, 26 občanov pa je bilo zaloteni pri vožnji pod vplivom alkohola. Vinjenim voznikom so bile izrečene precej visoke kazni, 14 pa je bilo odvzeto tudi voziško dovoljenje.“

— Kakšno največjo kazen ste izrekli v letu 1970 in v kakšnem primeru?

DOŠEN: „Opravka sem imel s človekom, ki je bil štiridesetkrat kaznovan zaradi kršitve cestnoprometnih predpisov. Vozil brez izpita, kljub temu da je plačal že visoke denarne kazni in da je bil obsojen tudi na zapor za 75 dni. Najvišja kazen lani je bila 35 dni zapore.“

— Ali se problematika dela v zadnjih letih spreminja? Kako?

DOŠEN: „Prekrški zoper javni red in mir so še vedno precej pogosti. V preteklem letu je bilo 146 kaznovanih; od tega 78

zaradi vinjenosti in nesodobnega vedenja, 48 pa zavoljo predrznega obnašanja in pretepopov. Razveseljivo je, da je med kršitelji javnega reda in miru malo mladoletnikov. Samo štirje so bili zraven.“

— Koliko mladoletnikov ste imeli v postopku in kaj so zagrešili?

DOŠEN: „Za razne prekrške je bilo kaznovanih 44 mladoletnih oseb, v 30 primerih pa je šlo za vožnjo brez voziškega izpita.“

— Ker so prometne nezgode najhujši problem na vašem delovnem področju — kako bi jih mogli omejiti?

DOŠEN: „Prometnih nezgod je bilo več kot prejšnja leta. Za nezgode so krivi predvsem vozniki, ker niso prilagodili hitrosti razmeram v prometu. Tudi ceste so veliko krive, ker zaradi pomanjkanja denarja marsikateri ovinek ni pravilno izpeljan. Ceste je potrebno opremiti s prometnimi znaki, miličniki pa

bi morali imeti sodobne naprave za nadzor v prometu.“

— Koliko nerešenih zadev vlečete v novo leto in zakaj?

DOŠEN: „Od lani je ostalo 128 zadev nerešenih. Deloma je temu kriva preobremenjenost, ker delam v obeh občinah, deloma pa kršiteljev ne moremo izslediti, ker menjajo bivališče, ne da bi se odjavili. To so sezonski delavci inčasno zaposleni v tujini.“

R. BAČER

5 stanovanj odkupljenih

V letu 1970 je tovarna BETI odkupila v novem bloku, ki bo vsak čas vseh 5 stanovanj za člane kolektiva. Razen tega so odkupili 15 gradbenih parcel v bližini tovarne, ki jih bodo dobili delavci in uslužbenci tovarne. Stanovanjska problematika je v kolektivu še pereča, saj imajo več kot 50 prošenj za dodelitev stanovanja ali posojila, rešujejo pa jih postopoma. Pri reševanju teh pršenj upoštevajo tako potrebe po strokovnem kadru kot socialno ogrožene člane kolektiva. Lani sta prav dva taka delavca dobila stanovanje, s čimer se jima je hotel kolektiv pred upokožitvijo oddolžiti za večletno delo. Od 50 prošenj za uredeitev stanovanjskega problema v letošnjem letu v obratu Metlika jih bo rešenih približno tretjina, ostali prosilci bodo morali še počakati.

Reelekcija za vodilne

12. januarja je v tovarni BETI zasedal poslovni odbor ter obravnaval reelekcijo za vsa vodilna delovna mesta, ki so bila ponovno razpisana. Za 5 mest je bilo 6 ponudb, imenovali pa so naslednje: za pomočnika glavnega direktorja Martina Stefaniča, za direktorja razvojno tehničnega oddelka — Leona Voglerja, za direktorja predstavništva — Rada Macarola, za direktorja računovodskega sektorja — Jožeta Jankoviča in za direktorja splošnega kadrovskega sektorja — Mirka Jeleniča. Navedeni tovariši so bili imenovani za 4 leta, kot določa statut podjetja. Sprememb pravzaprav ni. Poslovni odbor se je odločil tudi za razpis delovnih mest, ki jih po zakonu niso dolžni objavljati, da bi omogočili napredovanje sopsobnim članom kolektiva.

V Metliki 2290 prebivalcev

Lani je prebivalstvo v Metliki naraslo za 124 oseb in je tako bilo 31. decembra 1970 na metliškem matičnem uradu registriranih 2290 prebivalcev (1070 moških in 1220 žensk). V vsej občini pa je ob koncu lanskega leta živelo 7299 ljudi (3451 moških in 3848 žensk) ali 89 ljudi več kot v letu 1969.

Lani se je v Metliki rodilo 52 otrok (od teh 7 doma, drugi pa večinoma v novomeški bolnišnici). Umrlo je 29 oseb. V Metliki se je poročilo 44 parov, medtem ko jih je 23 sklenilo zakonsko zvezo v drugih krajih.

Tik pred gradnjo

Občinska skupščina v Metliki že pripravlja licitacijo za gradnjo otroških jasli. Prihodnji mesec, ko bo že znan najugodnejši ponudnik, bo gradnja v pripravljalni fazi stekla. K lastni udeležbi sredstev je s posojilom pomagala Metličanom tudi republiška skupnost otroškega varstva, ki je v ta namen odobrila 1.120.000 din posojila. Vrtec za dojenčke bo končan do letošnjega občinskega praznika. Jasli bodo predstavljale le dograditev otroške varstvene ustanove iz leta 1969, s čimer bo zaključen drugi del gradnje celotnega načrta.

NOVA BARVA

Zapornice čez železniško progo pri Primostku so bile res že močno obledete, kar je zlasti pozimi in v megli zmanjšalo možnost, da bi voznik na cesti nevarnost pravočasno opazil. Prejšnji teden so zapornice na novo prepletkali z rumeno in rdečo barvo, tako da sta spet že od daleč vidni. Na tem mestu je bilo že več hudih nesreč, zato so bila pleskarska dela zelo potrebna.

Kako živi združni kolektiv?

Osebni dohodki so se popravili, še vedno pa sistem nagrajevanja ni najboljši — Imajo 21 stanovanj, a v devetih stanujejo drugi — Še več o razmerah je povedal Stane Bajuk, predsednik sindikata

Sindikalna organizacija je na nedavnem sestanku članstva načela vprašanja, ki že leta stojijo, a pri tem ne bo moglo ostati. Kot je povedal predsednik sindikalne organizacije Stane Bajuk, so v preteklih letih strokovni kadri zapuščali kolektiv zaradi majhnih osebnih dohodkov, danes pa slaba kadrovska struktura onemogoča hitrejšo rast proizvodnje.

Manjka sposobnih pisarniških moči s srednjo ekonomsko izobrazbo, ljudje s končano srednjo kmetijsko šolo pa delajo v administraciji, namesto da bi se kot strokovnjaki uveljavljali v proizvodnji. Prav tako bi bilo treba sposobnim članom kolektiva, ki so na delovnih mestih že 20 let, omogočiti pridobitev formalne izobrazbe.

Pri pridobivanju kadra se takoj pojavi vprašanje: imate stanovanje? Da in ne, bi jim odgovorili v zadrugi. Kolektiv si je v vseh letih obstoja pridobil 21 stanovanj, toda zaposleni iz zadruge stanujejo le v 12 stanovanjih, ostala zasedajo drugi. Ta stanovanja bo treba dobiti nazaj. To je bil eden izmed sklepov sindikata. Kolektiv tudi s posojili pomaga svojim članom pri gradnji zasebnih hiš. Tako je v letu 1969 kar 7 delavcev zgradilo hiše, v letu 1970 pa je dobilo posojilo v skupnem znesku 140.000 dinarjev 11 članov kolektiva. Imajo se tri pereče stanovanjske probleme, ki jih bo treba čimprej urediti. Prehrana v zadrugi ni bila urejena vse do združitve z mesarskim podjetjem. Zdaj imajo skupen obrat družbene prehrane, kjer lahko vsak dobi topel obrok hrane po razmeroma nizki ceni.

Osebni dohodki, ki so bili v preteklih letih krivi, da so ljudje odhajali iz kolektiva, so v zadnjem letu precej napredovali. V letu 1970 je znašal povprečen zaslužek že 1048 din, ugotavljajo pa, da tako nizkega razpona med najnižjim in najvišjim zaslužkom verjetno ni nikjer kot v zadrugi. Zelo pa je razveseljiv podatek, da v kolektivu ob normalni zaposlitvi ni nikogar, ki bi na mesec prejel manj kot 800 dinarjev. Čeprav vsi opažajo napredek v nagrajevanju in mislijo, da zadruga ne bo več nezanimiva za nove kadre,

bi bilo treba pravilnik o nagrajevanju še spremeniti. Sindikat je priporočil, naj se čimprej uvede nagrajevanje po učinku na vseh delovnih mestih, kjer je storilnost mogoče meriti, prav tako pa strokovnemu kadru odmerjati več, sicer bodo odšli še tisti, ki vrsto let čakajo boljših časov.

Spet bodo predavanja

Sekcija za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL v Metliki pripravlja izobraževalni program za podeželje. V načrtu je več predavanj iz vinogradništva in poljedelstva, ki jih bodo prevzeli strokovnjaki domače zadruge. Škoda je, da novih filmov ni. Kar jih je na razpolago pri Kmetijskem inštitutu v Ljubljani, so jih metliški kmetovalci že videli. Predavanja bodo v drugi polovici januarja in prvi polovici februarja v Metliki, na Radovljici, na Suhorju in v Podzemlju. Udeležili se jih bodo kmetovalci iz širših okolišev.

BETI: oblak bo vsak čas mimo

Več kot 6 milijonov din je metliška BETI položila na oltar stabilizacije — Kljub temu in splošni neljknosti so nepričakovani sunek dobro zdržali

„Ker smo v vsej državi dajali več, kot smo imeli, je prišlo do splošne neljknosti in nujnih ukrepov stabilizacije. Prizadete pa so tudi zelo rentabilne gospodarske organizacije, ne samo tisti, ki bi morali v stečaj.“ Tako je mnenje Jožeta Jankoviča, direktorja računovodskega sektorja metliške BETI, ki je na kratko opisal tudi trenutni položaj podjetja.

Tovarna BETI je v zadnjih treh mesecih položila že 6,5 milijona dinarjev obveznega pologa za uvoz surovin, razen tega ima za 35 milijonov din dolžnikov. Sliši se hudo slabo, toda v primeri z drugimi položaji ni niti najmanj zastrašujoč. Neljknost tepe vse, tudi tiste, ki k njenemu razmahu niso prav nič pripomogli.

Februarja bodo dobili vrnjen že del obveznega pologa, razen tega v zadnjem mesecu plačila dolžnikov hitreje dotejajo, ker so namestili dva uslužbenca, ki so ukvarjata samo z evidenco dolžnikov. Stranke obiskujeta in opozarjata na dolg. Ugotavljajo, da se je izplačalo odpreti ti dve delovni mesti, saj so kljub večji realizaciji že občutno zmanjšali spisak dolžnikov.

Po novembrskih stabilizacijskih ukrepih so nekoliko zmanjšali investicije, omejili nabavo reprodukcijskega materiala in najeli nekaj dodatnih kratkoročnih kreditov. Vse to je pomagalo kolektivu prebroditi najhujše težave, katerim se ni moglo izogniti nobeno podjetje sorodne stroke. Ceravno so imeli tudi manjše zastoje v proizvodnji zaradi pomanjkanja surovin, so se z internimi ukrepi dokaj uspešno zavarovali

pred nepričakovano nevihto. Pričakujejo, da zakon o obveznem pologu dinarskih sredstev za uvoz su-

rovin tako ne bo dolgo v veljavi, potem se bodo razmere povsem normalizirale.

Trpljenje riše brazde

Težko si je predstavljati, da človek lahko toliko prenese, kot je trpljenja preстал 75-letni Avgust Jakša. In da povrh vsega pri teh letih vse datume zdrdra na pamet in še ni izgubil volje do življenja.

„Štirinširideset let sem živel na svojem posestvu v Dobravičah. Sedem otrok sem imel: pet fantov in dve dekleti. Dva sina sta padla v partizanih. Francej je bil komandant 4. jurišnega bataljona 14. divizije. Ko je padel na Stajerskem, sem ga šel iskat in 14 dni sem ga vozil do doma. Italijani so me kot aktivista zaprli. Kasneje sem bil v internaciji in v parmskih zaporih. Februarja 1944 so me Nemci odvlekli v Dachau. Tam so mi dajali injekcije. Izvedel sem, da je bil kačji strup. Ves sem otekel. Veliko jih je umrlo, jaz sem ostal. Tudi podganjo kri so mi vbrizgali. Komaj živ sem dočakal konce vojne. Dali so me na zdravljenje v Prago, nato v karanteno v avstrijski Linz. 8. junija 1945 sem prišel domov. Takrat sem izvedel, da so mi zeno ubili belogardisti.

Domačija je stala, mlajši otroci so bili že doma. Po organiza-

cijah sem detat, a nisem bil zdrav. Ze 1947 sem moral v ljubljansko bolnišnico, ker sem bil ves marogast. Kačji strup še ni ušel iz telesa. Tudi na pljučnem oddelku sem bil leto dni, po raznih bolnišnicah na zdravljenju, končno pa so mi v Novem mestu pred petimi leti odrezali desno nogo. Domačija je medtem razpadla. Hčerka me je vzela v Ljubljano, od tam sem šel spet na Golnik, nato pa v metliški dom upokoencev. Tu živim dve leti. Dobro mi je. Otroci in znanci iz partizanov me obiskujejo in nosijo darila.

Dve bergli imam, a po stopnicah ne morem. K oknu se zavlečem in gledam naravo. Rad bi vsaj malo šel naokrog. Imam eno samo željo: da bi dobil invalidski voziček. Otroci so pripravljani prispevati vseh stroškov pa ne zmorejo. Imajo svoje družine.“

To so le drobci iz trnove življenjske zgodbe Avgusta Jakša. Večinoma sedi na postelji in kramlja s sosedi. Kako malo bi bilo treba, da bi osecel človeka, ki je plačal svobodo s tremi člani družine in svojim zdravjem. Samo voziček bi rad.

Avgust Jakša, telesno šibak, umsko pa zdrav, da je kaj

R. BAČER

SPREHOD PO METLIKI

PRI REFERATU ZA NOTRANJE ZADEVE pri občinski skupščini Metlika je bilo lani registriranih 324 motornih koles in mopodov, 374 osebnih avtomobilov, 153 tovornjakov, 48 prikolic ter 26 kombijev in kombibusov.

NA METLIŠKI OBČINI so lani izdali in podaljšali 623 potnih listov, kar je bilo nekaj več kot predlansko leto. Med njimi je bilo 12 potnih listov za stalno izselitev. Enajst lastnikov teh potnih listov se je izselilo v Kanado, eden pa v Avstralijo.

VSE LASTNIKE MOTORNIH VOZIL, ki jim je potekla registracija v letu 1970, opozarja referat za notranje zadeve v Metliki, da si pri njem podaljšajo prometno dovoljenje do konca januarja tega leta. To morajo storiti vsi tisti, ki imajo vozila registrirana po starem pravilniku o registraciji motornih vozil iz leta 1967.

DOKAJ MRZLO VREME zadnjih dni preprečuje, da bi se tajal sneg, ki ga je po novem letu kar precej zapadlo. Zato imajo veliko dela delavci mestnega komunalnega podjetja, ki vsak dan odvažajo sneg z metliških ulic in trgov. Na stranskih cestah, zlasti po vaseh, pa se je sneg uležal v kar dobrih saninah.

DVE STAREJŠI METLIČANKI je pred kratkim ugrabila smrt. V nedeljo, 10. januarja, so meščani spremlili k zadnjemu počitku 75-letno Marijo Kramese, ženo upokojenega čevlarskega mojstra Jožeta Kramese. Tri dni nato pa so pokopali 70-letno preživetkarico Alojzijo Kerčovo. Obe pokojnici sta med vojno imeli sinove v partizanih, Kerčevi pa je en sin tudi padel v boju.

ZA TRAKTORJE IN KOSILNICE je veliko interesov. Ljudje hodijo v zadrugo spraševati, kdaj lahko dobijo stroje, nosijo predplačila, a z dobavo so velike težave. Zadruga od uvoznika ne dobi blaga, ker za uvoz manjka deviz. Kaže, da bo letos še več težav z nabavo kmetijskih strojev, kot jih je bilo lani. Prav tako še vedno ni dobili gradbene železa.

metliški tednik

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 22. jan. - Vincenc Sobota, 23. jan. - Alfonz Nedolca, 24. jan. - Felicijan Poncedeljek, 25. jan. - Trpimir Turek, 26. jan. - Pavla Sreda, 27. jan. - Janez Cetrtek, 28. jan. - Drago

KINIO

BREŽICE: 22. in 23. 1. jugoslovanski barvni film „Divji angeli“, 24. in 25. 1. angleški barvni film „Nihče ne more pobegniti“, 26. in 27. 1. nemški barvni film „Zdravnik iz San Pavlija“.

BREŠTANICA: 23. in 24. 1. ameriško-italijanski barvni film „Tepepe“.

CRNOMELJ: Od 22. do 24. 1. francosko-italijanski barvni film „Barbarela“, 26. 1. italijanski barvni film „Prerok“.

KOČEVJE - „JADRAN“: 23. in 24. 1. francoski barvni film „Legija prekletih“, 25. 1. ameriški barvni film „Dolgi dnevi mirne“, 26. 1. ameriški barvni film „Mož iz Zahoda“, 27. 1. turški barvni film „Klic planin“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM VAJENCA ali pomožnega delavca za avtomobilski delo. Hrana in stanovanje preskrbljena. Jože Legat, Naklo 132 pri Kranju.

IŠCEM poštno kmečko dekle za pomoč v kuhinji in gostilni. Gosplina „Strah“, Skofljica 11, Skofljica.

IŠCEM dimnikarskega pomočnika, vestnega, in vajenca s 6 razredi osnovne šole. Pogoji ugodni; hrana in stanovanje preskrbljena. Ostalo po dogovoru. Franc Kovacic dimnikarski mojster. Brestanica 20.

IAKOJ SPREJMEMO gospodinjstvo pomočnico. Pogoji ugodni. Plača po dogovoru. Prodan, Vegova 27, Koper.

MIZARSKEGA vajenca sprejemem takoj. Hrana in stanovanje pri mojstru. Pogoj dovršena osemletka. Bitenc Ciril, strojno mizarstvo. Ljubljana-Vizmarje. - Pot 9. junija št. 3.

DEKLE za pomoč v gostilni sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Gosplina Cebelica, Ihan, Domžale.

BRIVSKO-FRIZERSKO pomočnico sprejemem takoj. Marica Zupančič, Metlika.

MIZARSKI POMOČNIK ali delavec, ki bi imel voljo do mizarstva, dobi stalno službo. Hrana in stanovanje po ugodni ceni pri Pohistu Kurmik, Sevnica.

KOSTANJEVICA: 24. 1. ameriški barvni film „Prišli so v Korduro“.

METLIKA: Od 22. do 24. 1. ameriški barvni film „Dr. Syn ali strašilo“; od 22. do 24. 1. ameriški barvni film „Ijeti v pustini“, 27. in 28. 1. francoski barvni film „Velika ljubzen“.

MIRNA: 23. in 24. 1. ameriški barvni film „Matnie“.

MOKRONOG: 23. in 24. 1. angleški barvni film „Kaj je novega, mucka?“

NOVO MESTO: Od 22. do 24. 1. ameriški barvni film „Kaktusov cvet“, 25. in 26. 1. ameriški barvni film „Ce bi...“, 27. in 28. 1. angleški barvni film „Dobro delo v Italiji“.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO: Od 22. do 26. 1. ameriški barvni film „Upornik prerije“.

KRSKO: 23. in 24. 1. italijanski barvni film „Gangsterji v Milanu“, 27. in 28. 1. ameriški barvni film „Kletev verno ženo“.

RIBNICA: 23. in 24. 1. ameriški barvni film „Sreč je samotni lovec“.

SEVNICA: 23. in 24. 1. italijanski film „10.000 dolarjev za masaker“, 27. 1. angleški film „Ljubzen in bolničarke“.

SODRAŽICA: 23. in 24. 1. ameriški film „Pot na Zahod“.

TREBNJE: 23. in 24. 1. ameriški barvni film „Tobruk“.

PRODAM dva kotla za žganjekuho. Vprašajte pri Albertu Susu, Rodine, Crnomelj.

PRODAM skoraj nov desni štedilnik Gorenje na trda goriva. Minka Semmen, Kobetova 7, Novo mesto.

ZELO POCENI PRODAM hišno razsvetljavo na bencinski pogon (primerno za vikende). Franc Kostanjšek, Bučerca 8, Krško.

PO UGODNI CENI prodam rabljeno pohištvo, žimnico, vložke, peči in drugo - zaradi selitve. Vprašajte vsak ponedeljek v Brežicah, Milavčeva 18.

ZNATNO CENEJE prodam popolnoma nov televizor z garancijo. Naslov v upravi lista (105/71).

PRODAM peč na olje „Gibo“. Karel Klemenčič, Ul. Mirana Jarca 21, Novo mesto.

PRODAM garnituro orodja za montažo centralne kurjave. Pojasnila pri Alojzu Sladiču, Kidričeva 1, Kočevje, ali pri Janezu Knavsu, Salka vas 1, Kočevje.

POSEST

PREKLICUJEMO mali oglas „Prodajmo lepo hišo s centralno kurjavo...“, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu 28. 12. 1970. Oglas je imel zloben namen, njegov avtor iz Kočevja pa naj raje skrbi za svoje premoženje in gaprodaja, če ga sploh ima. - Zadeva z zlaganim naročilom malega oglasa je oddana postaji milice v Kočevju v nadaljnji postopki. UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA.

RAZNO

OD LESNICE DO SMARJESKIH TOPLIC je bila izgubljena snežna veriga od fička. Najditej naj jo vrne proti nagradi v gostilno Prešeren, Kronovo.

V SOBOTO, 16. januarja, sem našla zlat moški poročni prstan pred trgovino Obrtnik na Glavnem trgu. Oglasite se pri Rozi Šitar, Šmihel 69, Novo mesto.

ZAPUŠČEN UPOKOJENEC, star 51 let, nujno potrebuje vdovo v starosti od 40 do 50 let; lahko je ločena po moževi krivdi, s hčerko. Pozneje je možna ženitev. Lahko grem tudi jaz na njen dom in pomagam delati ter tudi denar pomagam, ker svoje prodam. Imam hišo in 2 ha zemlje. Samo resne ponudbe pod „Boljša bodočnost“.

VOJNI INVALID, star 40 let, želi spoznati zaradi ženitve pošteno in dobro dekle od 30 do 35 let. Naslov v upravi lista (106/71).

ČE BOLEHATE na želodu ali na jetrih, žolču ali drevesju, če vas muči zaprtje ali hemoroidi in vam umetna zdravila ne pomagajo, se posvetujte z zdravnikom in poizkusite zdravljenje z učinkovitim naravnim sredstvom - rogaškim DONAT vrelcem! Zahtevajte ga v svoji trgovini, ta pa ga dobi v Novem mestu pri HMELJNIKU, STANDARDU (MERCATORJU) in DOLENJKI. MODERNI OBLEKI - sodoben nakit! Dobite ga po naročilu ali izbiri pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ČESTITKE

Dragi hčerki Marici Petek iz Ribnice za njen god vse najlepše želijo mama in domači Barbovi.

Dobri teti Pepci Može z Mestnih njiv za 80. rojstni dan še mnogo zdravih let želi Jože Ajdič.

PREKLIC

Amalija Debevc, Klenovik 25, Škočjan, razglasim besede, ki sem jih govorila o Angeleci Giudan s Klenovika - Škočjan, za neresnične.

Tončka Stefančič, Bušinja vas 26, Suhor, opozarjam Marijo Štepan in Bušinjce vasi, da preneha ogovarjati mene in mojega moža Franca, ker jo bom v nasprotnem primeru sodniško preganjala.

OBVESTILA

NOVO! Praktične ščetke za čiščenje radiatorjev in vse četrarske usluge nudi: Ščetarstvo Armic, Tržaška 52, Ljubljana.

OBVEŠČAM cenjene stranke, da lahko dobijo v valitnici na Senovem enodnevnih piščance, težki tip, bele, rjave in črne, od 10. februarja dalje vsako sredo dopoldne po konkurenčni ceni. Mijo Gunjilac, Senovo 72.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega očeta moža in strica

JOŽETA REPŠETA iz Dol. Jesenic 3

se iskreno zahvaljujemo za pomoč vsem znancem in sosedom, upravi in kolektivu Novolesa in KZ iz Mokronoga ter duhovniškemu osebju. Žalujoča žena, hčerka, sinova in drugo sorodstvo

Ob boleči in nenasodmestljivi izgubi našega ljubelega moža, očeta in starega očeta

FRANCETA KASTREVCA iz Potočne vasi pri Novem mestu

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so ga spremlili na zadnji poti ter mu darovali cvetje in vence. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali v najtežjih trenutkih, tov. Rudiju Mrazu za poslovilne besede, gospodu župniku pa za pogrebni obred.

Žalujoči: žena Angeleca, sin Stano z družino hčerki Fani in Slavka z družinama in drugo sorodstvo

Ob mnogih prerani smrti naše dobre žene, mame, stare mame, sestre in tete

ANTONIJE MALNARIČ iz Cerovca pri Semiču

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so jo v tako velikem številu spremlili na zadnji poti, darovali cvetje in vence, nam v najtežjih trenutkih na kakršenkoli način pomagali in sočustvovali z nami. Zahvaljujemo se družini Sevšek in bližnjim sosedom za nudeno pomoč ob njeni smrti, duhovščini za pošodnje obrede ter godbi za spretnost. Vsem, ki ste jo imeli rad in ste karkoli dobrega naredili zanjo, najlepša hvala.

Žalujoči: mož Martin, hčerka Tončka z družino, sin Tine z zaročenko Cilko in drugo sorodstvo

Ob boleči in prerani izgubi našega očeta, starega očeta in strica

PAVLA KICA iz Podgore

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo sosedom, Novolesu Straža, ZB Straža, gospodu župniku, sorodnikom in znancem in vsem, ki so mu darovali vence in cvetje. Se enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Marica, Tončka in sin Ivan z družinama in drugo sorodstvo

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ“, KRŠKO

proizvaja: beljeno in nebeljeno celulozo, lesovino ter tiskovne in ovojne papirje

Hvala, tovariš Kotar!

Rad bi se zahvalil novomeškemu taksistu Ivu Kotarju za veliko naklonenost in poštivalnost, ki mi je izkazal 7. januarja zvečer, ko sem iz Novega mesta peljal domov ženo z novorojencem.

Z avtomobilom je do Gabrja še nakako slo, od tam pa do mojega doma v Hrušici vozilo ni moglo naprej zaradi globokega snega in zametov. Na pomoč sem poklical sovaščane, ki so potem skoraj dve uri odmetavali sneg in delali gaz za taksi. Delali so ob lučeh Kotarjevega avtomobila. Za to sem taksistu še posebej hvaležen, saj ne bi vsakdo čakal toliko časa. Tovariš Kotar je bil naposled tudi toliko ljubezniv, da me je po isti poti najraj odpeljal še na Težko vodo, kjer sem imel konja.

Mislil, da zasluži Ivo Kotar javno zahvalo za vse, kar je storil zame pa najbrž še za koga drugega.

STANKO KOSTREVC, Hrušica 12

ZAHVALA

Ob smrti našega dobrega očeta

IGNACIJA PAVLINA

posestnika iz Družinske vasi

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala župniku za spretnost na zadnji poti, kolektivu IMV, Zavodu za zdravstveno varstvo, zdravstvenemu domu Novo mesto in Zdravilišču Smarješke Toplice

Žalujoči: žena, sinovi in hčere z družinami

Novoteks

METLIKA

Cenjene potrošnike obveščamo, da smo v obratu **NOVOTEKS** v Metliki odprli prodajalno, ki vam nudi izdelke v široki izbiri in po zelo nizkih cenah.

Izkoristite izredno ugodnost, ki vam jo nudi **Novoteks Novo mesto!**

tekstilna tovarna novo mesto

Fran Sal. Finžgar BELI ŽENIN

II SAM

Pogrebci so se še dolgo obirali pred hišo in očakovali Vrbana. Cebinka, ki je bila ta dan najeta za kuharico, je vsa razpaljena prihitela že nekajkrat na prag in jih silila za mizo. Vsem je bilo neprijetno, da ni gospodarja, zato so pohajkovali krog voglov. Slednjič je Cebinka obupala in začela nositi jedi na mizo. Hčere so s težavo spravile pogrebece v hišo.

Ob jedi in pijači je družba pozabila na Vrbana. Spočetka se je oglašil le tu in tam kdo in pohvalil rajnico. Kmalu pa je utihnil pogovor o njej in po sobi je zavrelo, kot bi ne bili na pogrebniščini. Zato prvi hip Vrbana niti opazili niso, ko je stopil mednje. Ko je Cebin, ki je kot najbližji sosed pomagal ženi pri strežbi in bil za „krčmarja“, opozoril družbo nanj, so se vsi ozrli proti vratom in hipoma umolknili.

Za celo pest se je zdel Vrban vsem manjši, tako ga je strlo.

„Ne žaluj, Vrban,“ ga je tolažil Cebin in mu odmikal stol. „Vsakemu se stečejo ure. Dovolj sta pretegnila s Polono. Naj počije.“

Vrban je slonel z laktom na mizi in gledal v tla. Cebin mu je nalival vino. Vrban je molče segel po kozarcu in ga izpraznil.

„Vrban,“ je začel sosed Vreščaj, „sedaj sedi še ti in se oddahni. Dovolj si pridobil. Zeta ti poiščemo. Naj mladi tudi kaj poskusijo.“

Vrban je dvignil glavo; mimo njega je nesla Polonica skledo cvrtja.

„Poglej no! Jaz vem za Amerikanco, ki ima denarja kot toče. Kot nalašč bi bil za Polonico.“

Vrban je dvignil glavo višje, pogledal Vreščaja in Polonico, ki je zardela.

„Ne želi!“ je odvrnil odločno in spet povesil glavo.

Polonica se je pririla do vrat in izginila.

Rebernjak pa se je potegnil za Vrbana: „Beži, beži, Vreščaj, kaj boš tiščal takega moža na kot. Za dva zeta ti še odvrne. Ko bi se dobila pripravna vdova, kar Vrbana bi oženili.“

Tedaj pa je Vrban šnil kvišku: „Tiho, gobec! Je ni pod soncem in če bi bila zlata.“

Vstal je in šel od družine. Ženske so blagrovale in zavidale Polono za tako ljubezen, moški so se lo-

tili Rebernjaka in ga obsuli z očitki. Vrban je šel čez dvorišče, se naslonil na ograjo in gledal proti cerkvi. Hrup, ki je udarjal iz hiše skozi okna, mu je bil zopr. „Polona,“ je šepetaje klical rajnico, dokler ga niso hčere preprosile, da je šel zahvalit pogrebece, ki so se začeli razhajati.

Ko so ženske pospravljale, je tekal sam med mizami, pobiral koščke kruha, prenašal dlje časa prazno skledo in ni vedel, kam bi z njo.

„Pustite, oče, saj bomo same,“ mu jo je vzela Polonica iz rok.

„Same? - Saj vidim, kako boste same. Ah, saj nič ne znate!“

In spet je začel prestavljati stole, premikati mize in prenašati malenkosti z ene mize na drugo. Vse mu je bilo napoti, dokler ni kar sredi dela ves omagan velel: „Molit.“

Hčere s Cebinko vred so pustile vse križem razvlečeno in pokleknile, da odmolijo vse tri rožne vence za rajno mater.

Polonica je začela. Toda celo molitev je Vrbana bolela. Polonica ni molila kot mati, ki je vsa dolga leta molila naprej, vedno z enakimi zategljaji, vedno z istim pojočim, za Vrbana tako pobožnim in presunljivim glasom. Polonica tega ni znala. Po solarsko in po novem je molila. Ko je za „blagoslovljena“ namesto „žegnana“ prišel „bičan“ namesto „gajžlan“, je potegnil Vrban debeli molek Polonici iz rok in napletal sam molitev, kot sta jo molila z njo štirideset let. Po končani pobožnosti ni voščil hčeram lah-

ko noč, upognjen se je zgubil v svojo sobo.

V kotu, kjer je stala postelja rajne Polone, je zevala praznota kakor strah. Z lučjo je posvetil v tisti kot, kjer so se na zidu ob robih končnice in stranice poznale črne, umazane črte na zidu. Pod njimi navzdol so še visele zaprašene pajčevine; prej so bile skrite za posteljnjakom, ki so ga hčere razdrle in znesle na dvorišče.

Vrbana je začel stresati jok. Svetilko je pustil na mizo, sam se pa sedel na stol poleg svoje postelje in gledal v oropani kot.

„Polona!“

Pomolil je noge od sebe in se zazrl v pod, kakor bi nečesa čakal.

Tako je iztegnil noge zadnja leta vsak večer, preden je šel ležat. In vsak večer se je sklonila k njim Polona - če se je zakasnel, je vstala iz postelje - in ga sezuvala. In vselej sta si imela toliko povedati! Spočil se je ob tem tako, da bi zaplesal, in zgodilo se je, zlasti če je prišel nekoliko vinski, da je bos zgrabil Polono in jo zavrtel po sobi.

In kako ga je potem oštevala: „Oj, ti stari dedec ti! Plešeš mi! Križ božji, če bi naju kdo videl! Ali bova v grob priplesala?“ Ob tem pa mu je že odpenjala telovnik, mu odvezovala ruto pod vratom ter ga spravila v posteljo, ga odela, stopila še k žegnančku in ga pokrižala. Krepko mu je še zatisnila

odejo krog vratu, mu pošepetala v uho: „Naš ta mali“ in legla še sama. On pa je začel peti kot pred davnimi leti:

„Polon - Polon - Polončica -!“

Na smeh mu je šlo ob teh spominih. S trdim hrbtom se je sklonil do čevljev in vnovič začel vzdihovati po rajnici. Žalosten in jezen je sunil čizme na sredo sobe, razmetal in razobesil obleko vse križem, pihnil luč in zlezal v posteljo.

Ob smrti prečute noči so mu težko legle na trepalnice, ki so lezle same od sebe skupaj. Čul je in sanjal, vse obenem.

Vsa preteklost je ziva vstajala pred njim. Začelo se je na sosedovi svatbi, ko je prvič plesal s Polono. Pa mu je neki fant podstavil nogo - tekmeču. Vrban je izpustil Polono, zamahnil po fantu, zadel pa Urško, fantovo plesalko, ter ji izbil murček iz ušesa - še danes ima Urša pretrgano mečico v uhlju - nato pa pograbil tekmeča in ga treščil skozi vrata na gnoj. To je bil začetek ljubezni in trpljenja. V zapor je moral, domači so se uprli zoper Polono, Vrban pa je zadel sekiro na ramo in jo mahnil z drvarji v bosenske šume, kjer je s silnimi rokami gonil težko plenkačo, dokler ni ugnal očeta in se oženil. Bridka pot je bila za Polono pred oči mrkega očeta in vse zlahte. Toda ni preteklo leto, ko je stari popravil svojo zmoto, hvalil Polono in bolj ljubil snaho kot sina.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 22. JANUARJA: 8.10 Operna matineja - 9.35 Slovenske narodne v priredbi Emila Adamiča - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Zvonc Miklič: Tehnično izobraževanje v posebnih težavah - 12.40 Po domače - 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Napotki za turiste - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Clovek in zdravje - 18.50 Oglasedo našega časa - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Vilija Petriča - 20.00 „Naj narodni pojo...“ - 20.30 „Top pops“ - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 23. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pionirski tednik - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jože Čuden: Dohodek v kmečkih gospodarstvih in delo pospeševalca - 12.40 Poje tenorist Miro Brajnik - 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Ž ansambli domačih napevov - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 16.40 Dobimo se ob isti uri - 17.10 Gremo v kino - 18.45 S knjižnega trga - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Rudija Bardorierja - 20.00 Spoznavajmo svet in domovino - 21.15 Parada zabavne glasbe - 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

NEDELJA, 24. JANUARJA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! - 8.05 Radijska igra za otroke - Holger Sandig: „Sedem skodelic čaja“ - 9.50 Srečanje v studiu 14 - 10.05 Se pomnite, tovariši... Daljnosežni sklepi V. konference - 10.25 Pesmi borbe in dela - 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste - 11.50 Pogovor s poslušalci - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Z domačimi ansambli - 14.50 Godala v ritmu - 17.05 Iz opernega sveta - 17.30 Radijska igra - Heinrich von Kleist: „Razbiti vrč“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 „V nedeljo zvečer“ - 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 25. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Pisan svet pravljice in zgodbe - 9.40 S pevcema Jožico Svete in Rafkom Irgolčičem - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Ivan Juvan: Gozdni pasovi za zaščito kmetijskih zemljišč pri nas in po svetu - 12.40 Igrajo holandske pihalne godbe - 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz del mojstrov lahke glasbe - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo

- 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne - 18.15 „Signali“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute s kvintetom bratov Avsenik - 20.00 Hans Werner Henze: Elegija za mlade ljubince. Boris Blacher: Abstraktna opera št. 1 - 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 26. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Za šolarje - Kozlovska sodba o Višnji gori - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Boris Beloglavac: Izkušnje pri obnovi vinogradov v zasebnem kmetijstvu na Stajerskem - 12.40 Melodije s filmskega platna - 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Z orkestrom Mario Ruiz Amengol - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Popoldanski simfonični koncert - 18.15 V turek na svidenje! - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute s triom Avgusta Stanka - 20.00 Prodajalna melodij - 21.30 Lahka glasha - 22.15 Pol-druge stoletje nemškega samospava.

SREDA, 27. JANUARJA: 8.10 Operna matineja - 9.05 Nenavadni pogovori - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Tone Simončič: Najpogostejše pomanjkljivosti pri reži živine - 12.40 Zvoki iz glasbenih revij - 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Jezikovni pogovori - 18.15 Giuseppe Verdi: uvertura in 1. dejanje opere „Moč usode“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 „Glasbeni večeri RTV Ljubljana“ - 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 28. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 S pevcii: Eldo Viler, Arsenom Dedičem, Marjano Deržaj in Kornij grupo - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Marko Mikoš: Možnosti za praktično ocenjevanje zemljišč v Sloveniji - 12.40 V ritmu koračnic - 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Pesem iz mladih grl - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Koncert po željah poslušalcev - 18.45 Kulturna kronika - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Kampeča - 20.00 Četrtekove večer domačih pesmi in napevov - 21.40 Glasbeni nokturno - 22.15 Iz opusov Slavka Osterca in Josipa Slavenskega.

Oglase

za tekoči teden, ki naj bi bili v okvirih, naročite najkasneje do ponedeljka opoldne! Zaradi spremenjenega urnika v tiskarni moramo uokvirjene oglase zadrževati prej kot do zdaj. Vodstva delovnih organizacij, ustanov in uradov prosimo da upoštevajo gornje navodilo.

UPRAVA LISTA

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 22. JANUARJA: 16.40 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd) - 17.45 A. Lindgren: Erazem in potepuh - III. del (Ljubljana) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Glasbeni dnevnik (Bgd) - 19.00 Zakaj? - dokumentarno feljtonska oddaja (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.35 3-2-1 (Lj) - 20.35 Izkažimo se - quiz TV Zagreb (Zgb) - 21.45 Nepremagljivi - serijski film (Lj) - 22.35 Poročila (Lj).

SOBOTA, 23. JANUARJA: 12.55 Kitzbuehel: Smuk za ženske - prenos do 14.30 (EVR) - 16.40 Obzornik (Lj) - 16.55 Po domače s tremi ansambli (Lj) - 17.20

Ivanhoe - serijski film (Lj) - 17.45 Državno prvenstvo v košarki - srečanje Oriolik : CZ (Bgd) - 18.30 Mozaik (Lj) - 18.40 Nadaljevanje košarkarskega prenosa (Bgd) - 19.20 S kamero po svetu: Veliki Zoo (Lj).

NEDELJA, 24. JANUARJA: 9.15 Po domače s folklorim ansambлом „Nagelj“ iz Kanade (Lj) - 9.35 Otroška matineja: Čarobna piščalka, Svet v katerem živimo (Lj) - 10.25 Kitzbuehel: Slalom za moške - nadaljevanje (EVR - Lj) - 14.30 TV kazipot (Lj) - Športno popoldne - 17.55 Erazem in potepuh - III. del (Lj) - 18.30 Mestec Poyton - serijski film (Lj) - 19.45 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.35 Levičarji - humorcska (Bgd) - 21.20 Videofon (Zgb) - 21.35 Sportni pregled (Bgd) - 22.05 Poročila (Lj).

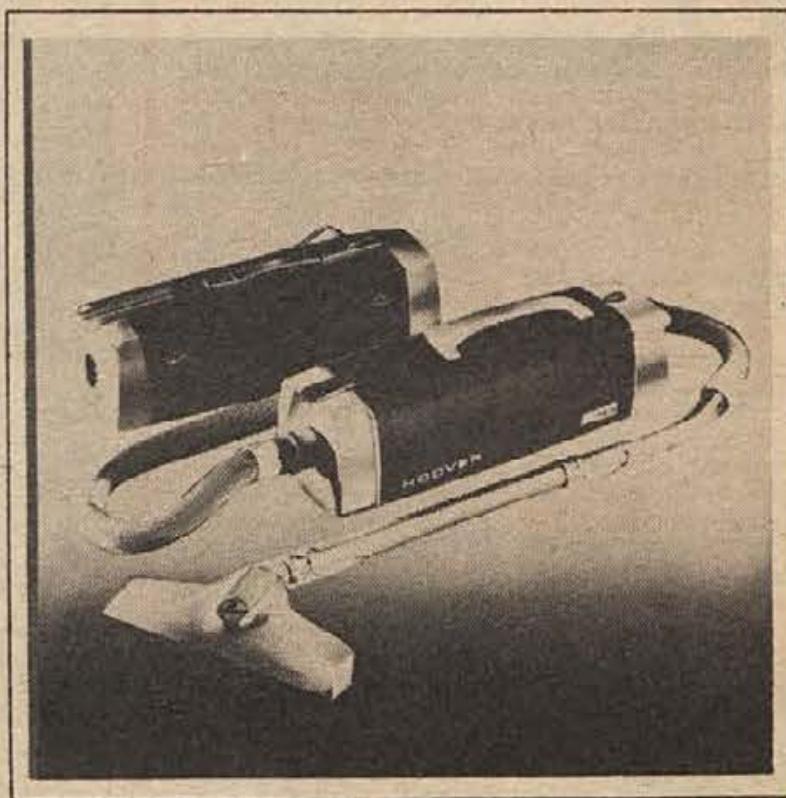
PONEDELJEK, 25. JANUARJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) - 18.00 Risanka (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Razgledi po filmskem svetu: Asta Nielsen (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Maksimeter - zabavno-glasbena oddaja (Bgd) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Pera Todorovič: „Hajdukovanje“ - drama TV Beograd (Lj)... Osamljeni, reportaža (Lj)... Poročila (Lj).

TOREK, 26. JANUARJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) - 17.50 Slikarske norčije hroščka Prismočka - II. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Nana Mouskouri - I. del (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Radio-amaterji in vseljudska obramba (Lj) - 19.30 Vzgoja za življenje v dvoje (Lj) - 19.40 Preverjanje pravičnosti besed v kontekstu (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Film meseca: Antonio das mortas (brazilski) (Lj) - 22.10 Nokturno: kvartet harf iz Moskve (Lj) - 22.25 Poročila (Lj).

SREDA, 27. JANUARJA: 17.05 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.30) (Bgd) - 17.55 Čarobna piščalka, serijski film (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Glasba za staro in mlado (Bgd) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Naš ekran (Lj) - 19.20 Na sedmi stazi (Lj) - 19.45 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.35 3-2-1 (Lj) - 20.45 Teh naših petdeset let: Leto 1944 (Lj) - 22.00 Gospod z rožami, film, serija VOS (Lj) - 22.20 Poročila (Lj).

ČETRTEK, 28. JANUARJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec (Bgd) - 17.45 Cudežni čopci, pravljica (Lj) - 17.55 A. Prokofjev: Peter in volk (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Svet, v katerem živimo, film (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Enkrat v tednu (Lj) - 19.20 Vse življenje v letu dni (Bgd) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 S. Maugham: Svetovljanke - nadaljevanje (Lj) - 21.25 Kulturne diagonale (Lj) - 22.05 Karajan vam predstavlja: P. I. Čajkovski: Koncert za klavir in orkester št. 1 v B-molu (Lj) - 22.45 Poročila (Lj).

Iskra Commerce

TO SO SESALNIKI ISKRA-HOOVER - TRENUTNO NAJBOLJ VSESTRANSKI ČISTILCI!

Univerzalne sesalnike ISKRA-HOOVER lahko uporabljamo za čiščenje tal, preprog, karnis, zaves; za čiščenje vseh težko dostopnih kotičkov in špranj v stanovanju.

Idealno oblikovani sesalniki so nepogrešljivi gospodinski pripomočki z izredno močnim in tihim motorjem ter veliko sesalno močjo.

PRI DBH NALOŽENE DEVIZE SO VREDNE VEČ!

- Vaši prihranki, devize doma niso na varnem. Na deviznem računu pri DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI pa se jim ne more kaj zgoditi. Se več, dobili boste obresti!
  - Pred potovanjem ali pred odhodom na delo v inozemstvo ne pozabite odpreti devizni račun, na katerega boste vlagali svoje prihranke.
  - Devizni račun lahko odprete tudi s pismom iz inozemstva.
  - Prihranke na deviznem računu lahko namensko varčujete za novo hišo, stanovanje in drugo.
  - Za denar na deviznih računih in njegovo prosto uporabo jamči država.
  - Dvigi in pologi ter nakazila deviz so mogoči v vsakem času, v neomejenem znesku.
  - S prihranki na vašem deviznem računu lahko razpolagajo tudi vaši najožji sorodniki, če jih pooblastite.
- UGODNE OBRETI: brez odpovednega roka 6% (5,5% v devizah in 0,5% v dinarjih), z odpovednim rokom nad 12 mesecev: 7,5% v devizah.**
Devizni račun lahko odprete pri naših poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem, kjer dobite tudi devize na polni list za službena in zasebna potovanja v inozemstvo.

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

s podružnico v Krškem in ekspoziturama v Metliki in Trebnjem

Pismonoša je odpiral pisma

V minulem letu je več Novomeščanov zaman pričakovalo pisma, ki so jim jih pošiljali sorodniki, prijatelji in znanci iz tujine. Na novomesko pošto so pošiljke prispеле, nato pa kot bi izginile. Pri tožbe ljudi so se začele množiti, zato so začeli zadevo raziskovati.

V začetku aprila je Z. K. izročila v Brslinu pismo pismonoši J. G. za neko Marijo Vidovič. V pismu je bilo 20 din in tablete proti glavobolu. Pisma naslovničnik ni nikoli dobila.

10. julija je prišlo za Filipa Steklasa pismo iz Kanade, vendar ga Novomeščan ni dobil. Čez štiri dni je prišlo iz zamejstva pismo za Vido Avbar, ki pa

oceana poslali Vidi Potočar. Naposled je prišel 15. decembra na novomesko pošto Radoslav Jevtič, češ da so mu 16. novembra iz Milutinovca poslali 690 din, vendar denarja ni dobil.

Za nepoštena dejanja so osuili pismonošo J. G. in uvedli zoper njega preiskavo. J. G., ki je sicer še mladoletnik, je priznal, da je pisma zadržal. Med drugim je tudi navedel, da je 690 din vzel zato, da je pokrtil primanjkljaj, ki mu je nastal pri pobiranju časopisne naročnine.

ZAHVALA

Po dolgi in mučni bolezni naš je za vedno zapustila naša ljuba žena, mama, stara mama, sestra in teta

TEREZIJA DRENOVEC, roj. KLEVIŠAR
iz Novega mesta

Zahvaljujemo se vsem, ki so z nami sočustvovali, nam ustno ali pismeno izrazili sožalje ter pokojnici poklonili toliko lepih vencev in cvetja. Hvala za trud vsem zdravnikom in bolniškim sestram pljučnega oddelka bolnice Novo mesto, ki so pokojnici ljubili bolečine in težki bolezni. Posebno se zahvaljujemo primariju dr. Smrečniku. Prisrčna hvala pevcem in tov. Mracu za poslovitne besede, godbi, Društvu upokojencev, PTT podjetju, sindikatu, Mehanični delavnici in elektro delavnici SGP PIONIR, stanovalcem bloka Nad mlini 44 in stanovalcem bloka v Kristanovi 10. Iskrena hvala vsem, ki so pokojnico spremljali ob zadnjem slovesu.

Zaljubljeni: mož Mirko; hčerke Danica z družino, sinovi: Cveto in Marjan z družinama in Lado, sestra Micka z družino, bratje Janez, Franc, Tone z družinami in Jože ter drugo sorodstvo
Novo mesto, Grosuplje, Novi Sad, Ljubljana, Šibenik

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi našega ljubljeneža moža, očeta, sina in brata

MIHAELA UDOVCA
iz Stopič

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znanec in sosedom, ki so z nami sočustvovali ob težkem udarcu usode. Prisrčna hvala za izrečeno sožalje, poklonjeno cvetje in vence ter vsem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu NOVOTEKSA za izkazano sočutje, požitvalnost in pomoč, častiti duhovščini in govorniku za poslovitne besede ter pevcem za ganljive pesmi. Vsem ponovno naša iskrena zahvala!

Neutolajljivi: žena Marica, hčerka Andrejka, sinček Mihec, mama, ata, sestra Štefka, brata Jože in Slavko z družinama, brat Martin in drugi sorodniki

So besede, ki vežejo rodove

Pogovor s profesorico Marijo Zorkovo iz Brežic bo prikazal le tisti del njenega udejstvovanja, ki ni obseženo v učnih dolžnostih in ki ji vzame številne proste ure. Prej jih še nikoli ni štela, v tem solskem letu pa si jih (po naročilu) beleži in jih je naštel že več kot sto. Mlada profesorica slovenskega jezika in književnosti vodi na gimnaziji dramski, literarni in recitacijski krožek.

— Že več let zapovrstjo spremljam javne odrske nastope gimnazijcev v Brežicah in ni mi šlo, da so plod vašega mentorstva, vaše prizadevanosti. Zvedela sem tudi, da so se dijaki te dni z večerom orientalske lirike uspešno predstavili celjskemu občinstvu. To je gotovo priznanje zanje in za vas.

— Izbor med najboljšo skupino nas je močno presenetil. Na razpis centralnega komiteja Zveze mladine in

Zveze kulturno-prosvetnih organizacij za „Našo besedo 70“ smo se prijaviли brez posebnih ambicij. Komisija si je ogledala naš nastop, s katerim smo počastili 25-letnico gimnazije, toda tedaj se sploh ni oglasila. Med 30 preditvami nas je uvrstila med sedem najuspešnejših, za prikaz na zaključni reviji.

— Kako nastaja vaš repertoar dramskih uprizoritev? Izbirate dela sami ali upoštevate tudi želje mladih?

— Dramska dela tehtamo skupaj, recitale izbiram sama. Pri dramskih uprizoritvah moramo paziti na to, da so kostumi in scena čim bolj poceni, saj si za te stvari ne moremo dovoliti večjih izdatkov. Za dijake je privlačnejša snov iz sodobnosti in tudi med občinstvom ima več odmeva.

— Katera imena iz dramatike ste do sedaj predstavili na odru?

— Igrali smo Držiča, Mollera, Stefanca, Nušiča in Camolettija. Letos pripravljamo dve igri: Camolettijev „Boeing — Boeing“ in

„Etienne“ Jacquesa Devala. S prvo bomo nastopili kmalu po polletju, z drugo ob koncu šolskega leta. Vaje imamo dvakrat ali trikrat na teden, tudi ob sobotah, ki so proste. Ker je v šoli tedaj mrtlo, smo se zadnjikrat sestali kar pri meni doma.

— Kateri izmed dosedanjih nastopov vam je prinesel največ zadovoljstva?

— Najbolj mi je ugajal lanski Kuntnerjev recital. Pripravila sem ga z zrelejšimi dijaki iz četrtega letnika, medtem ko imam letos v recitacijski skupini skoraj same začetnike iz prvega in drugega razreda. Prijavilo se jih je 27, da sem jih morala razdeliti v dve skupini. Z eno pripravljam večer ruske poezije (Puškina), z drugo večer ljubzenske lirike (Ade Škerlove).

— Kaj pa literarni krožek?

— Tudi ta sodi v moj delokrog. V njem je devet dijakov. Izdati nameravamo tri številke glasila „Besede“. To je pogoj za sodelovanje pri tekmovanju za „Zlato ptico“, ki ga je razpisala „Mladina“. Prva številka bo prišla na svetlo januarja.

— Z mladimi ste veliko skupaj, zato tem laže izrečete sodbo o njih. Se vam zdi, da zapuščajo solo kot zreli ljudje, sposobni, da se brez kompleksov spoprimejo z življenjem?

— Ne vsi, ker so zelo različni, toda nasploh jih premalo poznamo. Dijaki veliko razmišljajo in veliko tega povedo, če je kdo pripravljen delati z njimi. Ni jim toliko za nastopanje in končno predstavo, s katero se pokažejo na odru. Veliko več jim je do tega, da se zbiramo, pripravljamo in razglablamo, užitek ob tem, ko se vživijo v tekste, pa je tudi posebno odkritje. Dijaki iz krožkov tudi v razredu drugače sodelujejo, čutijo se bolj odgovorne in jih je sram, če ne znajo. Z njimi se toliko ukvarjam predvsem zaradi lažjega dela v razredu in ni mi žal časa, ki ga po pouku prebijemo skupaj.

JOŽICA TEPPEY

Član Slovenskega okteta Tone Kozlevčar je dolgoletnemu pleterskemu priorju dr. Josipu Edgarju Leopoldu-Lavovu čestital ob pomembnem jubileju in mu izročil sliko s portreti vseh članov okteta (na sliki) Foto: S. Dokl

90 LET PRIORJA JOSIPA DR. EDGARJA LEOPOLDA — LAVOVA

Visok jubilej plemenitega človeka

Ob visokem jubileju bivšega pleterskega priorja so se ga spomnili tudi borci Gorjanskega bataljona, ki jim je slavljeneč veliko pomagal — Pri slovesnosti je pel tudi Slovenski oktet

V nedeljo, 17. januarja, je slavil 90-letnico rojstva dolgoletni pleterski prior dr. Josip Edgar Leopold-Lavov. Ob visokem jubileju se ga s posebnim spoštovanjem spominjajo vsi, ki so se med vojno in po njej srečavali s to pomembno osebnostjo. Pleterski samostan je s priorjem na čelu vseskozi deloval z narodnoosvobodilnim gibanjem in ga vsestransko podpiral. V najhujših letih se je slavljeneč izkazal kot velik človek, pogumen, odločen, prežet z veliko ljubeznijo do svojega naroda, z njim je živel in trpel. Ostal je zvest svojim naprednim idejam, zaradi katerih je tudi veliko pretrpel.

V petek, 15. januarja so v Pleterjah člani nekdanjega odbora Gorjanskega bataljona jubilarantu pripravili lepo sloves-

nost. O življenjski poti slavljenečca je govoril Jože Penca-Dečko, ki je med drugim povedal tudi tole: „Vaša odločitev ni postavljala na kocko samo vaše osebne usode, marveč tudi interese ustanove, za katero ste bili odgovorni. Vam je bilo že tedaj jasno, da med duhovnim in posvetnim v modernem času ni čvrste ločnice in da sta dialog in obojestransko upoštevanje tisto, kar zahteva bodočnost. Razvoj od tedaj do danes, kljub vsem krčem in pretresom, potrjuje pravilnost vaših stališč. Vedno bolj se uveljavlja spoznanje, da dejavniki zgodovinskega dogajanja ne morejo biti samo od včeraj ali samo od danes, marveč da je lahko samo povezava dobrega od včeraj z dobrim od danes tisto, kar vodi k napredku vsega človeštva.“

Slavnosti je dal še poseben

poudarek Slovenski okteti, ki je 90-letniku posvetil koncert izbranih pesmi. Ob tej priložnosti je slavljeneč dobil tudi več lepih daril, ki so skromno povračilo za vse tisto, kar je veliki človek daroval svojemu narodu.

S. DOKL

Pridružite se modernim ljudem, ki pijejo **CYNAR**

Dva izmed letošnjih modelov Labodove kolekcije. Posebnost predstavljata nova tkanina in kroj z nabranimi rokavi nad mansetami (Foto: Mirko Vesel)

Plačal, da sem delal

Ni jih lepših zgodb od tistih, ki jih človek sliši ali doživi pri mehaniki. To, kar so včasih počeli brivci, ki so med svojim obredom sporočali namiljenemu človeku pod seboj najnovejši vic, najbolj sveže novice, so danes v popolnosti in v celoti prevzeli mehaniki. Kajti k brivcu ne hodi več toliko ljudi kot včasih, k mehanikom pa vsi.

No, ko se mi je na dinamiku onemoglega fička prižgala lučka in zaznala, da je šlo nekaj k vragu, sem obiskal domačega mehanika. Sprejel me je z vsemi potrebnimi častmi in še s kopico nepotrebnih birokratskih časti. Zdi se mi, da imava že utečen sistem pogovora. Ko me je popisal in pobral vse podatke, od letnice rojstva, kraja, stanovanja in nekaterih podatkov stare matere, sem mu, kot imava v navadi,

zabrusil: „Le kaj, za vraga, so potrebni vsi ti podatki, spravi se raje nad avto!“ On pa mi je mirno in dostojanstveno, kot zahteva njegov poklic, odvrnil: „Nič se ne ve, kdaj se ubiješ; poslali bomo venec, ker si bil stalna stranka!“ Molčal sem, čeprav sem bil sam zase prepričan, da podatke pobirajo le zato, ker popravljajo avtomobile počasi, pa se lahko zgodi, da kdo med dolgotrajnim popraviljem celo umre. In komu bi potem poslali račun?

Tako je minilo pol ure, druga polovica je minila še hitreje. Trije fantje so se z resnimi obrazi spravili med vijake, govorili so tako, da jih čisto zares nisem nič razumel: o avtomobilu in njegovih delih, lahko prisežem, ne vem čisto nič. Potem je mehanik vzel papir in med

pogovorom, ko sem ga dražil, da so počasni in da bo treba proti njihovi delavnici ukrepati, namesto svojega zapisal moje ime.

Ne da bi to opazil, sem prinesel papir v računovodstvo. Računovodkinja, ki je pravkar brala novomeško stran v Dolenjskem listu, prvo, ki je izšla na ofset tisku, je bežno pogledala v papir, prebrala in na glas ponovila „pol ure!“, vzela blok in začela pisati.

Šele tedaj je vzkliknila: „Kaj, hudiča, imamo spet novega vajenca? Kdo vam je pa popravil avto?“

Čez njeno ramo sem opazil, da je bilo v rubriki, ki mora povedati, kdo je delal, zapisano „Splichal“. Opisal sem svojega mehanika, ona pa je godrnjala: „Pri nas pa tudi vsak dan vzamemo kakkega novega vajenca...“ Medtem je napisala račun za

pol ure dela — 5,50 din. To-liko navreč stane vajenec.

Zdaj mi je malo nerodno, ker sem jo ogoščufal — saj avtomobila ni popravil vajenec, ampak je delal mojster. Po drugi strani pa mi je žal: napisano je bilo, da sem avto popravil jaz. Torej bi moralo podjetje meni plačati pol ure dela, ne pa jaz njemu.

Edino to mi še vedno ne gre v glavo: moj priimek je bil zapisan, češ da sem popravil avto. Moj priimek je bil zapisan, ko je bilo treba plačati račun. In končno — moj priimek je bil podpisan pod tremi članki na novomeški strani Dolenjskega lista.

Računovodkinja pa ni! Pobrala je 5,50 din, napisala račun na moje ime, vpisala moje ime v kartoteko, češ da sem delal pol ure — potem pa hladnokrvno brala naprej članek, ki sem ga jaz napisal... In ji je bilo vseeno — vse gre v račun delovnega časa...

J. SPLICHAL

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJI IN IZDAJATELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Franc Beg, Viktor Dragoš, inž. Janez Gačnik, Janez Gartner (predsednik sveta), Tone Gošnik, Ciril Grill, Jože Jeke, Ivan Kastner, Lojzka Potrč, Slavko Smerdelj in Franc Stajdohar.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, Slavko Dokl, Marjan Legan, Jože Prime, Jože Splichal, Jožica Teppey, Ana Vitkovič in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 1 dinar — Letna naročnina 49 dinarjev, polletna 24,50 dinarja, plačljiva vnaprej — Za inozemstvo 100 dinarjev oz. 8 ameriških dolarjev (ali ustrežna druga valuta v tej vrednosti).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu (48 mm oz. 10 clecro) 33 dni, 1 cm na določeni strani 48 dni, 1 cm na 1., srednji in zadnji strani lista: 66 dni. Vsak mali oglas do 10 besed 10 dni, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse ostale oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 4 od 8. I. 1971.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: 68.001 Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: (068) 21-227 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska tiskarna „Ljudske pravice“ v Ljubljani.